

Ministerstwo Gospodarki

Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych

Stan na 31 grudnia 2013 r.

Warszawa, maj 2014 r.

Spis treści

<i>Synteza</i>	<i>3</i>
<i>1. Wprowadzenie</i>	<i>4</i>
<i>2. Lokalizacja i obszar specjalnych stref ekonomicznych.....</i>	<i>5</i>
<i>3. Efekty funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych.....</i>	<i>9</i>
<i>4. Spółki zarządzające specjalnymi strefami ekonomicznymi.....</i>	<i>27</i>
<i>5. Podsumowanie.....</i>	<i>37</i>
<i>Mapa specjalnych stref ekonomicznych w Polsce.....</i>	<i>39</i>

Synteza

Niniejszy dokument został przygotowany w związku z art. 26 *ustawy z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych* (Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 274, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o sse”, który nakłada na Radę Ministrów obowiązek przedstawiania Sejmowi informacji o realizacji ustawy o sse wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu.

Dokument ten zawiera informacje dotyczące funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. i obejmuje, tak jak w raportach za poprzednie lata, następujące zagadnienia:

- lokalizację i stopień zagospodarowania każdej ze stref,
- efekty funkcjonowania stref z uwzględnieniem liczby udzielonych zezwoleń, utworzonych miejsc pracy, wartości i struktury branżowej zrealizowanych inwestycji oraz krajów pochodzenia kapitału,
- działalność spółek zarządzających strefami.

W 2013 r. łączny obszar stref wzrósł o 374,4 ha, tj. do poziomu 16 203,7 ha. Średni stopień jego zagospodarowania wyniósł 60,9%.

Na koniec 2013 r. przedsiębiorcy posiadali 1 709 ważnych zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie stref. W samym 2013 r. wydano ich 253, tj. o ponad 51% więcej niż w roku 2012. Jednym z istotnych czynników, który mógł mieć wpływ na wzrost zainteresowania przedsiębiorców działalnością w strefach było wydłużenie okresu ich funkcjonowania do roku 2026.

W 2013 r. skumulowana wartość inwestycji przekroczyła 93,1 mld zł, co oznacza jej wzrost o ponad 7,3 mld zł (tj. o 8,5%) w stosunku do roku poprzedniego. Na koniec grudnia 2013 r. inwestorzy zatrudniali łącznie 266,7 tys. pracowników. W stosunku do 2012 r. ich liczba zwiększyła się o ponad 19,2 tys., tj. o 7,8%.

Zainwestowany w strefach kapitał w ponad 74% pochodził z sześciu krajów: Polski, Niemiec, USA, Holandii, Włoch i Japonii. Największy udział w skumulowanej wartości inwestycji miały firmy z branży motoryzacyjnej (26,4%). Kolejne miejsca zajęli producenci wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, głównie opon, (10,7%) oraz przedsiębiorcy produkujący wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (9,2%).

Największa koncentracja branżowa charakteryzowała strefy: legnicką, katowicką i warmińsko-mazurską. W strefie legnickiej i katowickiej dominował przemysł motoryzacyjny, z udziałem w inwestycjach wynoszącym odpowiednio 59,4% i 53,4%, zaś w warmińsko-mazurskiej produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, której udział stanowił 50,9% poniesionych nakładów. Powstałe skupiska firm działających w tych samych i pokrewnych sektorach stanowią naturalną bazę do tworzenia i pomyślnego rozwijania klastrów.

W 2013 r. spółki zarządzające specjalnymi strefami ekonomicznymi przeznaczyły na ich promocję ponad 7 mln zł. Z kolei na budowę infrastruktury na obszarze stref wydano 322 mln zł, w tym nakłady spółek zarządzających stanowiły ponad 26,5%. Pozostała część wydatków finansowana była przez gminy, gestorów mediów oraz Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad.

1. Wprowadzenie

Specjalna strefa ekonomiczna to wyodrębniona administracyjnie część terytorium Polski, gdzie przedsiębiorcy realizujący nowe inwestycje mogą korzystać z pomocy regionalnej w formie zwolnienia od podatku dochodowego dochodu uzyskanego z działalności określonej w zezwoleniu.

W Polsce istnieje 14 specjalnych stref ekonomicznych, tj.: kamiennogórska, katowicka, kostrzyńsko-słubicka, krakowska, legnicka, łódzka, mielecka, pomorska, śląska, starachowicka, suwalska, tarnobrzeska, wałbrzyska oraz warmińsko-mazurska. Na mocy ustawy o sse łączny obszar stref nie może przekroczyć 20 tys. ha. Na koniec 2013 r. powierzchnia wszystkich stref przekroczyła 16,2 tys. ha. Według aktualnie obowiązujących przepisów strefy będą funkcjonować do końca 2026 r.

Zasady funkcjonowania przedsiębiorców posiadających zezwolenia wydane do końca 2000 r. zostały wynegocjowane z Komisją Europejską i określa je *ustawa z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw* (Dz. U. Nr 188, poz. 1840, z późn. zm.).

Przedsiębiorcy posiadający zezwolenia wydane po 1 stycznia 2001 r. korzystają z pomocy publicznej w formie zwolnień podatkowych na zasadach całkowicie zgodnych z prawem UE obowiązującym w dniu wydania zezwolenia.

Szczegółowe zasady przyznawania pomocy określały kolejne rozporządzenia Rady Ministrów wydawane w oparciu o delegacje zawarte w art. 4 ustawy o sse. W 2013 r. obowiązywało *rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2008 r. w sprawie pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenach specjalnych stref ekonomicznych* (Dz. U. Nr 232, poz. 1548, z późn. zm.)

Do końca czerwca 2014 r. specjalne strefy ekonomiczne są objęte programem pomocowym o numerze X193/2009.

2. Lokalizacja i obszar specjalnych stref ekonomicznych

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o sse statusem strefy mogą być obejmowane grunty stanowiące własność zarządzającego, Skarbu Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego, tzw. grunty publiczne. Od 2009 r. generalne kryteria włączania takich gruntów określa *Koncepcja rozwoju specjalnych stref ekonomicznych*, przyjęta przez Radę Ministrów w styczniu 2009 r.

Strefą można obejmować także grunty stanowiące własność lub użytkowanie wieczyste innych podmiotów, tzw. grunty prywatne, w przypadku gdy spełnione jest co najmniej jedno z kryteriów określonych w *rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2008 r. w sprawie kryteriów, których spełnienie umożliwia objęcie niektórych gruntów specjalną strefą ekonomiczną* (Dz.U. Nr 224, poz. 1477, z późn. zm.).

Na dzień 31 grudnia 2013 r. specjalne strefy ekonomiczne obejmowały tereny zlokalizowane w 151 miastach i 217 gminach o łącznej powierzchni 16 203,68 ha. Z ogólnej powierzchni stref 20,3% stanowiły grunty, które w momencie ich włączenia były gruntami prywatnymi.

W stosunku do roku 2012 łączna powierzchnia stref wzrosła o ponad 374 ha w wyniku włączenia 448,34 ha i wyłączenia 73,98 ha oraz korekty obszaru stref zmniejszającej ich powierzchnię o 0,01 ha, dokonanej w związku z nowymi pomiarami geodezyjnymi.

Zmianie uległy granice sześciu stref: kostrzyńsko-słubickiej, krakowskiej, łódzkiej, mieleckiej, pomorskiej oraz warmińsko-mazurskiej.

Wśród terenów włączonych do stref w 2013 r. grunty prywatne stanowiły blisko 25,5%. Na obszarze ponad 114 ha ma być zrealizowanych 20 projektów, w tym 11 spełnia kryterium innowacyjności, 7 kryterium stopy bezrobocia, 1 kryterium sektora usług IT i BPO oraz 1 kryterium sektora B+R.

Pozostałe tereny, które w 2013 r. uzyskały status specjalnej strefy ekonomicznej, tj. 334,15 ha, stanowiły grunty publiczne.

W 2013 r. w największym stopniu zwiększony został obszar strefy krakowskiej, tj. o 12,5%, następnie warmińsko-mazurskiej i kostrzyńsko-słubickiej – odpowiednio o 7,7% i 7,5%.

Lokalizację i wielkość specjalnych stref ekonomicznych przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Lokalizacja i obszar specjalnych stref ekonomicznych

Lp.	Strefa województwo	Obszar strefy (w ha)		Lokalizacja strefy Stan na 31.12.2013*)
		Stan na 31.12.2012	Stan na 31.12.2013	
1	Kamiennogórska dolnośląskie, wielkopolskie	367,14	367,14	<u>miasta</u> : Jawor, Jelenia Góra, Kamienna Góra, Lubań, Ostrów Wielkopolski, Piechowice, Zgorzelec <u>gminy</u> : Dobroszyce, Gryfów Śląski, Janowice Wielkie, Kamienna Góra, Lubawka, Nowogrodziec, Prusice, Żmigród
2	Katowicka śląskie, małopolskie, opolskie	2 004,83	2 004,83	<u>miasta</u> : Bielsko-Biała, Bieruń, Bytom, Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jastrzębie-Zdrój, Katowice, Kędzierzyn-Koźle, Knurów, Lubliniec, Orzesze, Racibórz, Rybnik, Siemianowice Śląskie, Sławków, Sosnowiec, Tychy, Zabrze, Zawiercie, Żory <u>gminy</u> : Czechowice-Dziedzice, Czerwionka-Leszczyny, Głuchołazy, Godów, Gogolin, Kietrz, Koniecpol, Krapkowice, Miedźna, Myślenice, Olesno, Pawłowice, Radziechowy-Wieprz, Rajcza, Rudziniec, Siewierz, Strzelce Opolskie, Ujazd
3	Kostrzyńsko-Słubicka lubuskie, zachodniopomorskie, wielkopolskie	1 454,47	1 563,87	<u>miasta</u> : Białogard, Gorzów Wielkopolski, Gubin, Kostrzyn nad Odrą, Nowa Sól, Poznań, Szczecin , Zielona Góra <u>gminy</u> : Barlinek, Buk, Bytom Odrzański, Chodzież, Czerwieńsk, Dobiegniew, Goleniów, Gryfino, Gubin, Kargowa, Karlino, Kozuchów, Lubsko, Łobez, Międzyrzecz, Nowogard , Nowy Tomyśl, Pelczyce , Police, Przemęt, Rzepin, Skwierzyna, Słubice, Stęszew, Sulęcín, Swarzędz, Wronki, Zielona Góra
4	Krakowska małopolskie, podkarpackie	558,72	628,50	<u>miasta</u> : Bochnia, Bukowno, Kraków, Krosno, Limanowa, Nowy Sącz, Oświęcim, Tarnów <u>gminy</u> : Andrychów, Bochnia, Boguchwała, Chełmek, Chrzanów , Czorsztyn , Dąbrowa Tarnowska , Dobczyce, Gdów, Niepołomice, Skawina, Słomniki, Trzebina , Wolbrom, Zabierzów, Zator
5	Legnicka dolnośląskie	1 059,26	1 059,26	<u>miasta</u> : Chojnów, Głogów, Legnica, Lubin, Złotoryja <u>gminy</u> : Chojnów, Gromadka, Legnickie Pole, Miękinia, Polkowice, Prochowice, Przemków, Środa Śląska
6	Łódzka łódzkie, wielkopolskie, mazowieckie	1 276,63	1 290,76	<u>miasta</u> : Bełchatów, Koło, Konstantynów Łódzki, Kalisz , Kutno, Łęczycza, Łowicz, Łódź, Ozorków, Piotrków Trybunalski, Płock, Pruszków, Raciąż, Radomsko, Rawa Mazowiecka, Sieradz, Skierniewice, Sochaczew , Tomaszów Mazowiecki, Turek, Warszawa, Zduńska Wola, Zgierz, Żyrardów <u>gminy</u> : Aleksandrów Łódzki, Brójce, Grodzisk Mazowiecki, Kleszczów, Koluszki, Ksawerów, Nowe Skalmierzyce, Opatówek, Opoczno, Ostrzeszów, Paradyż, Przykona, Sławno, Stryków, Tomaszów Mazowiecki, Ujazd, Widawa, Wieluń, Wola Krzysztoporska, Wolbórz, Wróblew, Zelów , Zgierz, Żychlin
7	Mielecka podkarpackie, małopolskie, lubelskie, zachodniopomorskie	1 246,00	1 299,39	<u>miasta</u> : Dębica, Gorlice, Jarosław, Krosno, Leżajsk, Lubaczów, Lubartów, Lublin, Łańcut , Mielec, Radzyń Podlaski, Rzeszów, Sanok, Szczecin, Zamość <u>gminy</u> : Dębica, Głogów Małopolski, Jarosław, Kolbuszowa, Leżajsk, Ostrów, Radymno , Ropczyce, Sędziszów Małopolski , Trzebownik, Zagórz
8	Pomorska pomorskie, kujawsko-pomorskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie	1 323,23	1 380,63	<u>miasta</u> : Bydgoszcz, Gdańsk, Gdynia, Grudziądz, Kwidzyn, Malbork, Piła, Rypin, Stargard Szczeciński, Starogard Gdański, Tczew, Toruń, Włocławek <u>gminy</u> : Barcin, Chojnice, Człuchów, Gniewino, Kowalewo Pomorskie, Krokowa, Łysomice, Sztum, Świecie, Tczew, Wąbrzeźno

Lp.	Strefa województwo	Obszar strefy (w ha)		Lokalizacja strefy Stan na 31.12.2013*)
		Stan na 31.12.2012	Stan na 31.12.2013	
9	Słupska pomorskie, zachodniopomorskie	824,35	824,35	<u>miasta</u> : Koszalin, Słupsk, Szczecinek, Ustka, Wałcz <u>gminy</u> : Biesiekierz, Debrzno, Kalisz Pomorski, Karlino, Polanów, Słupsk, Tychowo, Żukowo
10	Starachowicka świętokrzyskie, mazowieckie, opolskie, łódzkie, lubelskie	612,91	612,91	<u>miasta</u> : Kielce, Ostrowiec Świętokrzyski, Puławy, Skarżysko-Kamienna, Starachowice <u>gminy</u> : Iłża, Końskie, Mniszków, Morawica, Piekoszków, Sędziszów, Stąporków, Suchedniów, Szydłowiec, Tułowice
11	Suwalska podlaskie, warmińsko- mazurskie, mazowieckie	342,77	342,77	<u>miasta</u> : Białystok, Elk, Grajewo, Suwałki <u>gminy</u> : Gołdap, Małkinia Górna, Suwałki
12	Tarnobrzeska podkarpackie, mazowieckie, świętokrzyskie, lubelskie, dolnośląskie, podlaskie	1 632,31	1 632,31	<u>miasta</u> : Jasło, Kraśnik, Łuków, Pionki, Przemyśl, Radom, Siedlce, Stalowa Wola, Tarnobrzeg, Tomaszów Lubelski <u>gminy</u> : Gorzyce, Horodło, Janów Lubelski, Jasło, Jedlicze, Kobierzyce, Łapy, Łuków, Mińsk Mazowiecki, Nisko, Nowa Dęba, Nowe Miasto nad Pilicą, Orty, Ożarów Mazowiecki, Pilawa, Połaniec, Poniatowa, Przasnysz, Ryki, Rymanów, Siedlce, Staszów, Tomaszów Lubelski, Tuczepy, Węgrów, Wyszków,
13	Wałbrzyska dolnośląskie, opolskie, wielkopolskie, lubuskie	2 212,20	2 212,20	<u>miasta</u> : Bielawa, Bolesławiec, Dzierżoniów, Kalisz, Kłodzko, Kudowa-Zdrój, Leszno, Nowa Ruda, Oleśnica, Oława, Opole, Piława Górna, Świdnica, Świebodzice, Wałbrzych, Wrocław <u>gminy</u> : Brzeg Dolny, Bystrzyca Kłodzka, Długołęka, Góra, Jarocin, Jelcz-Laskowice, Kluczbork, Kłodzko, Kobierzyce, Kościan, Krotoszyn, Namysłów, Nowa Ruda, Nysa, Oława, Praszka, Prudnik, Rawicz, Skarbimierz, Strzegom, Strzelin, Syców, Szprotawa, Śrem, Świdnica, Twardogóra, Wiązów, Wołów, Września, Ząbkowice Śląskie, Żarów
14	Warmińsko-Mazurska warmińsko-mazurskie, mazowieckie	914,51	984,76	<u>miasta</u> : Bartoszyce, Ciechanów, Elbląg, Iława, Kętrzyn , Lidzbark Warmiński, Mława, Mrągowo, Nowe Miasto Lubawskie, Olsztyn, Ostrołęka, Ostróda, Płońsk <u>gminy</u> : Barczewo, Bartoszyce, Biskupiec , Ciechanów, Dobrze Miasto, Iłowo-Osada, Kurzętnik , Morąg, Nidzica, Olecko, Olsztynek, Orzysz, Pasłęk, Piecki, Pisz, Szczytno, Wielbark
Razem		15 829,33	16 203,68	

*) Pogrubioną czcionką wyróżniono obszary włączone do strefy w 2013 r.

Zagospodarowanie obszaru stref

Stopień zagospodarowania obszaru stref przedstawia tabela 2. Do gruntów zagospodarowanych została zaliczona powierzchnia zajęta przez przedsiębiorców posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie strefy oraz przez przedsiębiorców działających bez zezwolenia (gdyż je wcześniej utracili lub nie mogli go uzyskać z uwagi na przedmiot działalności), a także grunty zajęte pod infrastrukturę.

Tabela 2. Zagospodarowanie obszaru stref wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r.

Lp.	Strefa	Obszar strefy (w ha)	Grunty zagospodarowane (w ha)	Grunty niezagospodarowane (w ha)	Stopień zagospodarowania gruntów (w %)
1	Kamiennogórska	367,1385	206,2304	160,9081	56,17
2	Katowicka	2 004,8292	1 114,9142	889,9150	55,61
3	Kostrzyńsko-Słubicka	1 563,8743	935,1673	628,7070	59,80
4	Krakowska	628,5004	421,4262	207,0742	67,05
5	Legnicka	1 059,2560	316,9010	742,3550	29,92
6	Łódzka	1 290,7635	935,7879	354,9756	72,49
7	Mielecka	1 299,3920	942,1942	357,1978	72,51
8	Pomorska	1 380,6253	1 032,0425	348,5828	74,75
9	Słupska	824,3522	257,6112	566,7410	31,25
10	Starachowicka	612,9051	408,1207	204,7844	66,59
11	Suwalska	342,7662	266,3956	76,3706	77,72
12	Tarnobrzaska	1 632,3147	1 035,3173	596,9974	63,43
13	Wałbrzyska	2 212,2037	1 355,0329	857,1708	61,25
14	Warmińsko-Mazurska	984,7561	646,1524	338,6037	65,62
Razem		16 203,6772	9 873,2938	6 330,3834	60,93

Na koniec 2013 r. łączny obszar specjalnych stref ekonomicznych był zagospodarowany w blisko 61%. Największym stopniem zagospodarowania terenów charakteryzowała się strefa suwalska (77,7%), zaś najmniejszym legnicka (29,9%).

Na stopień zagospodarowania obszarów stref ma wpływ nie tylko powierzchnia terenów sprzedanych przedsiębiorcom pod inwestycje, ale także powierzchnia gruntów włączonych i wyłączonych w danym roku. Tereny wyłączone ze stref mogły być w latach poprzednich zaliczane do terenów zagospodarowanych. Przyczyną ich wyłączenia może być m.in. utrata zezwolenia przez inwestora lub też zajęcie terenu pod infrastrukturę. Oznacza to, że stopień zagospodarowania stref nie jest informacją pozwalającą w prosty sposób ocenić rozwój danej strefy w czasie, a jedynie obrazuje stosunek powierzchni zagospodarowanej do całej powierzchni strefy na koniec analizowanego okresu.

3. Efekty funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych

Prezentowane poniżej efekty opracowano na podstawie sprawozdań kwartalnych przekazywanych Ministrowi Gospodarki przez zarządzających strefami. Sprawozdania te odnoszą się jedynie do przedsiębiorców posiadających ważne zezwolenia na działalność w strefie. Pozostali, którzy nie posiadają zezwoleń nie są objęci sprawozdawczością, nie ma bowiem podstaw prawnych do nałożenia na nich takiego obowiązku. W tej sytuacji dane o liczbie istniejących miejsc pracy oraz wartości poniesionych inwestycji są zaniżone w stosunku do wielkości faktycznych.

Oceniając efekty ekonomiczne poszczególnych stref należy mieć na uwadze, że w dużym stopniu są one zdeterminowane położeniem geograficznym przynależących do nich obszarów i związanym z tym poziomem rozwoju infrastruktury społeczno-gospodarczej oraz dostępnością wykwalifikowanej kadry. Strefy, które należą do wiodących pod względem liczby udzielonych zezwoleń, wartości inwestycji i liczby utworzonych miejsc pracy są zlokalizowane w części zachodniej, południowej i centralnej Polski, a więc na terenach znacznie bardziej atrakcyjnych pod względem inwestycyjnym w porównaniu z północną i wschodnią częścią naszego kraju.

Liczba udzielonych zezwoleń

W roku 2013 wydano 253 zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie specjalnych stref ekonomicznych, co stanowiło blisko 15% ogółu ważnych zezwoleń. W porównaniu z 2012 r. liczba udzielonych zezwoleń była większa o 86, tj. o prawie 51,5%.

Liczbę zezwoleń w latach 2011 – 2013 przedstawia tabela 3, przy czym w kolumnie „narastająco” podano zezwolenia ważne na koniec danego roku.

Tabela 3. Liczba ważnych zezwoleń

Lp.	Strefa	31.12.2011 r.		31.12.2012 r.		31.12.2013 r.	
		narastająco	wydane w 2011 r.	narastająco	wydane w 2012 r.	narastająco	wydane w 2013 r.
1	Kamiennogórska	50	6	50	4	59	10
2	Katowicka	211	18	227	26	250	28
3	Kostrzyńsko-Słubicka	124	22	130	8	140	19
4	Krakowska	66	12	77	13	101	32
5	Legnicka	49	4	56	8	65	10
6	Łódzka	154	22	163	16	173	19
7	Mielecka	162	18	168	15	183	25
8	Pomorska	85	10	91	12	111	23
9	Słupska	52	8	50	6	58	14
10	Starachowicka	73	12	72	5	71	8
11	Suwalska	60	8	65	10	71	11
12	Tarnobrzeska	135	18	144	14	151	14
13	Wałbrzyska	174	21	186	22	204	27
14	Warmińsko-Mazurska	71	9	66	8	72	13
Razem		1 466	188	1 545	167	1 709	253

W 2013 r. najwięcej zezwoleń uzyskali przedsiębiorcy w strefach: krakowskiej (32), katowickiej (28) wałbrzyskiej (27), mieleckiej (25) i pomorskiej (23). Na pięć wymienionych stref przypało ponad 53% zezwoleń wydanych w 2013 r.

Tak jak w latach poprzednich najwięcej zezwoleń posiadali przedsiębiorcy w strefie katowickiej (250), a następnie w wałbrzyskiej (204), mieleckiej (183), łódzkiej (173), tarnobrzeskiej (151) i kostrzyńsko-słubickiej (140). Przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie wspomnianych sześciu stref uzyskali blisko 64,5% wszystkich ważnych zezwoleń.

Całkowita liczba zezwoleń wydanych od początku funkcjonowania stref do końca 2013 r. wyniosła 2 772. Część z nich została cofnięta, wygaszona, unieważniona bądź uchylona.

Cofnięcie zezwolenia następuje w sytuacji niezrealizowania przez przedsiębiorcę warunków określonych w zezwoleniu. W praktyce najczęściej dotyczy to warunku zatrudnienia. Od początku funkcjonowania stref do końca 2013 r. Minister Gospodarki cofnął 642 zezwolenia, tj. 23,2% ogółu wydanych zezwoleń, w tym 48 w 2013 r.

Wygaszenie zezwolenia następuje na wniosek przedsiębiorcy lub z mocy prawa w przypadku utraty przez dany podmiot statusu przedsiębiorcy, tj. z dniem wykreślenia spółki z Krajowego Rejestru Przedsiębiorców (z zastrzeżeniem, że nie została ona uprzednio przejęta przez inny podmiot), zaś w przypadku osoby fizycznej - z dniem wykreślenia z Centralnej Ewidencji i Informacji Działalności Gospodarczej (pod warunkiem że wykreślenie z ewidencji nie jest skutkiem przekształcenia formy działalności w spółkę kapitałową w oparciu o przepisy art. 584¹ *Kodeksu spółek handlowych* i zezwolenie nie przeszło na spółkę powstałą z przekształcenia).

Do końca 2013 r. wygaszonych zostało 414 zezwoleń, co stanowi 15% ogólnej liczby wydanych zezwoleń. W samym 2013 r. wygaszone zostały 34 zezwolenia.

Unieważnienie zezwolenia ma miejsce w przypadku zaistnienia jednej z przesłanek wskazanych w art. 156 kodeksu postępowania administracyjnego, np. naruszenia przepisów o właściwości, wydania decyzji bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa. Od początku funkcjonowania stref Minister Gospodarki unieważnił 6 zezwoleń, ostatnie w 2011 r.

Uchylenie zezwolenia następuje w sytuacji wystąpienia przesłanki określonej w art. 145 § 1, art. 145a lub w art. 145b kodeksu postępowania administracyjnego, np. ujawnienia istotnych dla sprawy nowych okoliczności faktycznych lub nowych dowodów istniejących w dniu wydania decyzji, które nie były znane organowi wydającemu decyzję, bądź też wydania decyzji w wyniku przestępstwa. Minister Gospodarki dotychczas uchylił tylko 1 zezwolenie. Podstawą decyzji, która została podjęta w 2012 r., była pierwsza z wyżej przytoczonych okoliczności.

Część przedsiębiorców, którzy utracili zezwolenia nadal działa na obszarze stref. Tereny przez nich zajmowane są wyłączane w ramach rozporządzeń zmieniających granice stref. Proces tych wyłączeń z reguły zamyka się w okresie półtora roku od daty utraty zezwolenia.

Nakłady inwestycyjne

Od początku funkcjonowania stref do końca 2013 r. przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą na podstawie zezwolenia ponieśli nakłady inwestycyjne o wartości przekraczającej 93,1 mld zł. W stosunku do roku 2012 inwestycje wzrosły o ponad 7,3 mld zł, tj. o 8,5%. Tempo ich wzrostu było więc wyższe o 0,8 pkt. proc. w porównaniu z relacją z lat 2012/2011.

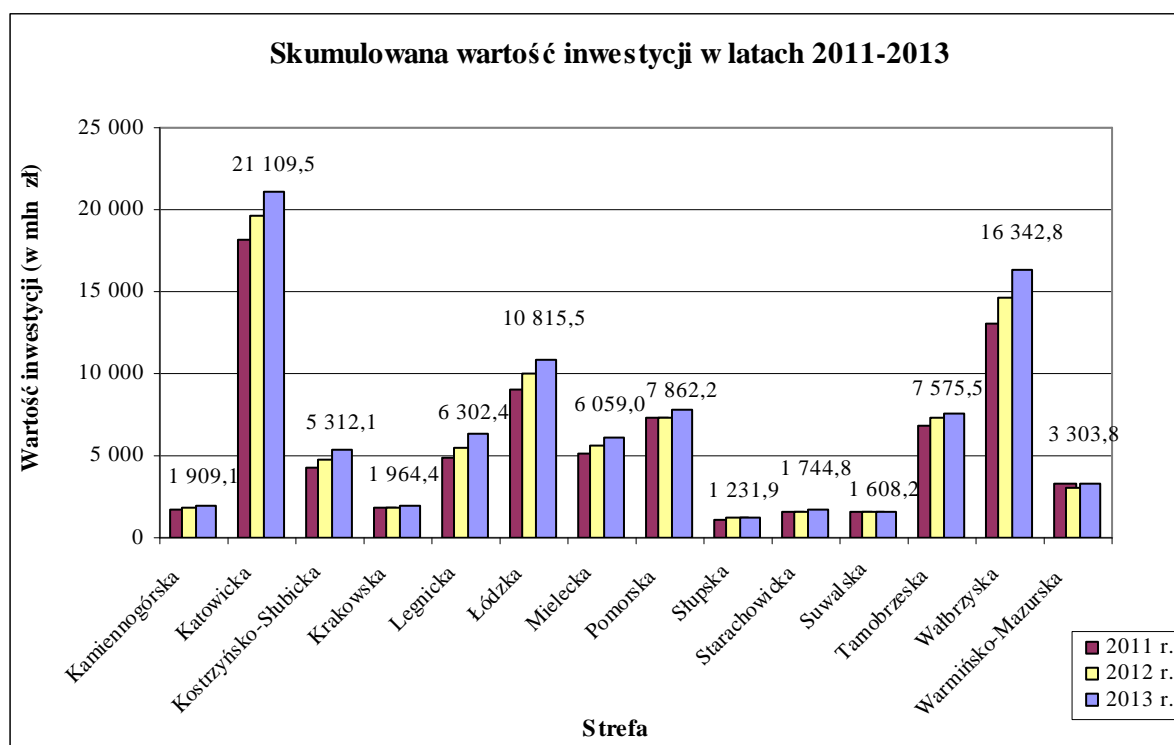
Poniższa tabela przedstawia skumulowaną wartość inwestycji na terenie stref w latach 2011–2013 poniesionych przez przedsiębiorców posiadających ważne zezwolenia na koniec danego roku.

Tabela 4. Poniesione nakłady inwestycyjne (narastająco) w mln zł

Lp.	Strefa	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	Udział stref w łącznych nakładach 31.12.2013 (w %)	Dynamika (rok poprzedni = 100%)	
						2012/2011	2013/2012
1	Kamiennogórska	1 667,2	1 856,1	1 909,1	2,1	111,3	102,9
2	Katowicka	18 154,6	19 593,2	21 109,5	22,7	107,9	107,7
3	Kostrzyńsko-Słubicka	4 215,5	4 719,0	5 312,1	5,7	111,9	112,6
4	Krakowska	1 773,8	1 786,3	1 964,4	2,1	100,7	110,0
5	Legnicka	4 889,0	5 483,8	6 302,4	6,8	112,2	114,9
6	Łódzka	9 033,1	9 980,2	10 815,5	11,6	110,5	108,4
7	Mielecka	5 097,0	5 636,5	6 059,0	6,5	110,6	107,5
8	Pomorska	7 298,9	7 313,7	7 862,2	8,4	100,2	107,5
9	Słupska	1 106,5	1 176,3	1 231,9	1,3	106,3	104,7
10	Starachowicka	1 621,0	1 641,2	1 744,8	1,9	101,2	106,3
11	Suwalska	1 596,7	1 581,6	1 608,2	1,7	99,1	101,7
12	Tarnobrzaska	6 792,9	7 363,0	7 575,5	8,1	108,4	102,9
13	Wałbrzyska	13 095,0	14 599,3	16 342,8	17,5	111,5	111,9
14	Warmińsko-Mazurska	3 328,9	3 103,0	3 303,8	3,6	93,2	106,5
Razem		79 670,1	85 833,2	93 141,2	100,0	107,7	108,5

Tak jak w latach ubiegłych, największy udział w skumulowanej wartości inwestycji miały strefy: katowicka – 22,7%, wałbrzyska – 17,5% i łódzka – 11,6%, natomiast najmniejszy – na poziomie 1,3% – strefa słupska.

Z kolei najwyższą dynamikę inwestycji w 2013 r. odnotowano, podobnie jak w 2012 r., w strefie legnickiej, w której nakłady inwestycyjne wzrosły o blisko 15%. Relatywnie wysokim wzrostem wartości inwestycji charakteryzowały się również strefy: kostrzyńsko-słubicka, (12,6%), wałbrzyska (11,9%) oraz krakowska (10,0%).

W wartościach bezwzględnych największy wzrost inwestycji w porównaniu z 2012 r. wystąpił w strefie wałbrzyskiej – o ponad 1,7 mld zł. W 2013 r. największe wydatki inwestycyjne w tej strefie poniosły takie firmy jak: Sumika Ceramics Poland, RONAL Polska oraz 3M Wrocław.

Na kolejnych pozycjach uplasowały się strefy katowicka, łódzka i legnicka. W strefie katowickiej nakłady inwestycyjne zwiększyły się o ponad 1,5 mld zł, głównie za sprawą NGK Ceramics Polska, General Motors Manufacturing Poland, TRW Braking Systems Polska oraz Nexteer Automotive Poland. Z kolei w strefie łódzkiej i legnickiej przyrost inwestycji przekroczył 0,8 mld zł. W pierwszej z wymienionych stref został on osiągnięty w dużej mierze dzięki takim spółkom jak: UMA Investments, Haering Polska, Hamburger Pini oraz Indesit Company Polska, zaś w strefie legnickiej największe wydatki poziosły takie firmy jak: Volkswagen Motor Polska, Basf Polska i Sanden Manufacturing Poland.

Miejsca pracy

Inwestorzy działający na terenie stref na koniec 2013 r. zatrudniali 266,7 tys. osób, z czego 73,5% stanowiły nowe miejsca pracy, tj. utworzone przez przedsiębiorców w wyniku realizacji nowych inwestycji po dniu uzyskaniu zezwolenia.

Tabela 5 przedstawia informacje o liczbie miejsc pracy w poszczególnych strefach w latach 2011–2013 utworzonych przez przedsiębiorców posiadających zezwolenia na działalność w strefie na koniec danego roku i o dynamice zatrudnienia.

W 2013 r. liczba miejsc pracy ogółem wzrosła w stosunku do roku 2012 r. o ponad 19,2 tys., tj. o 7,8%. Wzrost ten był wyższy niż w roku poprzednim o 5,0 pkt. proc. Z kolei liczba nowych miejsc pracy zwiększyła się o 5,3%, przewyższając wzrost odnotowany w 2012 r.

o 3 pkt. proc. W tym samym czasie przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (w których liczba pracujących przekroczyła 9 osób) wzrosło zaledwie o 0,3%¹⁾.

Największy przyrost zatrudnienia ogółem odnotowano w strefie krakowskiej. Przekroczył on 75% i został osiągnięty w dużej mierze dzięki trzem spółkom, tj. Valeo Autosystemy, Motorola Solutions Systems Polska i HSBC Service Delivery (Polska), które uzyskały zezwolenia na działalność w 2013 r. jako tzw. przedsiębiorstwa w toku.

Na drugiej i trzeciej pozycji pod względem dynamiki zatrudnienia uplasowały się strefy mielecka i kostrzyńsko-słubicka, w których wskaźniki dynamiki zatrudnienia ukształtowały się na bardzo zbliżonym poziomie wynoszącym odpowiednio 112,6 i 112,3. W strefie mieleckiej znaczący udział we wzroście zatrudnienia miała przede wszystkim spółka Lear Corporation Poland II, zaś w kostrzyńsko-słubickiej - Phoenix Contact Wielkopolska.

Strefy wyróżniające się pod względem dynamiki zatrudnienia ogółem należały również do tych, które osiągnęły najwyższą dynamikę w zakresie utworzonych nowych miejsc pracy. W przypadku strefy krakowskiej ich liczba wzrosła o blisko 24%, mieleckiej – o 15%, kostrzyńsko-słubickiej – o 12%, przy czym nieznacznie wyprzedziła ją strefa wałbrzyska (o 0,2 pkt. proc.).

W liczbach bezwzględnych największy przyrost miejsc pracy w porównaniu z 2012 r. wystąpił również w strefie krakowskiej (o ponad 7,2 tys.), następnie w strefie wałbrzyskiej (o blisko 3,8 tys.) i łódzkiej (o blisko 3,0 tys.).

W 2013 r. spadek zatrudnienia ogółem miał miejsce w przypadku czterech stref, tj.: starachowickiej (o 10,2%), tarnobrzesckiej (o 9,3%), słupskiej (o 3,2%) i pomorskiej (o 0,9%).

W strefie starachowickiej redukcja miejsc pracy była przede wszystkim konsekwencją kryzysu w branży motoryzacyjnej oraz niekorzystnej sytuacji na krajowym i zagranicznym rynku energetycznym. W efekcie spółki strefowe, jak Fabryka Kotłów Sefako i Man Bus, były zmuszone do podjęcia działań restrukturyzacyjnych, w tym m.in. do dostosowania poziomu zatrudnienia do zmniejszonego zapotrzebowania na wytwarzane przez nie produkty.

Z kolei w strefie tarnobrzesckiej spadek liczby pracowników wynikał w dużej mierze z kryzysu w branży elektronicznej. Ponadto zezwolenie utraciła spółka działająca w branży motoryzacyjnej, tj. HSW - Zakład Zespołów Napędowych, która na koniec 2012 r. zatrudniała ok. 880 osób.

W strefie słupskiej wpływ na zmniejszenie liczby miejsc pracy miały przede wszystkim cofnięcia zezwoleń (w tym m.in. dla Danfoss Poland i Lauber) oraz, choć w znacznie mniejszym stopniu, redukcja zatrudnienia przez pozostałych przedsiębiorców, podyktowana koniecznością obniżenia kosztów funkcjonowania firm.

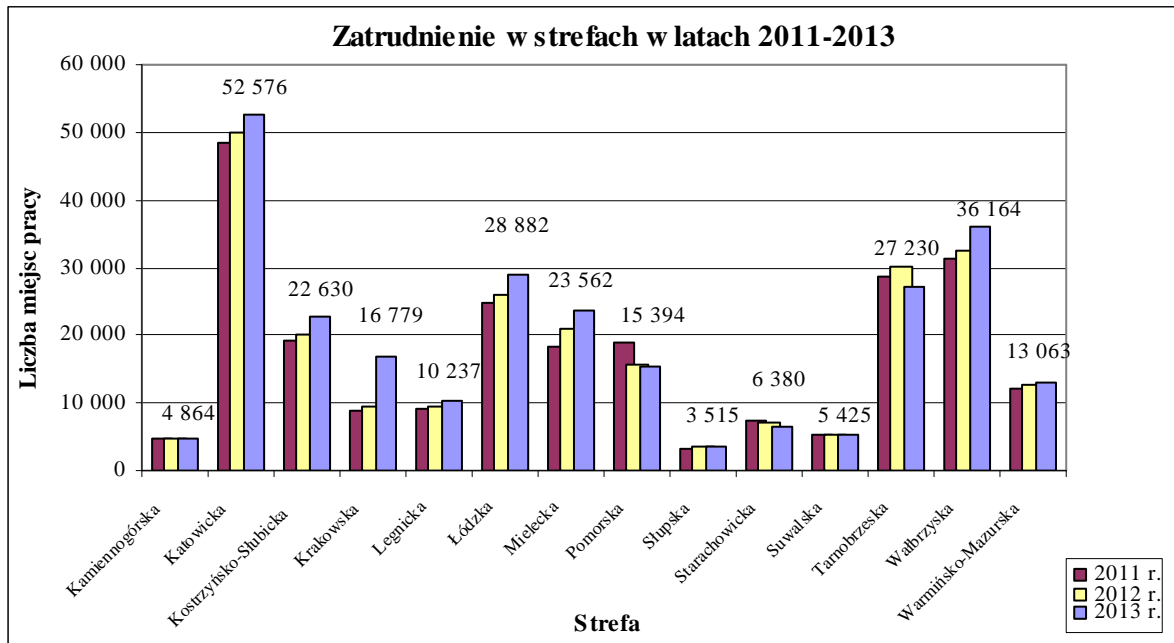
W strefie pomorskiej obniżenie zatrudnienia było spowodowane przede wszystkim dalszymi zwolnieniami pracowników przez przedsiębiorców prowadzących działalność w Crystal Parku w Łysomicach, jednakże w 2013 r. zostały wydane nowe zezwolenia na działalność w Podstrefie Łysomice i zaplanowano kolejne inwestycje na pierwszą połowę 2014 r., co zdaniem zarządzającego strefą wkrótce powinno przynieść znaczący wzrost zatrudnienia.

¹⁾Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2013 r., Informacje bieżące GUS, Departament Badań Demograficznych i Rynku Pracy, Warszawa, 20.01.2014 r.

Tabela 5. Miejsca pracy w strefach

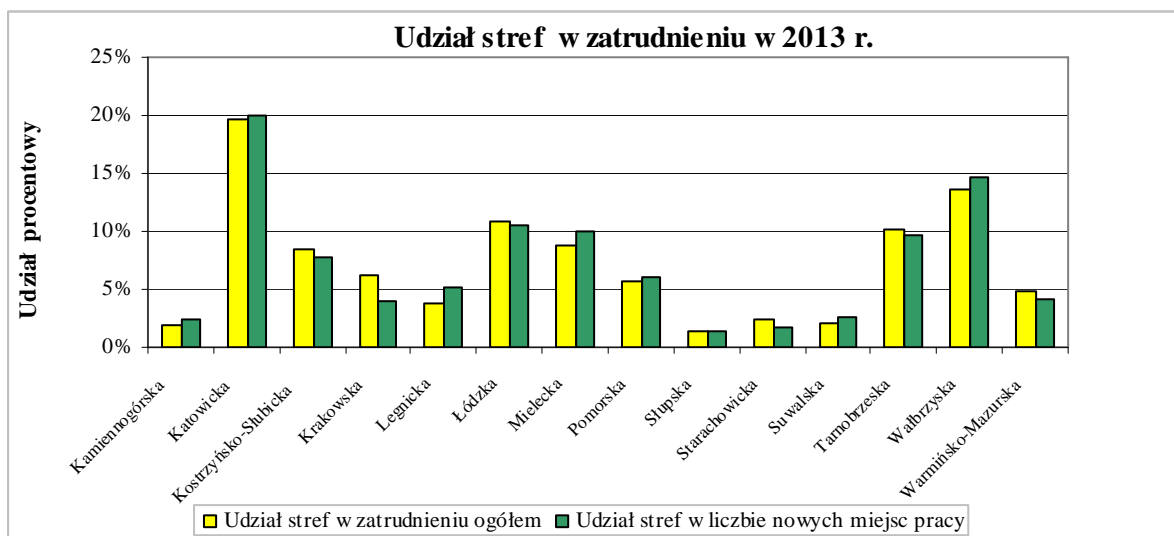
Lp.	Strefa	31.12.2011 r.			31.12.2012 r.			31.12.2013 r.			Dynamika zatrudnienia ogółem (rok poprzedni = 100%)	
		Ogółem	Utrzymane	Nowe	Ogółem	Utrzymane	Nowe	Ogółem	Utrzymane	Nowe	2012/2011	2013/2012
1	Kamiennogórska	4 618	205	4 413	4 790	245	4 545	4 864	242	4 622	103,7	101,5
2	Katowicka	48 541	10 861	37 680	49 934	11 897	38 037	52 575	13 443	39 133	102,9	105,3
3	Kostrzyńsko-Słubicka	19 089	6 720	12 369	20 144	6 701	13 443	22 630	7 568	15 062	105,5	112,3
4	Krakowska	8 984 ^{*)}	2 755	6 229 ^{*)}	9 572	3 174	6 398	16 779	8 851	7 928	106,5	175,3
5	Legnicka	9 300	254	9 046	9 565	254	9 311	10 237	254	9 983	102,8	107,0
6	Łódzka	24 824	6 733	18 091	25 921	6 836	19 085	28 882	8 347	20 535	104,4	111,4
7	Mielecka	18 387	3 822	14 565	20 934	3 781	17 153	23 562	3 831	19 731	113,9	112,6
8	Pomorska	18 812	3 702	15 110	15 536	3 551	11 985	15 394	3 546	11 848	82,6	99,1
9	Słupska	3 390	804	2 586	3 632	832	2 800	3 515	648	2 867	107,1	96,8
10	Starachowicka	7 270	3 183	4 087	7 104	3 215	3 889	6 380	3 012	3 368	97,7	89,8
11	Suwalska	5 452	188	5 264	5 288	195	5 093	5 425	255	5 170	97,0	102,6
12	Tarnobrzeska	28 710	7 863	20 847	30 023	9 388	20 635	27 230	8 223	19 007	104,6	90,7
13	Wałbrzyska	31 276	6 756	24 520	32 392	6 703	25 689	36 164	7 334	28 830	103,6	111,6
14	Warmińsko-Mazurska	12 135	4 896	7 239	12 616	4 392	8 224	13 063	5 022	8 041	104,0	103,5
Razem		240 788^{*)}	58 742	182 046^{*)}	247 451	61 164	186 287	266 700	70 576	196 125	102,8	107,8

^{*)}Korekta danych przedstawionych w Informacji za 2011 r.

W 2013 r. udział strefy katowickiej w zatrudnieniu ogółem stanowił blisko 20%, m.in. dzięki inwestycjom takich firm jak: TRW Polska (4 398 pracowników), General Motors Manufacturing Poland (2 989), NGK Ceramics Polska (1 427) oraz LEAR Corporation Poland II (1 312). Drugą w kolejności była strefa wałbrzyska, której udział w zatrudnieniu na terenie stref wyniósł 14%, przede wszystkim za sprawą inwestycji spółek: IBM we Wrocławiu (3 489 pracowników), Electrolux Poland (2 675), Mahle Polska (2 640) i Faurecia Wałbrzych (2 068). Na trzecim miejscu znalazła się strefa łódzka z blisko 11-procentowym udziałem, w dużej mierze dzięki Indesit (2 039 pracowników), Infosys BPO (1 945), Haering Polska (1 423) i Hutchinson (1 398).

Wyżej wspomniane strefy miały również największy udział w liczbie utworzonych nowych miejsc pracy. W przypadku strefy katowickiej wyniósł on 20,0%, wałbrzyskiej – 14,7%, zaś w łódzkiej – 10,5%. Relatywnie duży udział w nowo utworzonych miejscach pracy miały także strefy miełcka i tarnobrzaska, w których stanowił on odpowiednio 10,1% i 9,7%. Łącznie na tych pięć stref przypadło 65% nowych etatów.

Wiodący inwestorzy

W porównaniu z 2012 r. lista największych inwestorów nie uległa istotnym zmianom. W czołowej piętnastce znalazły się te same spółki. Siedem z nich nie zmieniło zajmowanej pozycji, tj. sześć pierwszych oraz będąca na piętnastym miejscu spółka Sitech. W przedstawionym rankingu największy skok odnotowała Bridgestone Stargard Sp. z o.o., która przesunęła się z czternastego miejsca na ósme.

Tabela 6. Wiodący inwestorzy w specjalnych strefach ekonomicznych

Lp.	Przedsiębiorca	Strefa	Branża	Kraj pochodzenia kapitału
1	General Motors Manufacturing Poland Sp. z o.o.	Katowicka	Motoryzacja (samochody)	USA
2	Fiat Powertrain Technologies Polska Sp. z o.o.	Katowicka	Motoryzacja (silniki)	Włochy
3	Toyota Motor Manufacturing Poland Sp. z o.o.	Wałbrzyska	Motoryzacja (skrzynie przekładniowe)	Japonia
4	Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o.	Legnicka	Motoryzacja (silniki)	Holandia
5	Michelin Polska S.A.	Warmińsko-Mazurska	Produkcja opon	Szwajcaria
6	Mondelez Polska Production Sp. z o.o. (poprzednio Kraft Foods Polska Confectionary Production Sp. z o.o.)	Wałbrzyska	Spożywcza	Holandia
7	NGK Ceramics Polska Sp. z o.o.	Katowicka	Motoryzacja (filtry ceramiczne do silników diesla)	Japonia
8.	Bridgestone Stargard Sp. z o.o.	Pomorska	Produkcja opon	Belgia
9.	LG Display Poland Sp. z o.o.	Tarnobrzeska	Produkcja paneli LCD	Korea Płd.
10.	Mondi Świecie S.A.	Pomorska	Papiernicza	Holandia
11.	Electrolux Poland Sp. z o.o.	Wałbrzyska i Katowicka	Sprzęt gospodarstwa domowego	Szwecja
12.	Toyota Motor Industries Poland Sp. z o.o.	Wałbrzyska	Motoryzacja (silniki diesla)	Japonia
13.	Gillette Poland International Sp. z o.o.	Łódzka	Produkcja maszynek do golenia	Holandia
14.	Kronospan Mielec Sp. z o.o.	Mielecka	Produkcja wyrobów z drewna	Cypr
15.	Sitech Sp. z o.o.	Legnicka	Motoryzacja (siedzenia samochodowe)	Holandia

Łączne nakłady inwestycyjne piętnastu największych inwestorów na koniec 2013 r. przekroczyły 23 mld zł, co stanowiło 24,7% całkowitej wartości inwestycji zrealizowanych w strefach. W roku 2012 udział wiodących firm w zainwestowanym kapitale ukształtował się na zbliżonym poziomie i wynosił 25,0%.

W czołowej piętnastce najsilniej reprezentowana jest branża motoryzacyjna, na którą przypadło 57,3% inwestycji. Z kolei pod względem kraju pochodzenia kapitału wyróżnia się Holandia (28,9%) oraz Japonia (20,2%). Zdecydowanie dominują inwestycje zrealizowane na terenie województwa dolnośląskiego i śląskiego – przypadło na nie ponad 68% środków zainwestowanych przez wspomniane firmy.

Efekty w przeliczeniu na zagospodarowany obszar stref

W 2013 r. tereny zajęte przez przedsiębiorców działających na podstawie zezwoleń wyniosły ponad 7 085 ha.

W samym 2013 r. największy obszar pod inwestycje strefowe zagospodarowano w strefie krakowskiej (52,5 ha), kostrzyńsko-słubickiej (31,5 ha) i w mieleckiej (20,6 ha). W ośmiu strefach powierzchnia gruntów zajętych przez przedsiębiorców posiadających zezwolenia uległa zmniejszeniu, w tym najbardziej w strefie tarnobrzesckiej (o 28,4 ha). Było to przede wszystkim konsekwencją wygaszenia zezwoleń na wniosek dwóch spółek, tj. Toshiba oraz Zentis Polska, a także cofnięcia zezwolenia dla HSW - Zakład Zespołów Napędowych. Wspomniani przedsiębiorcy zajmowali łącznie grunt o powierzchni sięgającej prawie 36 ha.

W 2013 r. na 1 ha terenu zagospodarowanego przez inwestorów posiadających zezwolenie na działalność w strefach przypadło 13,15 mln zł nakładów inwestycyjnych i 38 miejsc pracy. W 2012 r. średnia wartość nakładów inwestycyjnych na 1 ha była niższa o 0,93 mln zł, zaś średnia liczba miejsc pracy o niespełna 3 etaty.

Tabela 7. Efekty w przeliczeniu na 1 ha zagospodarowanego terenu

Lp.	Strefa	Teren zajęty przez przedsiębiorców działających w oparciu o zezwolenie (w ha)	Nakłady inwestycyjne na 1 ha (w mln zł)	Miejsca pracy na 1 ha
1	Kamiennogórska	149,29	12,79	33
2	Katowicka	895,70	23,57	59
3	Kostrzyńsko-Słubicka	589,76	9,01	38
4	Krakowska	331,21	5,93	51
5	Legnicka	248,80	25,33	41
6	Łódzka	781,02	13,85	37
7	Mielecka	450,25	13,46	52
8	Pomorska	824,13	9,54	19
9	Słupska	159,75	7,71	22
10	Starachowicka	211,67	8,24	30
11	Suwalska	149,66	10,75	36
12	Tarnobrzescza	714,96	10,60	38
13	Wałbrzyska	1168,53	13,99	31
14	Warmińsko-Mazurska	410,50	8,05	32
Ogółem		7 085,23	13,15	38

Biorąc pod uwagę nakłady inwestycyjne na 1 ha wynik zdecydowanie wyższy niż średnia dla wszystkich stref osiągnęła strefa legnicka (25,33 mln zł) i katowicka (23,57 mln zł). Strefy te zajmowały również dwa pierwsze miejsca w poprzednich latach. W strefie legnickiej i katowickiej odnotowano jednocześnie największy przyrost inwestycji na 1 ha w stosunku do 2012 r. (wyniósł on odpowiednio 2,56 mln zł i 1,84 mln zł). Jedynie w dwóch przypadkach, tj. w strefie suwalskiej i krakowskiej, nastąpiło obniżenie wartości zrealizowanych inwestycji w przeliczeniu na 1 ha terenów zajętych przez przedsiębiorstwa strefowe (odpowiednio o 0,65 mln zł i o 0,48 mln zł).

W odniesieniu do wielkości zatrudnienia na 1 ha najlepszy rezultat, tak jak w przypadku inwestycji, osiągnęła strefa katowicka (59 etatów). Drugie miejsce zajęła strefa mielecka (52 etaty), zaś trzecie krakowska (51 etatów). Z kolei największy wzrost liczby miejsc pracy w przeliczeniu na 1 ha w porównaniu z 2012 r. nastąpił w strefie krakowskiej i wyniósł on aż 16 miejsc pracy. Spadek, sięgający 2 etatów, odnotowano w trzech strefach, tj.: w starachowickiej, suwalskiej i tarnobrzeskiej.

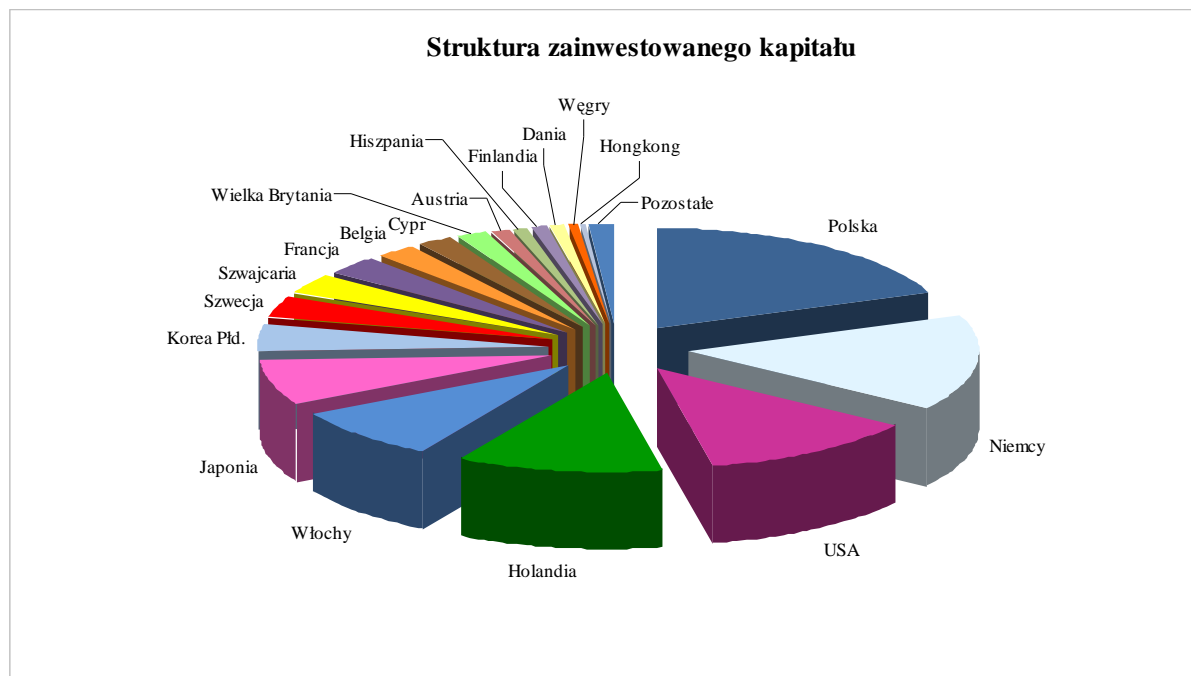
Struktura inwestycji według kraju pochodzenia kapitału

Dla określenia kraju pochodzenia kapitału zagranicznego przyjęto, tak jak w poprzednich latach, jedną z definicji stosowanych przez Narodowy Bank Polski, tj. kraj siedziby nierezydenta będącego udziałowcem w danej firmie lub posiadającego oddział.

Tabela 8. Struktura geograficzna zainwestowanego kapitału

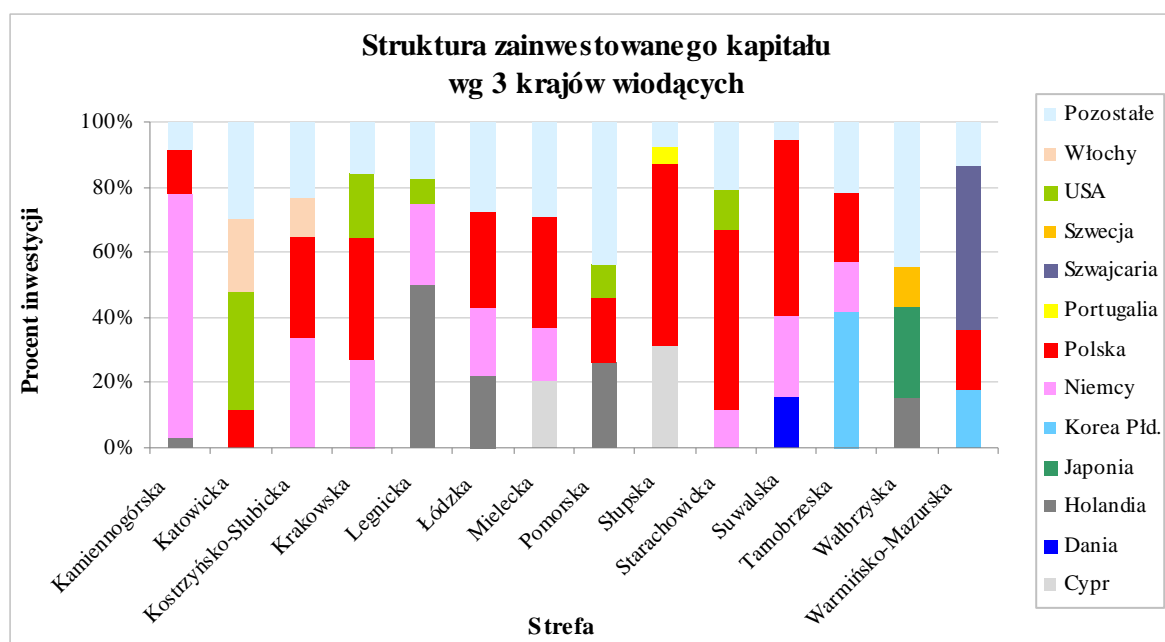
Lp.	Kraj pochodzenia kapitału	Nakłady inwestycyjne (w mln zł)	Udział w łącznych nakładach (w %)
1	Polska	17 872,5	19,19
2	Niemcy	14 541,4	15,61
3	USA	11 271,9	12,10
4	Holandia	10 770,2	11,56
5	Włochy	7 872,5	8,45
6	Japonia	6 752,6	7,25
7	Korea Płd.	4 095,2	4,40
8	Szwecja	3 255,1	3,49
9	Szwajcaria	3 118,7	3,35
10	Francja	2 799,7	3,01
11	Belgia	2 000,6	2,15
12	Cypr	1 789,9	1,92
13	Wielka Brytania	1 520,7	1,63
14	Austria	1 053,4	1,13
15	Hiszpania	805,8	0,87
16	Finlandia	791,9	0,85
17	Dania	790,0	0,85
18	Węgry	367,8	0,40
19	Hongkong	339,4	0,36
20	Pozostałe	1 331,9	1,43
RAZEM		93 141,2	100,00

Na koniec 2013 r. ponad 74% wartości kapitału zainwestowanego w strefach pochodziło z sześciu krajów: Polski, Niemiec, USA, Holandii, Włoch i Japonii. W poprzednich latach inwestorzy ze wspomnianych państw także znajdowali się w czołówce. Ich udział w łącznej wartości nakładów inwestycyjnych w latach 2009 – 2012 mieścił się w przedziale 69% – 75%.

Przedsiębiorcy z Polski, których inwestycje na koniec 2013 r. wyniosły blisko 17,9 mld zł, od kilku lat zajmują pierwsze miejsce pod względem kapitału ulokowanego w strefach, wyprzedzając bezpośrednio inwestorów z Niemiec. W 2013 r. udział inwestycji polskich w ogólnej wartości zainwestowanego kapitału stanowił 19,2%, podczas gdy inwestorów niemieckich – 15,6%. Trzecie miejsce zajęli przedsiębiorcy z USA nieznacznie wyprzedzając inwestorów z Holandii. Ich udziały w inwestycjach ogółem wyniosły odpowiednio: 12,1% i 11,6%.

W stosunku do 2012 r. w rankingu państw wiodących pod względem nakładów inwestycyjnych nie nastąpiły zasadnicze zmiany. Pozycja pierwszych siedmiu krajów oraz Wielkiej Brytanii, Austrii i Hiszpanii nie uległa zmianie, zaś pozostałe przesunęły się o jedno lub dwa miejsca w górę lub w dół. Do grona wiodących państw dołączyły Węgry wyprzedzając nieznacznie Hongkong.

Na koniec 2013 r. największym udziałem kapitału pochodzącego z Polski charakteryzowały się strefy: słupska, starachowicka i suwalska, w których stanowił on ponad połowę całkowitych nakładów inwestycyjnych, tj. odpowiednio: 55,6%, 55,0% i 53,7%. Do największych inwestorów w strefie słupskiej należały spółki: Paula Trans i Nordglass, w starachowickiej – Grupa Azoty Zakłady Azotowe Puławy oraz Valdi Ceramika, zaś w suwalskiej – Porta KMI Poland i Aquel.

Przedsiębiorcy z Polski zajęli również pierwsze miejsce pod względem kraju pochodzenia kapitału w strefach: krakowskiej (z udziałem na poziomie 37,6%, w dużej mierze dzięki ComArch i Grupa Onet.pl), mieleckiej (z udziałem 34,5%, m.in. dzięki spółkom BRW, Blek-Meble i Bury), a także łódzkiej (29,0%), w której jednocześnie kapitał pochodzący z Polski osiągnął najwyższą wartość spośród wszystkich stref – ponad 3,1 mld zł (m.in. za sprawą Ceramiki Paradyż, Correct, Ceramiki Tubądzin, HTL-STREFA oraz Wytwórni Klejów i Zapraw).

Największym udziałem kapitału niemieckiego, sięgającym aż 75,0%, charakteryzowała się strefa kamienogórska. Jest to efektem przede wszystkim inwestycji firmy BDN należącej do Grupy Bauer, zajmującej się drukiem gazet i czasopism. Inwestycje pochodzące z Niemiec należały również do dominujących w strefie kostrzyńsko-słubickiej (33,8% całkowitych nakładów na jej obszarze, m.in. dzięki spółkom Homanit Polska, Volkswagen Poznań i GEDIA Poland). Ponadto relatywnie duży udział kapitału niemieckiego charakteryzował strefy: krakowską (26,9%), legnicką (24,8%) i suwalską (24,4%). Pierwsze miejsce pod względem wartości inwestycji pochodzących z tego kraju zajęła jednak strefa łódzka, w której firmy niemieckie ulokowały blisko 2,3 mld zł (m.in. Euroglas, Haering Polska, Prowell i BSH Sprzęt Gospodarstwa Domowego).

Inwestycje amerykańskie skoncentrowały się przede wszystkim w strefie katowickiej. Ich wartość przekroczyła 7,6 mld zł, co stanowiło 36,1% ogólnej sumy nakładów inwestycyjnych w tej strefie i ok. 68% inwestycji amerykańskich w strefach ogółem. Wśród inwestorów przodował General Motors Manufacturing Poland, którego nakłady przekroczyły 3,2 mld zł.

Pod względem udziału inwestycji pochodzących z USA wyróżniały się także strefy: krakowska (19,8% zainwestowanego w niej kapitału, w dużej mierze dzięki R.R. Donnelley Europe), starachowicka (12,3% – inwestycja R.R. Donnelley Starachowice), pomorska

(10,1% – inwestycje Weyerhaeuser Poland i spółek z grupy Jabil) i legnicka (8,1% – inwestycje Gates Polska i Pittsburgh Glass Works Poland). Z kolei strefa wałbrzyska zajęła drugie miejsce pod względem wartości inwestycji amerykańskich (ponad 0,8 mld zł, m.in. dzięki GE POWER CONTROLS POLSKA, AAM Poland, Harris Calorific International oraz Guardian Automotive Poland), ale mimo to USA nie znalazły się w pierwszej trójce krajów pochodzenia kapitału w tej strefie.

Największym udziałem i jednocześnie najwyższą wartością kapitału, który napłynął z Holandii charakteryzowała się strefa legnicka. Stanowił on 50,0% ogólnej wartości inwestycji w tej strefie (przede wszystkim dzięki spółkom Volkswagen Motor Polska i Sitech). Przedsiębiorcy z Holandii zajęli również pierwsze miejsce pod względem ulokowanego kapitału w strefie pomorskiej, z udziałem stanowiącym 26,5%, przy czym ponad połowa wartości inwestycji holenderskich przypadła na Mondi Świecie. Z kolei w strefie łódzkiej i wałbrzyskiej Holandia znalazła się na drugiej pozycji jako kraj pochodzenia inwestycji, z udziałem wynoszącym odpowiednio: 21,9% i 15,3%. W strefie łódzkiej w dużej mierze było to zasługą inwestycji Gillette Poland International oraz Procter and Gamble Operations Polska, zaś w wałbrzyskiej – Mondelez Polska Production (poprzednia nazwa spółki Kraft Foods Polska Confectionary Production) i 3M Wrocław.

Inwestycje pochodzące z Włoch, podobnie jak inwestycje amerykańskie, skoncentrowały się w strefie katowickiej. Osiągnęły one blisko 4,9 mld zł, co stanowiło 23,1% wartości inwestycji zrealizowanych na terenie tej strefy i 61,8% inwestycji włoskich na obszarze wszystkich stref. Wśród czołowych inwestorów znalazły się spółki: FIAT Powertrain Technologies, Brembo Poland, Ferroli Poland oraz Magneti Marelli Suspension Systems. Przedsiębiorcy z Włoch należeli również do wiodących w strefie kostrzyńsko-słubickiej z udziałem w inwestycjach sięgającym 11,4% (przede wszystkim dzięki ICT Poland i Olsa Poland).

Przedsiębiorcy z Japonii najwięcej zainwestowali w strefie wałbrzyskiej – ponad 4,6 mld zł, z czego 2,2 mld zł przypadło na inwestycje Toyoty Motor Manufacturing w Wałbrzychu i 1,1 mld zł na inwestycje Toyoty Industries w Jelczu-Laskowicach. Inwestycje japońskie w tej strefie stanowiły 28,2% ogólnej wartości ulokowanego w niej kapitału i ponad 68% inwestycji z Japonii na terenie wszystkich stref. Przedsiębiorcy japońscy zainwestowali także znaczne środki w strefie katowickiej (1,4 mld zł, z czego 1,3 mld zł NGK Ceramics Polska), ale nie znaleźli się w pierwszej trójce krajów pochodzenia kapitału w tej strefie.

Inwestycje spółek z Korei Płd. dominowały w strefie tarnobrzeskiej. Ich wartość wyniosła ponad 3,1 mld zł i stanowiła 41,4% łącznych nakładów inwestycyjnych w tej strefie. Wśród największych inwestorów znalazły się takie firmy jak: LG Display Poland, LG Electronics Wrocław i Heesung Electronics Poland. Kapitał koreański znalazł się też wśród głównych krajów pochodzenia inwestycji w strefie warmińsko-mazurskiej (17,5% wartości inwestycji w tej strefie) za sprawą LG Electronics Mława.

Wśród krajów pochodzenia kapitału, które wyróżniały się pod względem udziału w wartości inwestycji w poszczególnych strefach były także Szwajcaria, Cypr, Szwecja i Portugalia.

Inwestycje pochodzące ze Szwajcarii skoncentrowały się w strefie warmińsko-mazurskiej. Dzięki inwestycjom Michelin Polska (o wartości bliskiej 1,7 mld zł) udział kapitału szwajcarskiego w całości nakładów inwestycyjnych w tej strefie stanowił 50,5%, zaś w wartości inwestycji szwajcarskich we wszystkich strefach – 53,5%.

Wysoki udział kapitału pochodzącego z Cypru charakteryzował strefę słupską oraz mielecką i stanowił on odpowiednio 31,5% (za sprawą spółki Kronospan Polska) i 21,0% (dzięki

Kronospan Mielec i Kronospan HPL), przy czym do strefy mieleckiej napłynęło ponad 71,2% kapitału cypryjskiego ulokowanego we wszystkich strefach.

W strefie wałbrzyskiej ulokowanych zostało 62,2% inwestycji, które napłynęły do stref ze Szwecji, przy czym kapitał szwedzki znalazł się dopiero na trzeciej pozycji pod względem udziału w inwestycjach w tej strefie. Udział ten wyniósł 12,4%, m.in. dzięki Electrolux Poland i SCA Hygiene Products.

Z kolei Portugalia była trzecim krajem pochodzenia kapitału w strefie słupskiej. Udział kapitału portugalskiego wyniósł 5,2% za sprawą inwestycji spółki Jerenimo Martins Polska. Pierwsze miejsce pod względem wartości inwestycji z ww. kraju zajęła jednak strefa wałbrzyska, która przyciągnęła 79,8 mln zł dzięki Simoldes Plasticos Polska, co stanowiło blisko 46,7% inwestycji portugalskich dokonanych we wszystkich strefach.

Struktura branżowa inwestycji

Struktura branżowa inwestycji w strefach została określona na poziomie działów Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług ustanowionej rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 października 2008 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU) (Dz. U. Nr 207, poz. 1293, z późn. zm.).

W 2013 r. struktura inwestycji uległa nieznacznej zmianie w stosunku do lat ubiegłych. W pierwszej dwudziestce znalazły się te same branże, a pierwszych osiem nie zmieniło pozycji zajmowanej w roku poprzednim. Niektóre z pozostałych przesunęły się o jedną lub dwie pozycje w górę bądź w dół.

Tabela 9. Struktura branżowa inwestycji

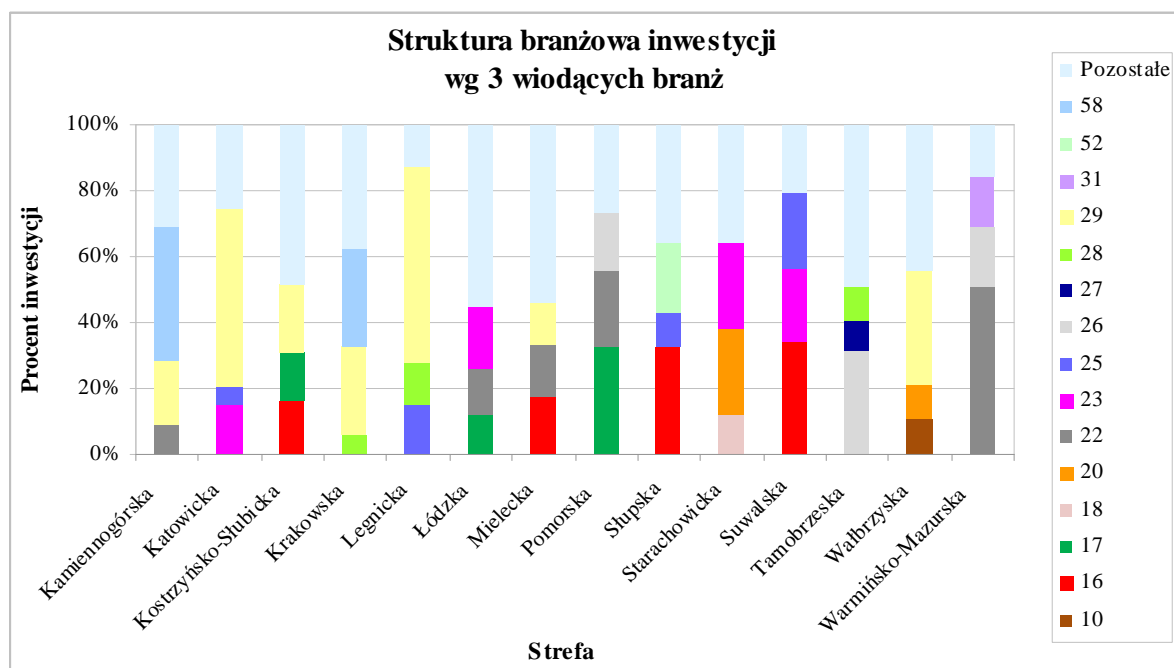
Dział PKWiU	Nazwa działu	Inwestycje (w mln zł)	Udział w inwestycjach ogółem (w %)
29	Pojazdy samochodowe (z wyłączeniem motocykli), przyczepy i naczepy	24 592,7	26,40
22	Wyroby z gumy i tworzyw sztucznych	9 971,4	10,71
23	Wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	8 610,5	9,24
25	Wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	6 867,2	7,37
17	Papier i wyroby z papieru	6 334,9	6,80
26	Komputery, wyroby elektroniczne i optyczne	5 272,1	5,66
27	Urządzenia elektryczne i nieelektryczny sprzęt gospodarstwa domowego	4 627,2	4,97
28	Maszyny i urządzenia, gdzie indziej niesklasyfikowane	4 497,2	4,83
20	Chemikalia i wyroby chemiczne	3 895,9	4,18
10	Artykuły spożywcze	3 758,0	4,03
16	Drewno i wyroby z drewna i korka, z wyłączeniem mebli; wyroby ze słomy i materiałów w rodzaju stosowanych do wyplatania	3 524,8	3,78
31	Meble	1 942,9	2,09
24	Metale	1 888,5	2,03
58	Usługi zw. z działalnością wydawniczą	1 663,3	1,79
21	Podstawowe substancje farmaceutyczne, leki i pozostałe wyroby farmaceutyczne	1 087,9	1,17
18	Usługi poligraficzne i usługi reprodukcji zapisanych nośników informacji	986,3	1,06
52	Magazynowanie i usługi wspomagające transport	914,1	0,98
30	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	852,7	0,92

Dział PKWiU	Nazwa działu	Inwestycje (w mln zł)	Udział w inwestycjach ogółem (w %)
11	Napoje	551,6	0,59
13	Wyroby tekstylne	196,7	0,21
	Pozostałe	1 105,3	1,19
	Razem	93 141,2	100,00

Tak jak w latach poprzednich największy udział w łącznych nakładach inwestycyjnych miał sektor motoryzacyjny, tj. 26,4% (o blisko 0,8 pkt. proc. więcej niż w 2012 r.). Drugie miejsce zajęli producenci wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych z udziałem sięgającym 10,7% (10,1% w 2012 r.), a trzecie – producenci wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, których udział w inwestycjach wyniósł 9,2% (9,7% w 2012 r.).

Największą dynamiką inwestycji w 2013 r. charakteryzowała się produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych, w przypadku której nakłady inwestycyjne wzrosły o ponad 18%. Na drugiej pozycji uplasowała się produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (przyrost inwestycji o 14,8%), a na trzeciej – produkcja artykułów spożywczych (wzrost inwestycji o 14,0%). Z kolei spadek nakładów inwestycyjnych nastąpił w przypadku pięciu działów, tj.: usług poligraficznych i reprodukcji zapisanych nośników informacji (o 11,3%), usług związanych z działalnością wydawniczą (o 6,3%), produkcji komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 4,3%), produkcji wyrobów tekstylnych (o 3,7%), a także magazynowania i usług wspomagających transport (o 2,4%).

Struktura inwestycji w poszczególnych strefach z uwzględnieniem trzech wiodących branż została przedstawiona na poniższym wykresie.

Branża motoryzacyjna (dział 29), najsilniej reprezentowana wśród inwestorów, należała do wiodących w strefie legnickiej, katowickiej, wałbrzyskiej oraz w kozłowski-słubickiej. W strefie legnickiej i katowickiej jej udział przekroczył połowę wartości zainwestowanego kapitału i wyniósł odpowiednio 59,4% i 53,4%. W pierwszej z wymienionych stref do największych inwestorów należały spółki Volkswagen (2,1 mld zł) i Sitech (1,0 mld zł), zaś w drugiej ze stref - General Motors (3,9 mld zł), spółki z grupy Fiat Powertrain (2,3 mld zł),

Nexteer Automotive i Brembo (każda z nich zainwestowała ok. 0,7 mld zł). Z kolei w strefie wałbrzyskiej na branżę motoryzacyjną przypadło 34,8% kapitału (m.in. dzięki inwestycjom Toyoty w Wałbrzychu i Jelczu-Laskowicach przekraczającym 3,3 mld zł), zaś w kostrzyńsko-słubickiej – 20,5% (gdzie zainwestowała m.in. Faurecia Gorzów oraz Volkswagen Poznań, w obu przypadkach po ok. 0,4 mld zł). Relatywnie dużym udziałem inwestycji z branży motoryzacyjnej charakteryzowały się również strefy: krakowska (26,8%), kamiennogórska (19,35) oraz mielecka (12,5%).

Inwestycje związane z produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (dział 22), zajmujące drugą pozycję w strukturze branżowej, wyraźnie dominowały w strefie warmińsko-mazurskiej, gdzie zainwestowała spółka Michelin Polska (1,7 mld zł). Przypadło na nie 50,9% ulokowanego w niej kapitału. Znaczny udział tej branży charakteryzował też strefę pomorską (23,2% ogółu poniesionych wydatków inwestycyjnych), mielecką (15,8%) oraz łódzką (13,7%). W strefie kamiennogórskiej dział 22 był trzecią z dominujących branż, z udziałem wynoszącym 9,0%.

Działalność związana z produkcją wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (dział 23), będąca na trzecim miejscu w strukturze zainwestowanego kapitału, znalazła się w grupie trzech wiodących branż w przypadku czterech stref. Największy jej udział w łącznej wartości inwestycji wystąpił w strefie starachowickiej – 26,0%, a następnie w suwalskiej – 22,3%, w łódzkiej – 18,9% (w tym przypadku była to dominująca branża) i katowickiej 15,3%, przy czym strefa katowicka przyciągnęła najwyższą wartość inwestycji zakwalifikowanych do działu 23 (ponad 3,2 mld zł, m.in. za sprawą inwestycji NGK Ceramics, GUARDIAN Częstochowa i spółek z grupy Saint-Gobain).

Producenci wyrobów metalowych (dział 25), zajmujący czwarte miejsce w strukturze inwestycji, zainwestowali najwięcej w strefie katowickiej. Ich nakłady stanowiły 17,1% kapitału przypadającego na tę branżę we wszystkich strefach, ale ich udział w strukturze inwestycji w tej strefie wyniósł zaledwie 5,6% (była to trzecia z wiodących branż). Wyższym udziałem branży związanej z produkcją wyrobów metalowych charakteryzowała się strefa suwalska (23,2%), legnicka (14,9%) i śląska (10,3%).

Firmy z branży papierniczej (dział 17) najwięcej zainwestowały w strefie pomorskiej (m.in. Mondi Świecie, International Paper-Kwidzyn, Weyerhaeuser Poland), tj. 2,6 mld zł, co stanowiło 32,8% łącznych nakładów inwestycyjnych dokonanych w tej strefie. Ponadto znaczącym udziałem branży papierniczej charakteryzowała się strefa kostrzyńsko-słubicka (14,6%) oraz łódzka (12,1%).

Producenci komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (dział 26) byli licznie reprezentowani w strefie tarnobrzeskiej, m.in. dzięki LG Display Poland, Heesung Electronics, LG Electronics Wrocław i LG Innotek Poland. Ich udział w inwestycjach na terenie tej strefy stanowił 31,2%. Znaczący udział tej branży charakteryzował także strefę warmińsko-mazurską (18,2%), przede wszystkim za sprawą inwestycji LG Electronics Mława, a także pomorską (17,6%), m.in. dzięki Flextronics, Jabil, Orion Electric oraz Gemalto.

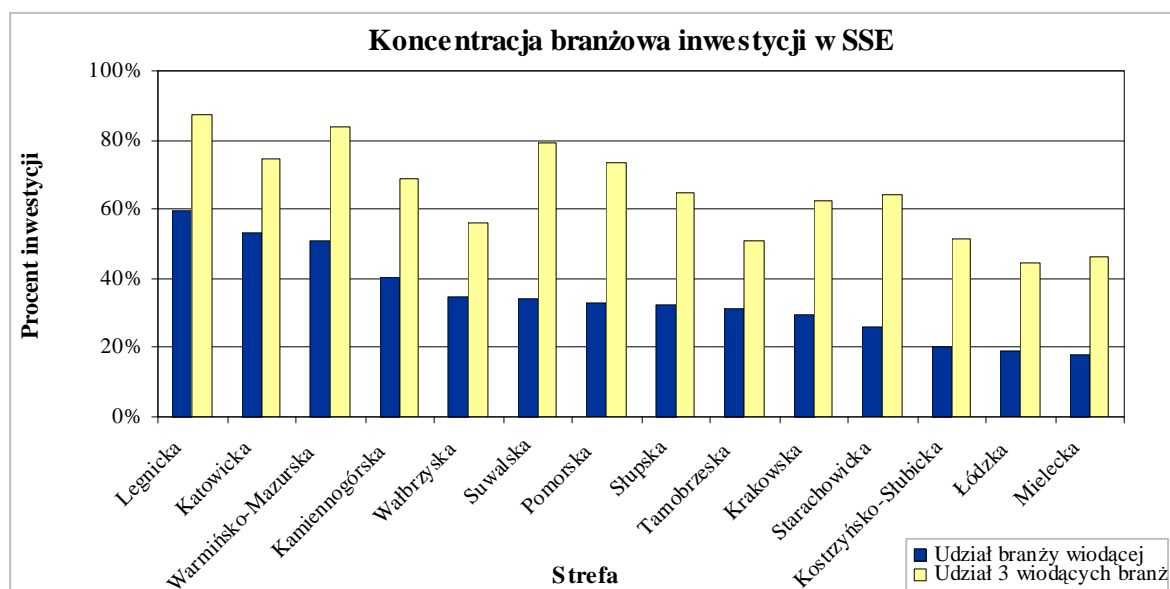
Wśród branż, które wyraźnie wyróżniały się pod względem udziału w wartości inwestycji w poszczególnych strefach znalazły się także usługi związane z działalnością wydawniczą oraz branża drewna.

Inwestycje firm świadczących usługi związane z działalnością wydawniczą (dział 58), obejmujące swym zakresem także wydawanie oprogramowania komputerowego (IT), dominowały w strefie kamiennogórskiej i krakowskiej. W strefie kamiennogórskiej ich udział w całkowitych nakładach inwestycyjnych wyniósł 40,7%, głównie dzięki inwestycji spółki

z Grupy Bauer – BDN, zajmującej się drukiem gazet i czasopism. Z kolei w strefie krakowskiej dział 58 stanowił 29,5% wartości ulokowanego w niej kapitału, m.in. za sprawą R.R. Donnelley Europe, ComArch i Grupy Onet.

Branża drzewna (dział 16) należała do jednej z dominujących w czterech strefach, tj.: w suwalskiej, słupeckiej, mieleckiej i kostrzyńsko-słubickiej, przy czym w pierwszych trzech strefach zajęła pierwsze miejsce pod względem udziału w ogólnej wartości inwestycji, zaś w czwartej, tj. kostrzyńsko-słubickiej, znalazła się na drugiej pozycji. Udział przedsiębiorców z branży drzewnej w zrealizowanych nakładach inwestycyjnych na terenie strefy suwalskiej stanowił 33,8% (głównie za sprawą spółki Pflleiderer MDF, która zainwestowała 393 mln zł), słupeckiej – 32,5% (dzięki inwestycji Kronospan Polska o wartości 388 mln zł), mieleckiej – 17,8% (dzięki inwestycji Kronospan Mielec o wartości bliskiej 1 mld zł), zaś kostrzyńsko-słubickiej – 16,5% (m.in. dzięki spółce Barlinek, która zainwestowała blisko 427 mln zł oraz Homanit Polska, której wydatki inwestycyjne wyniosły ponad 402 mln zł).

Dominacja określonych sektorów w strukturze inwestycji stanowi bazę do tworzenia i rozwijania się klastrów. Poniższy wykres prezentuje stopień koncentracji branżowej poszczególnych stref poprzez określenie udziału branży wiodącej i trzech wiodących branż w całkowitej wartości inwestycji zrealizowanych na ich terenie.

Największa koncentracja branżowa wystąpiła w strefach: legnickiej, katowickiej i warmińsko-mazurskiej, w których na branżę wiodącą w 2013 r. przypadło odpowiednio 59,4%, 53,4% i 50,9% wartości inwestycji (w pierwszych dwóch strefach dominował przemysł motoryzacyjny, zaś w warmińsko-mazurskiej produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych), z kolei udział trzech wiodących branż wahał się od 74,3% w strefie katowickiej do 87,4% w legnickiej. Wysokim udziałem jednej branży (usług związanych z działalnością wydawniczą) wyróżnia się także strefa kamiennogórska. Przypadło na nią 40,7% zainwestowanego kapitału.

Z kolei relatywnie duże zróżnicowanie branżowe charakteryzowało strefy: mielecką, łódzką i kostrzyńsko-słubicką. Na branżę wiodącą w tych strefach przypadło od 17,8% do 20,5%, łącznej wartości inwestycji, zaś udział trzech wiodących branż mieścił się w przedziale 44,7% – 51,6%.

Pomoc publiczna udzielona w specjalnych strefach ekonomicznych

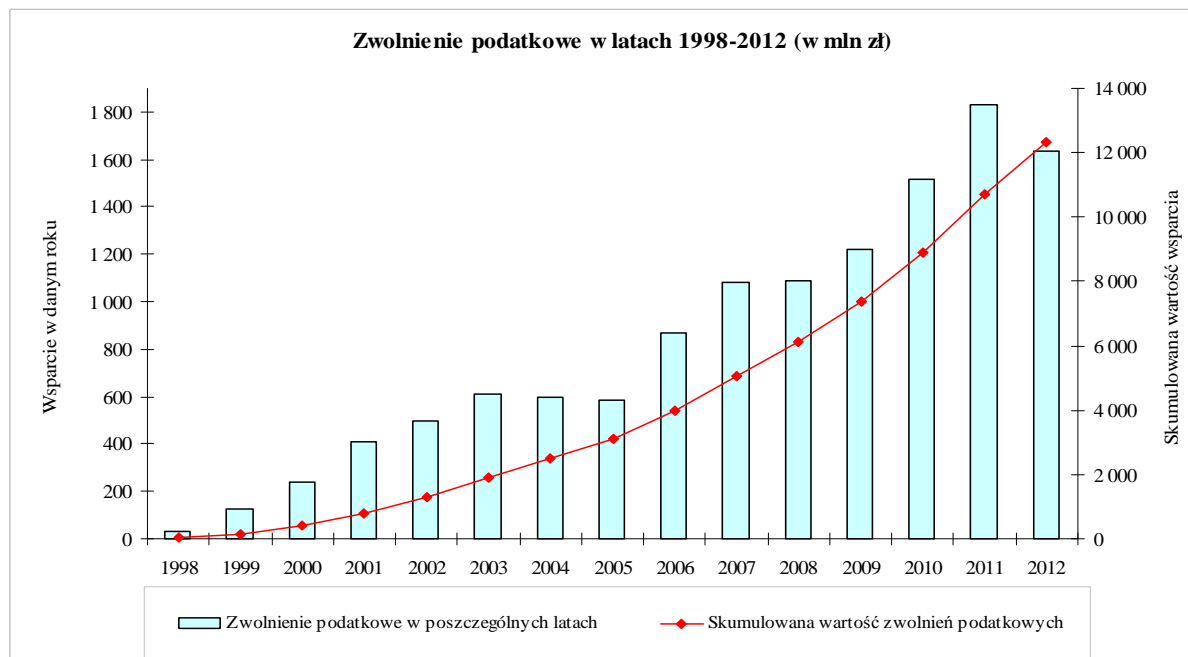
Spółki zarządzające strefami korzystają ze zwolnienia podatkowego na podstawie przepisu § 2 rozporządzeń Rady Ministrów ustanawiających poszczególne strefy, zgodnie z którym zwalnia się od podatku dochodowego od osób prawnych dochody zarządzającego strefą w części wydatkowanej w roku podatkowym lub w roku po nim następującym na cele rozwoju strefy, w tym na nabycie przez zarządzającego nieruchomości lub innych rzeczy służących do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie strefy oraz na modernizację i rozbudowę infrastruktury gospodarczej i technicznej na jej obszarze.

Według danych przekazanych przez Ministra Finansów dochody zwolnione od podatku dochodowego podatników prowadzących działalność na terenie specjalnych stref ekonomicznych i spółek zarządzających strefami w latach 1998–2012 przedstawiały się zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 10. Zwolnienia podatkowe przedsiębiorców i spółek zarządzających strefami

Rok	Podatek dochodowy od osób fizycznych			Podatek dochodowy od osób prawnych			Łączna wartość zwolnienia podatkowego (w tys. zł)
	Liczba podatników	Dochód zwolniony (w tys. zł)	Zwolnienie podatkowe (w tys. zł)	Liczba podatników	Dochód zwolniony (w tys. zł)	Zwolnienie podatkowe (w tys. zł)	
1998	17	8 930	3 433	24	75 165	27 127	30 560
1999	18	31 203	12 309	59	326 174	111 160	123 469
2000	18	66 485	26 403	91	715 168	215 123	241 526
2001	60	55 676	21 552	224	1 373 482	386 360	407 912
2002	77	70 770	27 384	191	1 677 036	469 570	496 954
2003	90	95 653	37 181	654	2 126 827	574 243	611 424
2004	95	136 483	53 452	272	2 810 969	546 733	600 185
2005	74	129 615	50 957	289	2 822 603	536 859	587 816
2006	71	129 739	51 043	346	4 300 638	817 121	868 164
2007	78	206 987	81 711	618	5 276 960	1 002 622	1 084 333
2008	94	226 750	89 381	442	5 263 462	1 000 058	1 089 439
2009	90	158 702	49 657	431	6 167 905	1 171 902	1 221 559
2010	115	223 861	70 195	511	7 619 874	1 447 776	1 517 971
2011	105	150 181	46 942	535	9 383 215	1 782 811	1 829 753
2012	107	119 548	36 915	538	8 402 465	1 596 468	1 633 383
Razem	-	1 810 583	658 515	-	58 341 943	11 685 933	12 344 448

Według informacji przekazanej przez Ministerstwo Finansów łączna wartość zwolnień podatkowych przedsiębiorców i spółek zarządzających strefami do końca 2012 r. wyniosła blisko 12 344,45 mln zł. W związku z tym, że wartość zwolnienia dla spółek zarządzających od początku funkcjonowania stref do końca 2012 r. wyniosła 199,68 mln zł, to łączna wielkość pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorcom działającym w strefach była równa 12 144,77 mln zł. Kwota ta stanowi 14,15% nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorców do końca 2012 r.

Szczegółowe informacje dotyczące zwolnień podatkowych spółek zarządzających strefami przedstawiono w podrozdziale *Wydatki na promocję stref i kwoty zwolnienia podatkowego* (str. 35).

4. Spółki zarządzające specjalnymi strefami ekonomicznymi

Struktura właścicielska i zadania spółek zarządzających strefami

Ustawa o sse stanowi, że zarządzającym strefą może być spółka kapitałowa, w której większość głosów na walnym zgromadzeniu lub zgromadzeniu wspólników posiada Skarb Państwa lub samorząd województwa. Tylko w przypadku Pomorskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A., która zarządza słupską specjalną strefą ekonomiczną, większością głosów dysponuje samorząd województwa. Nadzór właścicielski nad spółkami zarządzającymi strefami, z wyłączeniem spółek, w których Skarb Państwa posiada 100% akcji lub udziałów, sprawuje Minister Gospodarki. Spod nadzoru Ministra Gospodarki wyłączona jest Agencja Rozwoju Przemysłu S.A., która zarządza strefą mielecką i tarnobrzeską.

Poniższa tabela przedstawia strukturę kapitałową wszystkich spółek zarządzających strefami.

Tabela 11. Struktura kapitałowa spółek zarządzających strefami wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r.

Spółka zarządzająca	Nazwa akcjonariusza	Wartość kapitału (w zł)	Udział wg kapitału (w %)	Udział wg głosów (w %)
Specjalna Strefa Ekonomiczna Małej Przedsiębiorczości S.A. (strefa kamiennogórska)	Skarb Państwa	4 498 200	39,21	63,28
	Miasto Kamienna Góra	3 045 100	26,54	16,03
	Miasto Lubań	1 818 200	15,85	9,57
	Gmina Nowogrodzic	1 417 600	12,36	7,46
	Miasto Jawor	593 100	5,17	3,13
	Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	100 000	0,87	0,53
Razem		11 472 200	100,00	100,00

Spółka zarządzająca	Nazwa akcjonariusza	Wartość kapitału (w zł)	Udział wg kapitału (w %)	Udział wg głosów (w %)
Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	Skarb Państwa	4 570 000	49,81	53,27
	Miasto Gliwice	915 000	9,97	9,28
	Miasto Tychy	915 000	9,97	9,28
	Miasto Katowice	891 000	9,71	9,04
	Miasto Dąbrowa Górnicza	458 000	4,99	4,65
	Miasto Sosnowiec	458 000	4,99	4,65
	Miasto Jastrzębie Zdrój	457 000	4,98	4,64
	Miasto Żory	320 000	3,49	3,24
	Gmina Pawłowice	82 000	0,89	0,83
	Miasto Bieruń	55 000	0,60	0,56
Gmina Godów	55 000	0,60	0,56	
	Razem	9 176 000	100,00	100,00
Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	Miasto Kostrzyn nad Odra	7 742 800	28,48	15,38
	Gmina Słubice	7 295 700	26,84	14,49
	Skarb Państwa	5 864 900	21,57	57,65
	Miasto Nowa Sól	2 610 000	9,60	5,18
	Miasto Gorzów Wielkopolski	1 538 300	5,66	3,06
	Prochem-Zachód Sp. z o.o.	825 000	3,04	1,64
	Miasto Gubin	912 600	3,36	1,81
Gmina Bytom Odrzański	395 000	1,45	0,79	
	Razem	27 184 300	100,00	100,00
Krakowski Park Technologiczny Sp. z o.o. (strefa krakowska)	Skarb Państwa	12 527 000	71,31	71,31
	Miasto Kraków	78 000	0,44	0,44
	Województwo Małopolskie	2 233 000	12,71	12,71
	Uniwersytet Jagielloński	233 000	1,33	1,33
	Politechnika Krakowska	233 000	1,33	1,33
	Akademia Górniczo-Hutnicza	2 233 000	12,71	12,71
	ArcelorMittal Poland S.A.	30 000	0,17	0,17
	Razem	17 567 000	100,00	100,00
Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	Skarb Państwa	14 317 000	45,31	55,32
	Gmina Polkowice	8 635 000	27,33	18,81
	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska	4 000 000	12,66	15,45
	Miasto Złotoryja	2 400 000	7,60	4,64
	Gmina Gromadka	1 300 000	4,11	2,70
	Miasto Legnica	394 000	1,25	1,15
	Gmina Warta Bolesławiecka	300 000	0,95	1,16
	ING Security S.A.	100 000	0,32	0,19
Bank Zachodni WBK S.A.	150 000	0,47	0,58	
	Razem	31 596 000	100,00	100,00
Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	Skarb Państwa	17 812 000	71,46	87,94
	Miasto Łódź	6 369 000	25,55	10,79
	Miasto Ozorków	746 000	2,99	1,27
	Razem	24 927 000	100,00	100,00
Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna Sp. z o.o.	Skarb Państwa	179 225 000	70,11	70,30
	Województwo Pomorskie	16 000 000	6,26	6,28
	Miasto Gdańsk	12 714 000	4,97	4,99
	Województwo Kujawsko-Pomorskie	11 000 000	4,30	4,31

Spółka zarządzająca	Nazwa akcjonariusza	Wartość kapitału (w zł)	Udział wg kapitału (w %)	Udział wg głosów (w %)
	Miasto Tczew	7 378 000	2,89	2,89
	Miasto Stargard Szczeciński	7 000 000	2,74	2,75
	Miasto Kwidzyn	3 532 000	1,38	1,39
	Miasto Malbork	1 320 000	0,52	0,51
	Gmina Chojnice	857 000	0,34	0,34
	Gmina Człuchów	517 000	0,20	0,20
	Gmina Sztum	413 000	0,16	0,16
	Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.	15 000 000	5,87	5,88
	Razem	254 956 000^{*)}	99,74^{*)}	100,00
Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. (strefa słupska)	Miasto Słupsk	10 407 900	36,10	24,25
	Województwo Pomorskie	9 057 700	31,41	53,61
	Skarb Państwa	6 039 300	20,95	14,07
	Miasto Koszalin	2 325 000	8,06	5,42
	Gmina Słupsk	970 300	3,37	2,26
	Pozostali	34 400	0,11	0,39
	Razem	28 834 600	100,00	100,00
Specjalna Strefa Ekonomiczna "Starachowice" S.A.	InwestStar S.A.	12 117 600	72,61	38,81
	Skarb Państwa	3 383 100	20,27	54,18
	Miasto Starachowice	1 152 500	6,91	6,89
	Świętokrzyska Agencja Rozwoju Regionu S.A.	35 500	0,21	0,12
	Razem	16 688 700	100,00	100,00
Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	Skarb Państwa	8 076 900	40,46	66,64
	Miasto Elk	6 500 000	32,55	18,23
	Gmina Gołdap	2 920 000	14,62	8,19
	Miasto Suwałki	2 471 000	12,37	6,94
	Razem	19 967 900	100,00	100,00
Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna INVEST-PARK Sp. z o.o.	Skarb Państwa	43 790 000	48,98	79,21
	Miasto Wałbrzych	14 210 000	15,89	6,84
	Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.	10 200 000	11,41	4,59
	Miasto Dzierżoniów	6 570 000	7,35	2,96
	Gmina Jelcz-Laskowice	4 830 000	5,40	2,17
	Miasto Oława	1 710 000	1,91	0,77
	Miasto Świdnica	1 650 000	1,85	0,74
	Gmina Żarów	1 640 000	1,83	0,74
	Miasto Kłodzko	1 000 000	1,12	0,45
	Bank Zachodni WBK S.A.	1 000 000	1,12	0,45
	PKO BP S.A.	1 000 000	1,12	0,45
	Miasto Nowa Ruda	850 000	0,95	0,38
	Miasto Kudowa-Zdrój	420 000	0,47	0,19
	Gmina Strzelin	100 000	0,11	0,05
	Gmina Nysa	30 000	0,03	0,01
	Razem	89 000 000^{**)*)}	99,54^{**)*)}	100,00
Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	Skarb Państwa	14 742 300	45,77	59,44
	Gmina Bartoszyce	8 066 100	25,04	18,73
	Miasto Bartoszyce	4 930 900	15,31	11,45
	Gmina Dobre Miasto	2 797 800	8,69	6,50
	Gmina Szczytno	903 800	2,81	2,10
	Miasto Mrągowo	304 000	0,94	0,70

Spółka zarządzająca	Nazwa akcjonariusza	Wartość kapitału (w zł)	Udział wg kapitału (w %)	Udział wg głosów (w %)
	Miasto Nowe Miasto Lubawskie	267 200	0,83	0,62
	Gmina Olecko	198 400	0,61	0,46
Razem		32 210 500	100,00	100,00
Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. (strefy: mielecka i tarnobrzaska)	Skarb Państwa	5 040 619 000	100,00	100,00
Razem		5 040 619 000	100,00	100,00

**) PSSE Sp. z o.o. – wartość kapitału zakładowego wynosi 255 603 000 zł i jest wyższa od łącznej nominalnej wartości istniejących udziałów, ponieważ uchwałą Zgromadzenia Wspólników nr 2/2009 z dnia 16 czerwca 2009 r. umorzono z czystego zysku spółki zarządzającej 647 udziałów Gminy Miasta Tczew. Z tego też powodu udziały poszczególnych wspólników według kapitału nie sumują się do 100 (łączna wartość nominalna udziałów pozostaje mniejsza od wartości kapitału zakładowego).*

****) WSSE Sp. z o.o. – wartość kapitału zakładowego wynosi 89 420 000 zł i jest wyższa od łącznej nominalnej wartości istniejących udziałów, ponieważ uchwałą Zgromadzenia Wspólników nr 492/12 z dnia 20 listopada 2012 r. umorzono z czystego zysku spółki zarządzającej 42 udziały Spółki Restrukturyzacji Kopalni S.A. z siedzibą w Bytomiu. Z tego też powodu udziały poszczególnych wspólników według kapitału nie sumują się do 100 (łączna wartość nominalna udziałów pozostaje mniejsza od wartości kapitału zakładowego).*

W radach nadzorczych spółek zarządzających strefami, w stosunku do których Skarb Państwa posiada większość głosów, zasiadają, w liczbie nie większej niż 5 osób, przedstawiciele:

- Ministra Gospodarki,
- Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- wojewody,
- jednostek samorządu terytorialnego, których udział w kapitale zakładowym spółki jest największy (nie więcej niż 2 osoby).

Do składu rady nadzorczej spółek zarządzających, w stosunku do których samorząd województwa posiada większość głosów, powoływani są przedstawiciele:

- samorządu województwa (2 osoby),
- Ministra Gospodarki,
- jednostek samorządu terytorialnego, z wyłączeniem samorządu województwa, których udział w kapitale zakładowym spółki jest największy (nie więcej niż 2 osoby).

Główne zadania spółek zarządzających strefami to:

- promocja strefy,
- organizacja rokowań lub przetargów oraz udzielanie zezwoleń,
- zbywanie lub pośredniczenie w zbywaniu prawa własności i prawa użytkowania wieczystego gruntów objętych strefą,
- kontrola działalności przedsiębiorców w zakresie jej zgodności z zezwoleniami,
- budowa infrastruktury na terenie strefy,
- opieka nad inwestorami, pośredniczenie w kontaktach z władzami samorządowymi, właścicielami mediów i infrastruktury itp.

Wynik finansowy spółek zarządzających strefami

Spółki zarządzające utrzymują się głównie z dochodów uzyskanych ze sprzedaży gruntów oraz z opłat za administrowanie i zarządzanie strefą uiszczanych przez przedsiębiorców działających na terenie strefy. Wynik finansowy zależy zatem w głównej mierze od liczby inwestorów.

Tabela 12. Wynik finansowy netto spółek zarządzających w latach 2009–2013 w tys. zł

Spółka zarządzająca	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Specjalna Strefa Ekonomiczna Małej Przedsiębiorczości S.A.	146,2	300,2	492,1	409,5	347,1
Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	4 039,9	5 259,5	6 018,1	7 304,4	7 615,7
Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	1 897,1	300,7	6 483,0	1 566,6	1 094,5
Krakowski Park Technologiczny Sp. z o.o.	184,0	451,7	488,3	288,2	988,5
Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	1 373,9	1 417,6	2 897,8	3 251,3	3 906,1
Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	7 391,6	6 405,8	6 234,8	5 830,3 ^{*)}	5 788,2
Agencja Rozwoju Przemysłu S.A w Warszawie Oddział w Mielcu	5 206,1	6 345,1	7 623,8	4 723,6	6 581,1
Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna Sp. z o.o.	1 336,1	22 863,0	1 708,6	553,8	315,7
Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	896,7	1 547,0	1 434,7 ^{*)}	1 168,8 ^{*)}	513,5
Specjalna Strefa Ekonomiczna "Starachowice" S.A.	249,3	132,8	438,0	406,0	619,0
Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	-1 261,3	-1 847,6	-1 295,5	322,5	504,3
Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. w Warszawie Oddział w Tarnobrzegu	4 897,7	4 802,1	8 852,7	10 818,6	7 238,7
Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna INVEST-PARK Sp. z o.o.	5 940,7	22 708,4	8 575,5	14 166,9	7 753,5
Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	2 640,6	245,1	219,8	799,0	81,0

^{*)} Wprowadzono korektę w odniesieniu do danych przedstawionych w Informacji za 2012 r.

W 2013 r. był kolejnym rokiem, w którym wszystkie spółki zarządzające specjalnymi strefami ekonomicznymi osiągnęły dodatni wynik finansowy.

Najwyższy zysk wypracowała Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna INVEST-PARK Sp. z o.o. (blisko 7,8 mln zł), następnie Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. (7,5 mln zł) oraz spółka zarządzająca strefą tarnobrzeską, tj. Agencja Rozwoju Przemysłu w Warszawie S.A. Oddział w Tarnobrzegu (7,4 mln zł).

Nakłady na rozwój strefy

Zgodnie z art. 8 ustawy o sse do zadań zarządzającego należy prowadzenie działań zmierzających do rozwoju działalności gospodarczej prowadzonej na terenie strefy.

Uznając wagę tego zadania ustawodawca w art. 25 ust. 2 ustawy o sse dopuścił możliwość zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych dochodów zarządzającego w części wydatkowanej na cele rozwoju strefy. Rada Ministrów w rozporządzeniach ustanawiających strefy umożliwiła wszystkim spółkom zarządzającym skorzystanie z tego udogodnienia.

Główne działania zarządzających to budowa infrastruktury i promowanie stref. Znaczące przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury z reguły podejmowane są wspólnie z samorządami lokalnymi i gestorami mediów, którzy zostali uwzględnieni w poniższej tabeli w grupie „Inni”.

Tabela 13. Nakłady na budowę infrastruktury narastająco w mln zł

Lp.	Strefa	31.12.2012 r.		31.12.2013 r.		Najważniejsze działania podjęte w 2013 r.
		Zarząd	Inni	Zarząd	Inni	
1	Kamienogórska	16,5	4,4	17,7	4,4	<ol style="list-style-type: none"> 1) wykonanie drogowych tablic informacyjnych w obrębie węzła autostrady A-4 w Godziszowie, dotyczących lokalizacji oraz dojazdu do strefy, 2) przebudowa drogi dojazdowej do strefy w Wykrotach, 3) modernizacja części socjalno-usługowej budynku administracyjnego SSEMP S.A. w Kamiennej Górze, 4) budowa nawierzni drogowej wewnętrznego układu komunikacyjnego na terenie Podstrefy w Lubaniu.
2	Katowicka	36,0	345,2	36,3	378,2	<ol style="list-style-type: none"> 1) budowa drogi wewnętrznej na terenie strefy w Jastrzębiu-Zdroju, 2) opracowanie projektów budowy dróg w Godowie oraz w Komorowicach, 3) budowa drogi i infrastruktury uzbrojenia technicznego w Dąbrowie Górniczej, 4) inwestycje infrastrukturalne w Bieruniu.
3	Kostrzyńsko-Słubicka	86,4	171,1	88,9	184,3	<ol style="list-style-type: none"> 1) budowa drogi wraz z infrastrukturą w Nowej Soli oraz w Kostrzynie nad Odrą (dokończenie inwestycji z 2012 r.), 2) wykonanie pompowni zrzutowej wód deszczowych w Nowej Soli ze zbiornika nr 1 do Czarnej Stróżki, 3) budowa wodociągu oraz modernizacja przepompowni w podstrefie Słubice, 4) budowa przyłączy kanalizacji deszczowej i roztopowej (rurociąg tłoczny wraz z przepompownią ścieków deszczowych) w Gorzowie Wielkopolskim.
4	Krakowska	78,4	82,5	89,0	85,5	<ol style="list-style-type: none"> 1) kontynuacja budowy budynku Małopolskiego Parku Technologii Informacyjnych na terenie podstrefy Kraków-Podgórze, 2) kompleksowe uzbrojenie terenu w gminie Bochnia w ramach Strefy Aktywności Gospodarczej.
5	Legnicka	45,1	13,9	46,1	17,6	<ol style="list-style-type: none"> 1) budowa kolektora deszczowego oraz drogi wewnętrznej w podstrefie Środa Śląska, 2) budowa kolektora deszczowego w podstrefie Legnickie Pole.

Lp.	Strefa	31.12.2012 r.		31.12.2013 r.		Najważniejsze działania podjęte w 2013 r.
		Zarząd	Inni	Zarząd	Inni	
6	Łódzka	38,5	265,8	40,2	278,9	1) rozbudowa infrastruktury na terenach inwestycyjnych w Łodzi, Lućmierzu i Brójcach, 2) zakończenie inwestycji dotyczącej rewitalizacji dawnej wieży ciśnień z przeznaczeniem na nową siedzibę ŁSSE S.A. oraz powierzchnie biurowe pod wynajem.
7	Mielecka	120,6	264,9	122,4	309,6	1) doprowadzenie niezbędnej infrastruktury technicznej do obszarów inwestycyjnych w podstrefie Szczecin (Trzebusz i Dunikowo).
8	Pomorska	355,4	55,0	416,6	58,9	1) kontynuacja rozbudowy Gdańskiego Parku Naukowo-Technologicznego, 2) budowa kanalizacji deszczowej oraz dróg wewnętrznych na terenie strefy w Gdyni, 3) budowa drogi wewnętrznej w podstrefie Stargard Szczeciński.
9	Słupska	21,0	66,9	21,6	118,8	1) budowa drogi wewnętrznej i budowa parkingu w podstrefie Słupsk-Włynkówko, 2) uzbrojenie w zasilanie energią energetyczną terenów inwestycyjnych w podstrefie Wałcz, 3) przebudowa ul. Waryńskiego w podstrefie Szczecinek, 4) budowa drogi wewnętrznej w podstrefie Redzikowo, 5) budowa sieci wodnokanalizacyjnej, oświetlenia, dróg i chodników w podstrefie Koszalin.
10	Starachowicka	7,8	2,2	7,8	3,1	1) modernizacja i rozbudowa sieci energetycznej - linii kablowej, rozbudowa elektronicznego systemu zbierania danych pomiarowych, zakup i instalacja transformatorów.
11	Suwalska	23,0	0,0	23,0	0,0	1) budowa odcinka drogi w podstrefie Suwałki oraz przygotowanie kolejnego etapu inwestycji, tj. budowy kanalizacji deszczowej i nawierzchni dróg w 2014 r.
12	Tarnobrzeska	145,6	127,2	146,3	132,1	1) rozbudowa i modernizacja infrastruktury na terenie strefy w gminie Nowa Dęba i w podstrefie Kraśnik, 2) budowa ul. Hodowlanej w strefie w Radomiu, 3) remont ulicy strefowej w podstrefie Węgrów, 4) odbudowa drogi wewnętrznej w podstrefie Staszów, 5) uzbrojenie terenów w podstrefie Łapy.

Lp.	Strefa	31.12.2012 r.		31.12.2013 r.		Najważniejsze działania podjęte w 2013 r.
		Zarząd	Inni	Zarząd	Inni	
13	Wałbrzyska	111,7	266,1	115,5	328,7	1) zakończenie budowy budynku biurowego „INVEST-PARK CENTER”, 2) przebudowa ul. Uczniowskiej wraz z oddaniem nowego odcinka w kierunku gminy Walim, 3) konserwacja ul. Jachimowicza w Wałbrzychu, 4) likwidacja rowu melioracyjnego z działki w rejonie ul. Mokronoskiej w podstrefie Wrocław.
14	Warmińsko-Mazurska	5,3	129,0	5,3	130,7	1) budowa drogi gminnej prowadzącej do terenów podstrefy Dobre Miasto, 2) wykonanie dokumentacji technicznej i projektowo-budowlanej związanej z uzbrajaniem terenów strefy w Elblągu.
Razem		1 091,3	1 794,2	1 176,7	2 030,8	
Ogółem		2 885,5		3 207,5		

* gminy, gestorzy mediów, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

Łączne nakłady na budowę infrastruktury na terenie specjalnych stref ekonomicznych, które zostały poniesione od początku ich funkcjonowania do końca 2013 r. wyniosły 3,2 mld zł. Udział spółek zarządzających w inwestycjach w zakresie infrastruktury stanowił 36,7%. Pozostała część wydatków finansowana była przez gminy, gestorów mediów oraz Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad.

Spośród wszystkich spółek zarządzających strefami największe nakłady na rozwój infrastruktury poniosła Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna Sp. z o. o. – 416,6 mln zł (co stanowiło 35,4% wydatków wszystkich stref) oraz Agencja Rozwoju Przemysłu S.A., zarządzająca dwiema strefami, która na inwestycje w infrastrukturę w strefie tarnobrzesckiej przeznaczyła 146,3 mln zł (12,4% łącznych nakładów stref), zaś w mieleckiej – 122,4 mln zł (10,4% inwestycji wszystkich spółek zarządzających strefami).

W samym 2013 r. na infrastrukturę zostało wydatkowanych 322,0 mln zł (o 47,3 mln zł mniej niż w 2012 r.), z tego 85,4 mln zł stanowiły inwestycje spółek zarządzających strefami. W stosunku do 2012 r. spółki zarządzające zmniejszyły nakłady na infrastrukturę o 28,6 mln zł (tj. o 25,1%), zaś pozostałe podmioty o 18,7 mln zł (o 7,3%).

W 2013 r. największych inwestycji dokonała spółka zarządzająca strefą pomorską – 61,2 mln zł, co stanowi 71,7% wydatków poniesionych we wszystkich strefach.

W odniesieniu do skumulowanej wartości inwestycji infrastrukturalnych finansowanych przez inne podmioty, w tym m.in. samorzady lokalne i gestorów mediów, wyróżniały się cztery strefy: katowicka (378,2 mln zł), wałbrzyska (328,7 mln zł), mielecka (309,6 mln zł) oraz łódzka (278,9 mln zł). Z kolei w samym 2013 r. najwięcej nakładów na budowę infrastruktury poniesiono w strefie wałbrzyskiej (62,6 mln zł), słupskiej (51,9 mln zł) oraz w mieleckiej (44,7 mln zł). Na te trzy strefy przypadło ponad 67,3% nakładów inwestycyjnych podmiotów innych niż spółki zarządzające.

Wydatki na promocję stref i kwoty zwolnienia podatkowego

W 2013 r. spółki zarządzające przeznaczyły na promocję stref 7,23 mln zł, czyli o 0,2 mln zł mniej niż w 2012 r. Tak jak w roku poprzednim największe wydatki ponieśli zarządzający strefami: łódzką (1,4 mln zł), krakowską (1,2 mln zł) i kostrzyńsko-słubicką (1,1 mln zł). Stanowiły one blisko 51,5% nakładów wszystkich stref na ten cel.

Z kolei najwięcej środków na promocję od początku funkcjonowania stref przeznaczyła spółka katowicka – 10,7 mln zł, tj. blisko 17,2% nakładów wszystkich spółek zarządzających. Na kolejnych pozycjach uplasowały się spółki zarządzające strefami: kostrzyńsko-słubicką (9,7 mln zł), łódzką i pomorską (w których wydatki ukształtowały się na bardzo zbliżonym poziomie sięgającym 7,7 mln zł) oraz wałbrzyską (6,2 mln zł).

Poniższa tabela przedstawia wydatki na promocję w poszczególnych strefach.

Tabela 14. Wydatki zarządzających na promocję stref w mln zł

Lp.	Strefa	Nakłady na promocję strefy	
		w 2013 r.	narastająco do końca 2013 r.
1	Kamiennogórska	0,16	1,14
2	Katowicka	0,86	10,71
3	Kostrzyńsko-Słubicka	1,13	9,72
4	Krakowska	1,19	4,75
5	Legnicka	0,20	2,91
6	Łódzka	1,40	7,70
7	Mielecka	0,20	2,49
8	Pomorska	0,59	7,66
9	Słupska	0,21	1,44
10	Starachowicka	0,07	1,37
11	Suwalska	0,21	3,24
12	Tarnobrzaska	0,26	2,32
13	Wałbrzyska	0,71	6,20
14	Warmińsko-Mazurska	0,04	0,61
Razem		7,23	62,26

Łączna kwota zwolnienia podatkowego spółek zarządzających strefami od początku funkcjonowania stref do końca 2013 r. wyniosła ponad 214,6 mln zł.

Z największych zwolnień podatkowych odnoszących się do dochodu w części wydatkowej na rozwój strefy skorzystały dotychczas spółki zarządzające strefami: wałbrzyską, mielecką i tarnobrzeską. Ich łączna wartość osiągnęła blisko 111,7 mln zł i stanowiła ponad 52% kwoty przypadającej na wszystkie spółki.

W samym roku 2013 kwota zwolnienia podatkowego wyniosła 14,9 mln zł i była niższa o 8,1 mln zł w porównaniu z rokiem 2012 r. Z największego zwolnienia skorzystała spółka zarządzająca strefą wałbrzyską – wyniosło ono 7,7 mln zł, co stanowi blisko 52% kwoty zwolnienia przypadającego na wszystkie spółki zarządzające.

Informację o wielkości zwolnień podatkowych spółek zarządzających przedstawia Tabela 15.

Tabela 15. Zwolnienia podatkowe spółek zarządzających strefami w mln zł

Lp.	Strefa	Zwolnienie do końca 2008 r. (narastająco)	Kwota zwolnienia w latach 2009–2013					Zwolnienie do końca 2013 r. (narastająco)
			2009	2010	2011	2012	2013	
1	Kamiennogórska	1,66	0,02	0,37	0,10	0,05	0,08	2,28
2	Katowicka	8,63	0,74	0,93	1,82	0,95	1,60	14,67
3	Kostrzyńsko-Słubicka	15,65	0,52	0,00	1,33	0,29	0,25	18,04
4	Krakowska	1,24	0,15	0,20	0,32	0,20	0,15	2,26
5	Legnicka	7,81	0,32	0,28	0,45	1,27	0,53	10,66
6	Łódzka	10,45	1,99	2,07	1,97 ^{*)}	1,38 ^{*)}	1,16	19,02
7	Mielecka	29,07	0,33	0,90	1,72	0,41	2,17	34,60
8	Pomorska	7,64	0,14	4,59	0,49	0,82	0,38	14,06
9	Słupska	5,37	2,07	1,57 ^{*)}	2,04 ^{*)}	1,91 ^{*)}	0,72	13,68
10	Starachowicka	1,82	0,10	0,00	0,42	0,11	0,16	2,61
11	Suwalska	3,86 ^{*)}	0,00	0,00	0,00	0,04 ^{*)}	0,01	3,91
12	Tarnobrzaska	20,60	0,65	2,57	0,43	0,08	0,01	24,34
13	Wałbrzyska	22,10	1,32	4,32	1,99	15,3 ^{*)}	7,70	52,73
14	Warmińsko-Mazurska	0,90	0,53	0,04	0,06	0,21	0,02	1,76
Razem		136,80^{*)}	8,88	17,84^{*)}	13,14^{*)}	23,02^{*)}	14,94	214,62

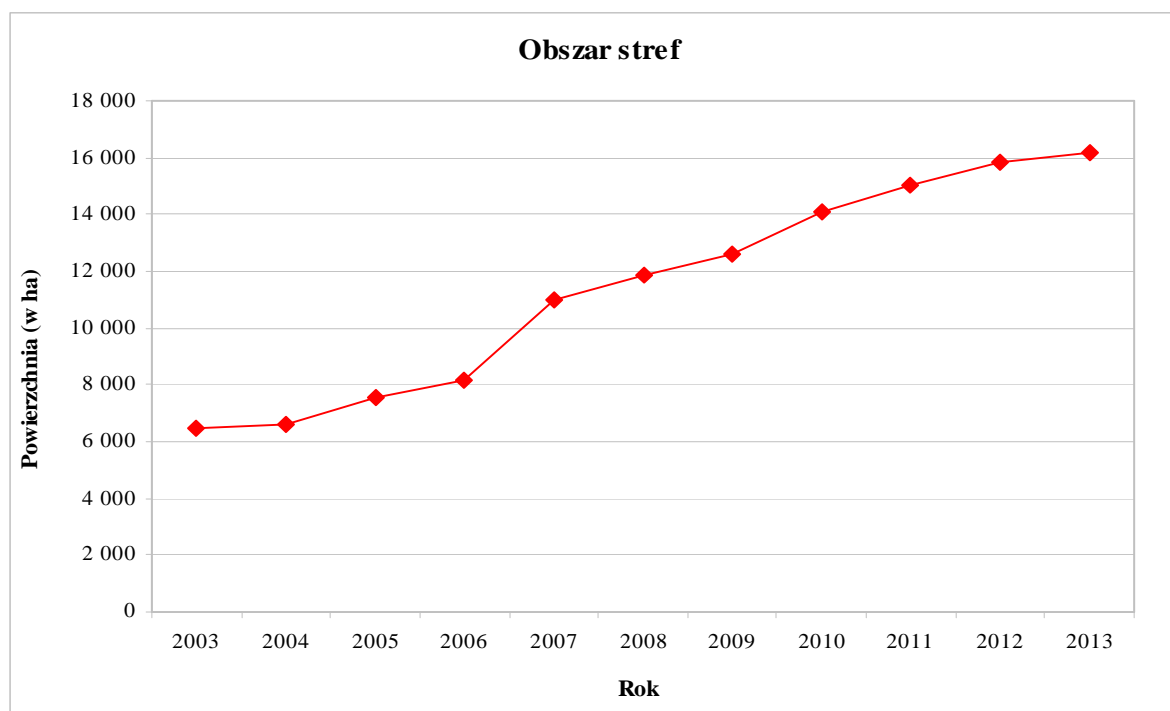
^{*)} Wprowadzono korektę w odniesieniu do danych przedstawionych w poprzednich raportach

Do końca 2013 r. spółki zarządzające strefami otrzymały wsparcie w postaci zwolnień podatkowych w wysokości 0,21 mld zł. W tym samym okresie na promocję stref, a więc polskiej gospodarki, wydatkowały ponad 0,06 mld zł oraz na budowę niezbędnej infrastruktury blisko 1,18 mld zł. W sumie na wspomniane cele przeznaczyły 1,24 mld zł, a więc kwotę blisko 6-krotnie przekraczającą wielkość uzyskanych zwolnień podatkowych.

5. Podsumowanie

Rok 2013 można uznać za pomyślny dla rozwoju specjalnych stref ekonomicznych²⁾. Po okresie spowolnienia wzrostu nakładów inwestycyjnych i liczby tworzonych miejsc pracy trwającym od kilku ostatnich lat, a dokładniej od 2008 r. w przypadku zatrudnienia i od 2010 r. w przypadku inwestycji, odnotowano wyraźne oznaki poprawy sytuacji. Potwierdzeniem wzrostu zainteresowania przedsiębiorców inwestowaniem w strefach jest także znaczące zwiększenie w 2013 r. liczby udzielonych zezwoleń, tj. o ponad 51% w porównaniu z rokiem poprzednim.

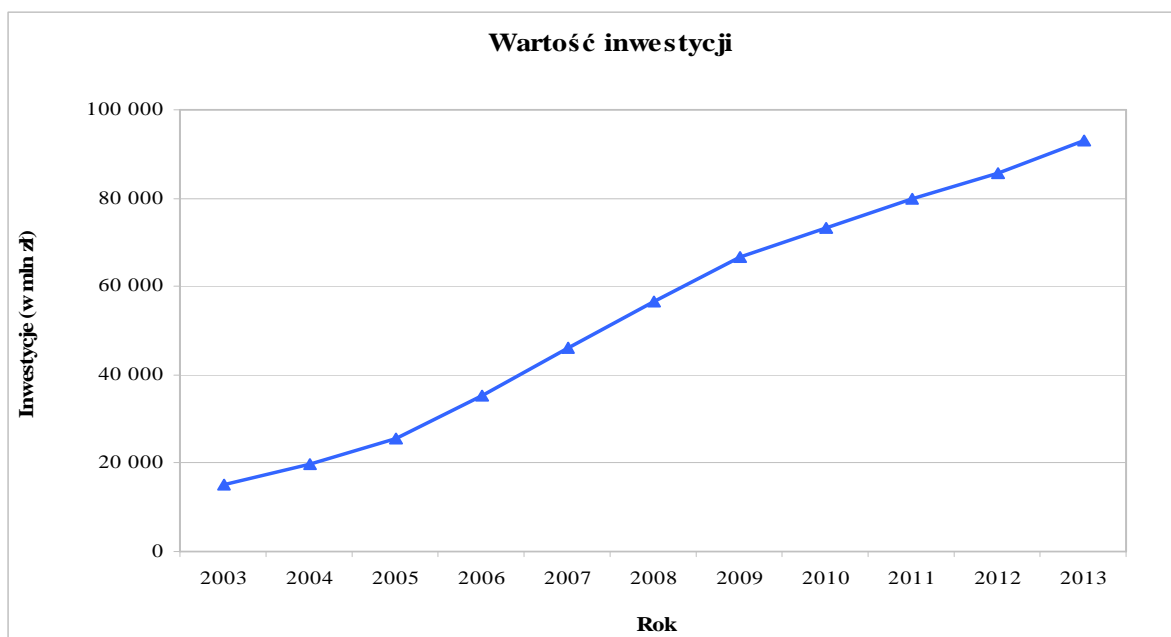
Na poniższych wykresach przedstawiono zmiany obszarów stref, wielkości poniesionych nakładów inwestycyjnych i utworzonych nowych miejsc pracy w latach 2003–2013.

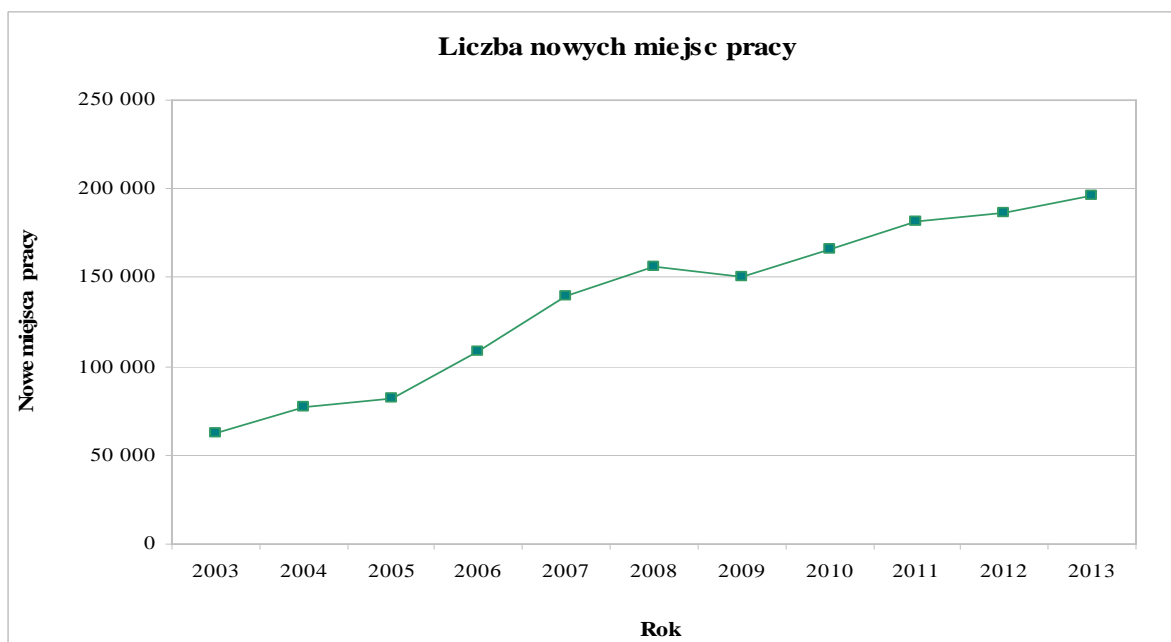
Największy przyrost powierzchni stref, o ok. 2 800 ha, miał miejsce w 2007 r. i był wynikiem zwiększenia w 2006 r. limitu łącznego ich obszaru z 8 tys. do 12 tys. ha. Kolejne zwiększenie maksymalnego obszaru stref – w 2008 r. do 20 tys. ha – nie spowodowało już skokowego przyrostu ich powierzchni w kolejnym roku. Na koniec 2013 r. tereny stref zajmowały blisko 16 204 ha i były większe w stosunku do roku 2012 o 374 ha.

W latach 2005–2009 odnotowywano harmonijny wzrost nakładów inwestycyjnych – o ok. 10 mld zł rocznie. W 2010 r. dynamika wzrostu spadła, co było efektem kryzysu z drugiej połowy 2008 r. W 2010 r. przyrost inwestycji wyniósł tylko 6,6 mld zł, w 2011 r. – 6,4 mld zł, zaś w 2012 r. obniżył się do 6,2 mld zł. W 2013 r. inwestycje wzrosły o ponad 7,3 mld zł, tj. o 8,5%. Tempo ich wzrostu było więc wyższe o 0,8 pkt. proc. w porównaniu z relacją z lat 2012/2011.

²⁾ Pogłębionej oceny efektywności funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych w Polsce podjął się zespół pod kierownictwem dr hab. Radosława Pastusiaka z Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego, na zlecenie spółek zarządzających strefami. Pełne wyniki badań zostaną przedstawione w połowie 2014 r.

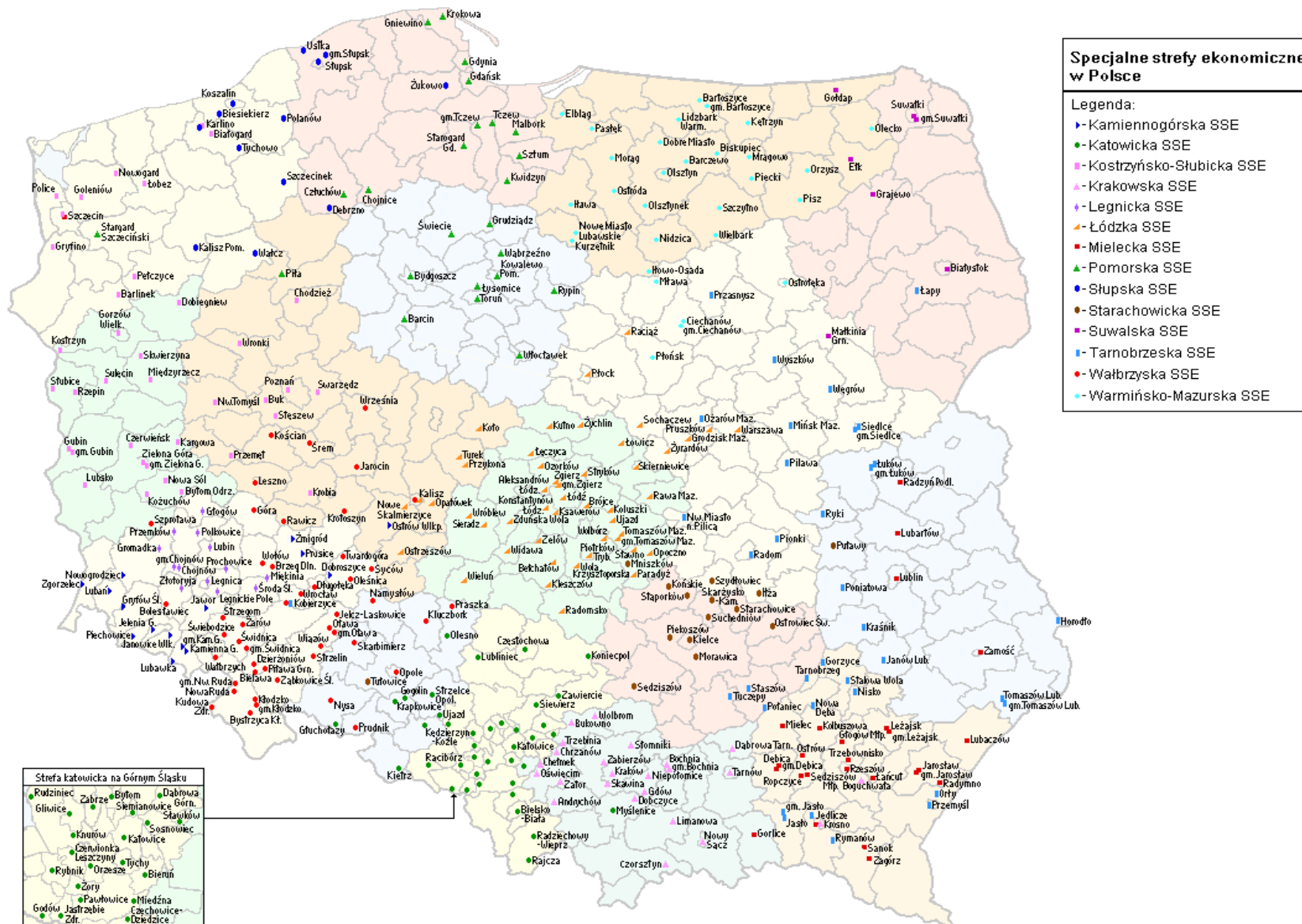

Analizując dynamikę wzrostu nowych miejsc pracy można również dostrzec efekt kryzysu. Po dobrej koniunkturze w latach 2005–2007 w kolejnym roku, tj. w 2008, obniżyła się dynamika zatrudnienia, zaś w 2009 r. odnotowano spadek liczby nowych miejsc pracy w stosunku do roku 2008 o blisko 5 600. Od 2010 r. ponownie obserwowano tendencję wzrostową, ale dynamika w kolejnych latach była coraz niższa. W 2010 r. wskaźnik dynamiki wyniósł 111,1, w 2011 r. – 109,4, zaś w 2012 r. zaledwie 102,3. W 2013 r. sytuacja uległa zmianie. Liczba nowych miejsc pracy wzrosła o 5,3%, a więc w porównaniu do roku 2012 odnotowany wzrost był wyższy o 3 pkt. proc.

Dotychczasowe doświadczenia pokazują, że część przedsiębiorców, których do inwestycji skłoniły zachęty podatkowe i którzy z różnych powodów utracili zezwolenia, nadal prowadzi działalność na terenie stref dając zatrudnienie. Na przykład w strefie kostrzyńsko-słubickiej oszacowano, że wielkość wspomnianego zatrudnienia na koniec 2013 r. wyniosła 790 osób, zaś w strefie suwalskiej 860 osób.

Mapa specjalnych stref ekonomicznych w Polsce

Ministerstwo Gospodarki

Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych

Stan na 31 grudnia 2013 r.

Warszawa, maj 2014 r.

Spis treści

<i>Synteza</i>	<i>3</i>
<i>1. Wprowadzenie</i>	<i>4</i>
<i>2. Lokalizacja i obszar specjalnych stref ekonomicznych.....</i>	<i>5</i>
<i>3. Efekty funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych.....</i>	<i>9</i>
<i>4. Spółki zarządzające specjalnymi strefami ekonomicznymi.....</i>	<i>27</i>
<i>5. Podsumowanie.....</i>	<i>37</i>
<i>Mapa specjalnych stref ekonomicznych w Polsce.....</i>	<i>39</i>

Synteza

Niniejszy dokument został przygotowany w związku z art. 26 *ustawy z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych* (Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 274, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o sse”, który nakłada na Radę Ministrów obowiązek przedstawiania Sejmowi informacji o realizacji ustawy o sse wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu.

Dokument ten zawiera informacje dotyczące funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. i obejmuje, tak jak w raportach za poprzednie lata, następujące zagadnienia:

- lokalizację i stopień zagospodarowania każdej ze stref,
- efekty funkcjonowania stref z uwzględnieniem liczby udzielonych zezwoleń, utworzonych miejsc pracy, wartości i struktury branżowej zrealizowanych inwestycji oraz krajów pochodzenia kapitału,
- działalność spółek zarządzających strefami.

W 2013 r. łączny obszar stref wzrósł o 374,4 ha, tj. do poziomu 16 203,7 ha. Średni stopień jego zagospodarowania wyniósł 60,9%.

Na koniec 2013 r. przedsiębiorcy posiadali 1 709 ważnych zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie stref. W samym 2013 r. wydano ich 253, tj. o ponad 51% więcej niż w roku 2012. Jednym z istotnych czynników, który mógł mieć wpływ na wzrost zainteresowania przedsiębiorców działalnością w strefach było wydłużenie okresu ich funkcjonowania do roku 2026.

W 2013 r. skumulowana wartość inwestycji przekroczyła 93,1 mld zł, co oznacza jej wzrost o ponad 7,3 mld zł (tj. o 8,5%) w stosunku do roku poprzedniego. Na koniec grudnia 2013 r. inwestorzy zatrudniali łącznie 266,7 tys. pracowników. W stosunku do 2012 r. ich liczba zwiększyła się o ponad 19,2 tys., tj. o 7,8%.

Zainwestowany w strefach kapitał w ponad 74% pochodził z sześciu krajów: Polski, Niemiec, USA, Holandii, Włoch i Japonii. Największy udział w skumulowanej wartości inwestycji miały firmy z branży motoryzacyjnej (26,4%). Kolejne miejsca zajęli producenci wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, głównie opon, (10,7%) oraz przedsiębiorcy produkujący wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (9,2%).

Największa koncentracja branżowa charakteryzowała strefy: legnicką, katowicką i warmińsko-mazurską. W strefie legnickiej i katowickiej dominował przemysł motoryzacyjny, z udziałem w inwestycjach wynoszącym odpowiednio 59,4% i 53,4%, zaś w warmińsko-mazurskiej produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, której udział stanowił 50,9% poniesionych nakładów. Powstałe skupiska firm działających w tych samych i pokrewnych sektorach stanowią naturalną bazę do tworzenia i pomyślnego rozwijania klastrów.

W 2013 r. spółki zarządzające specjalnymi strefami ekonomicznymi przeznaczyły na ich promocję ponad 7 mln zł. Z kolei na budowę infrastruktury na obszarze stref wydano 322 mln zł, w tym nakłady spółek zarządzających stanowiły ponad 26,5%. Pozostała część wydatków finansowana była przez gminy, gestorów mediów oraz Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad.

1. Wprowadzenie

Specjalna strefa ekonomiczna to wyodrębniona administracyjnie część terytorium Polski, gdzie przedsiębiorcy realizujący nowe inwestycje mogą korzystać z pomocy regionalnej w formie zwolnienia od podatku dochodowego dochodu uzyskanego z działalności określonej w zezwoleniu.

W Polsce istnieje 14 specjalnych stref ekonomicznych, tj.: kamiennogórska, katowicka, kostrzyńsko-słubicka, krakowska, legnicka, łódzka, mielecka, pomorska, śląska, starachowicka, suwalska, tarnobrzeska, wałbrzyska oraz warmińsko-mazurska. Na mocy ustawy o sse łączny obszar stref nie może przekroczyć 20 tys. ha. Na koniec 2013 r. powierzchnia wszystkich stref przekroczyła 16,2 tys. ha. Według aktualnie obowiązujących przepisów strefy będą funkcjonować do końca 2026 r.

Zasady funkcjonowania przedsiębiorców posiadających zezwolenia wydane do końca 2000 r. zostały wynegocjowane z Komisją Europejską i określa je *ustawa z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw* (Dz. U. Nr 188, poz. 1840, z późn. zm.).

Przedsiębiorcy posiadający zezwolenia wydane po 1 stycznia 2001 r. korzystają z pomocy publicznej w formie zwolnień podatkowych na zasadach całkowicie zgodnych z prawem UE obowiązującym w dniu wydania zezwolenia.

Szczegółowe zasady przyznawania pomocy określały kolejne rozporządzenia Rady Ministrów wydawane w oparciu o delegacje zawarte w art. 4 ustawy o sse. W 2013 r. obowiązywało *rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2008 r. w sprawie pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenach specjalnych stref ekonomicznych* (Dz. U. Nr 232, poz. 1548, z późn. zm.)

Do końca czerwca 2014 r. specjalne strefy ekonomiczne są objęte programem pomocowym o numerze X193/2009.

2. Lokalizacja i obszar specjalnych stref ekonomicznych

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o sse statusem strefy mogą być obejmowane grunty stanowiące własność zarządzającego, Skarbu Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego, tzw. grunty publiczne. Od 2009 r. generalne kryteria włączania takich gruntów określa *Koncepcja rozwoju specjalnych stref ekonomicznych*, przyjęta przez Radę Ministrów w styczniu 2009 r.

Strefą można obejmować także grunty stanowiące własność lub użytkowanie wieczyste innych podmiotów, tzw. grunty prywatne, w przypadku gdy spełnione jest co najmniej jedno z kryteriów określonych w *rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2008 r. w sprawie kryteriów, których spełnienie umożliwia objęcie niektórych gruntów specjalną strefą ekonomiczną* (Dz.U. Nr 224, poz. 1477, z późn. zm.).

Na dzień 31 grudnia 2013 r. specjalne strefy ekonomiczne obejmowały tereny zlokalizowane w 151 miastach i 217 gminach o łącznej powierzchni 16 203,68 ha. Z ogólnej powierzchni stref 20,3% stanowiły grunty, które w momencie ich włączenia były gruntami prywatnymi.

W stosunku do roku 2012 łączna powierzchnia stref wzrosła o ponad 374 ha w wyniku włączenia 448,34 ha i wyłączenia 73,98 ha oraz korekty obszaru stref zmniejszającej ich powierzchnię o 0,01 ha, dokonanej w związku z nowymi pomiarami geodezyjnymi.

Zmianie uległy granice sześciu stref: kostrzyńsko-słubickiej, krakowskiej, łódzkiej, mieleckiej, pomorskiej oraz warmińsko-mazurskiej.

Wśród terenów włączonych do stref w 2013 r. grunty prywatne stanowiły blisko 25,5%. Na obszarze ponad 114 ha ma być zrealizowanych 20 projektów, w tym 11 spełnia kryterium innowacyjności, 7 kryterium stopy bezrobocia, 1 kryterium sektora usług IT i BPO oraz 1 kryterium sektora B+R.

Pozostałe tereny, które w 2013 r. uzyskały status specjalnej strefy ekonomicznej, tj. 334,15 ha, stanowiły grunty publiczne.

W 2013 r. w największym stopniu zwiększony został obszar strefy krakowskiej, tj. o 12,5%, następnie warmińsko-mazurskiej i kostrzyńsko-słubickiej – odpowiednio o 7,7% i 7,5%.

Lokalizację i wielkość specjalnych stref ekonomicznych przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Lokalizacja i obszar specjalnych stref ekonomicznych

Lp.	Strefa województwo	Obszar strefy (w ha)		Lokalizacja strefy Stan na 31.12.2013*)
		Stan na 31.12.2012	Stan na 31.12.2013	
1	Kamiennogórska dolnośląskie, wielkopolskie	367,14	367,14	<u>miasta</u> : Jawor, Jelenia Góra, Kamienna Góra, Lubań, Ostrów Wielkopolski, Piechowice, Zgorzelec <u>gminy</u> : Dobroszyce, Gryfów Śląski, Janowice Wielkie, Kamienna Góra, Lubawka, Nowogrodzic, Prusice, Żmigród
2	Katowicka śląskie, małopolskie, opolskie	2 004,83	2 004,83	<u>miasta</u> : Bielsko-Biała, Bieruń, Bytom, Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jastrzębie-Zdrój, Katowice, Kędzierzyn-Koźle, Knurów, Lubliniec, Orzesze, Racibórz, Rybnik, Siemianowice Śląskie, Sławków, Sosnowiec, Tychy, Zabrze, Zawiercie, Żory <u>gminy</u> : Czechowice-Dziedzice, Czerwionka-Leszczyny, Głuchołazy, Godów, Gogolin, Kietrz, Koniecpol, Krapkowice, Miedźna, Myślenice, Olesno, Pawłowice, Radziechowy-Wieprz, Rajcza, Rudziniec, Siewierz, Strzelce Opolskie, Ujazd
3	Kostrzyńsko-Słubicka lubuskie, zachodniopomorskie, wielkopolskie	1 454,47	1 563,87	<u>miasta</u> : Białogard, Gorzów Wielkopolski, Gubin, Kostrzyn nad Odrą, Nowa Sól, Poznań, Szczecin , Zielona Góra <u>gminy</u> : Barlinek, Buk, Bytom Odrzański, Chodzież, Czerwieńsk, Dobiegniew, Goleniów, Gryfino, Gubin, Kargowa, Karlino, Kozuchów, Lubsko, Łobez, Międzyrzecz, Nowogard , Nowy Tomyśl, Pelczyce , Police, Przemęt, Rzepin, Skwierzyna, Słubice, Stęszew, Sulęcín, Swarzędz, Wronki, Zielona Góra
4	Krakowska małopolskie, podkarpackie	558,72	628,50	<u>miasta</u> : Bochnia, Bukowno, Kraków, Krosno, Limanowa, Nowy Sącz, Oświęcim, Tarnów <u>gminy</u> : Andrychów, Bochnia, Boguchwała, Chełmek, Chrzanów , Czorsztyn , Dąbrowa Tarnowska , Dobczyce, Gdów, Niepołomice, Skawina, Słomniki, Trzebina , Wolbrom, Zabierzów, Zator
5	Legnicka dolnośląskie	1 059,26	1 059,26	<u>miasta</u> : Chojnów, Głogów, Legnica, Lubin, Złotoryja <u>gminy</u> : Chojnów, Gromadka, Legnickie Pole, Miękinia, Polkowice, Prochowice, Przemków, Środa Śląska
6	Łódzka łódzkie, wielkopolskie, mazowieckie	1 276,63	1 290,76	<u>miasta</u> : Bełchatów, Koło, Konstantynów Łódzki, Kalisz , Kutno, Łęczycza, Łowicz, Łódź, Ozorków, Piotrków Trybunalski, Płock, Pruszków, Raciąż, Radomsko, Rawa Mazowiecka, Sieradz, Skierniewice, Sochaczew , Tomaszów Mazowiecki, Turek, Warszawa, Zduńska Wola, Zgierz, Żyrardów <u>gminy</u> : Aleksandrów Łódzki, Brójce, Grodzisk Mazowiecki, Kleszczów, Koluszki, Ksawerów, Nowe Skalmierzyce, Opatówek, Opoczno, Ostrzeszów, Paradyż, Przykona, Sławno, Stryków, Tomaszów Mazowiecki, Ujazd, Widawa, Wieluń, Wola Krzysztoporska, Wolbórz, Wróblew, Zelów , Zgierz, Żychlin
7	Mielecka podkarpackie, małopolskie, lubelskie, zachodniopomorskie	1 246,00	1 299,39	<u>miasta</u> : Dębica, Gorlice, Jarosław, Krosno, Leżajsk, Lubaczów, Lubartów, Lublin, Łańcut , Mielec, Radzyń Podlaski, Rzeszów, Sanok, Szczecin, Zamość <u>gminy</u> : Dębica, Głogów Małopolski, Jarosław, Kolbuszowa, Leżajsk, Ostrów, Radymno , Ropczyce, Sędziszów Małopolski , Trzebownik, Zagórz
8	Pomorska pomorskie, kujawsko-pomorskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie	1 323,23	1 380,63	<u>miasta</u> : Bydgoszcz, Gdańsk, Gdynia, Grudziądz, Kwidzyn, Malbork, Piła, Rypin, Stargard Szczeciński, Starogard Gdański, Tczew, Toruń, Włocławek <u>gminy</u> : Barcin, Chojnice, Człuchów, Gniewino, Kowalewo Pomorskie, Krokowa, Łysomice, Sztum, Świecie, Tczew, Wąbrzeźno

Lp.	Strefa województwo	Obszar strefy (w ha)		Lokalizacja strefy Stan na 31.12.2013*)
		Stan na 31.12.2012	Stan na 31.12.2013	
9	Słupska pomorskie, zachodniopomorskie	824,35	824,35	<u>miasta</u> : Koszalin, Słupsk, Szczecinek, Ustka, Wałcz <u>gminy</u> : Biesiekierz, Debrzno, Kalisz Pomorski, Karlino, Polanów, Słupsk, Tychowo, Żukowo
10	Starachowicka świętokrzyskie, mazowieckie, opolskie, łódzkie, lubelskie	612,91	612,91	<u>miasta</u> : Kielce, Ostrowiec Świętokrzyski, Puławy, Skarżysko-Kamienna, Starachowice <u>gminy</u> : Iłża, Końskie, Mniszków, Morawica, Piekoszków, Sędziszów, Stąporków, Suchedniów, Szydłowiec, Tułowice
11	Suwalska podlaskie, warmińsko- mazurskie, mazowieckie	342,77	342,77	<u>miasta</u> : Białystok, Elk, Grajewo, Suwałki <u>gminy</u> : Gołdap, Małkinia Górna, Suwałki
12	Tarnobrzeska podkarpackie, mazowieckie, świętokrzyskie, lubelskie, dolnośląskie, podlaskie	1 632,31	1 632,31	<u>miasta</u> : Jasło, Kraśnik, Łuków, Pionki, Przemyśl, Radom, Siedlce, Stalowa Wola, Tarnobrzeg, Tomaszów Lubelski <u>gminy</u> : Gorzyce, Horodło, Janów Lubelski, Jasło, Jedlicze, Kobierzyce, Łapy, Łuków, Mińsk Mazowiecki, Nisko, Nowa Dęba, Nowe Miasto nad Pilicą, Orty, Ożarów Mazowiecki, Pilawa, Połaniec, Poniatowa, Przasnysz, Ryki, Rymanów, Siedlce, Staszów, Tomaszów Lubelski, Tuczepy, Węgrów, Wyszków,
13	Wałbrzyska dolnośląskie, opolskie, wielkopolskie, lubuskie	2 212,20	2 212,20	<u>miasta</u> : Bielawa, Bolesławiec, Dzierżoniów, Kalisz, Kłodzko, Kudowa-Zdrój, Leszno, Nowa Ruda, Oleśnica, Oława, Opole, Piława Górna, Świdnica, Świebodzice, Wałbrzych, Wrocław <u>gminy</u> : Brzeg Dolny, Bystrzyca Kłodzka, Długołęka, Góra, Jarocin, Jelcz-Laskowice, Kluczbork, Kłodzko, Kobierzyce, Kościan, Krotoszyn, Namysłów, Nowa Ruda, Nysa, Oława, Praszka, Prudnik, Rawicz, Skarbimierz, Strzegom, Strzelin, Syców, Szprotawa, Śrem, Świdnica, Twardogóra, Wiązów, Wołów, Września, Ząbkowice Śląskie, Żarów
14	Warmińsko-Mazurska warmińsko-mazurskie, mazowieckie	914,51	984,76	<u>miasta</u> : Bartoszyce, Ciechanów, Elbląg, Iława, Kętrzyn , Lidzbark Warmiński, Mława, Mrągowo, Nowe Miasto Lubawskie, Olsztyn, Ostrołęka, Ostróda, Płońsk <u>gminy</u> : Barczewo, Bartoszyce, Biskupiec , Ciechanów, Dobrze Miasto, Iłowo-Osada, Kurzętnik , Morąg, Nidzica, Olecko, Olsztynek, Orzysz, Pasłęk, Piecki, Pisz, Szczytno, Wielbark
Razem		15 829,33	16 203,68	

*) Pogrubioną czcionką wyróżniono obszary włączone do strefy w 2013 r.

Zagospodarowanie obszaru stref

Stopień zagospodarowania obszaru stref przedstawia tabela 2. Do gruntów zagospodarowanych została zaliczona powierzchnia zajęta przez przedsiębiorców posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie strefy oraz przez przedsiębiorców działających bez zezwolenia (gdyż je wcześniej utracili lub nie mogli go uzyskać z uwagi na przedmiot działalności), a także grunty zajęte pod infrastrukturę.

Tabela 2. Zagospodarowanie obszaru stref wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r.

Lp.	Strefa	Obszar strefy (w ha)	Grunty zagospodarowane (w ha)	Grunty niezagospodarowane (w ha)	Stopień zagospodarowania gruntów (w %)
1	Kamiennogórska	367,1385	206,2304	160,9081	56,17
2	Katowicka	2 004,8292	1 114,9142	889,9150	55,61
3	Kostrzyńsko-Słubicka	1 563,8743	935,1673	628,7070	59,80
4	Krakowska	628,5004	421,4262	207,0742	67,05
5	Legnicka	1 059,2560	316,9010	742,3550	29,92
6	Łódzka	1 290,7635	935,7879	354,9756	72,49
7	Mielecka	1 299,3920	942,1942	357,1978	72,51
8	Pomorska	1 380,6253	1 032,0425	348,5828	74,75
9	Słupska	824,3522	257,6112	566,7410	31,25
10	Starachowicka	612,9051	408,1207	204,7844	66,59
11	Suwalska	342,7662	266,3956	76,3706	77,72
12	Tarnobrzaska	1 632,3147	1 035,3173	596,9974	63,43
13	Wałbrzyska	2 212,2037	1 355,0329	857,1708	61,25
14	Warmińsko-Mazurska	984,7561	646,1524	338,6037	65,62
Razem		16 203,6772	9 873,2938	6 330,3834	60,93

Na koniec 2013 r. łączny obszar specjalnych stref ekonomicznych był zagospodarowany w blisko 61%. Największym stopniem zagospodarowania terenów charakteryzowała się strefa suwalska (77,7%), zaś najmniejszym legnicka (29,9%).

Na stopień zagospodarowania obszarów stref ma wpływ nie tylko powierzchnia terenów sprzedanych przedsiębiorcom pod inwestycje, ale także powierzchnia gruntów włączonych i wyłączonych w danym roku. Tereny wyłączone ze stref mogły być w latach poprzednich zaliczane do terenów zagospodarowanych. Przyczyną ich wyłączenia może być m.in. utrata zezwolenia przez inwestora lub też zajęcie terenu pod infrastrukturę. Oznacza to, że stopień zagospodarowania stref nie jest informacją pozwalającą w prosty sposób ocenić rozwój danej strefy w czasie, a jedynie obrazuje stosunek powierzchni zagospodarowanej do całej powierzchni strefy na koniec analizowanego okresu.

3. Efekty funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych

Prezentowane poniżej efekty opracowano na podstawie sprawozdań kwartalnych przekazywanych Ministrowi Gospodarki przez zarządzających strefami. Sprawozdania te odnoszą się jedynie do przedsiębiorców posiadających ważne zezwolenia na działalność w strefie. Pozostali, którzy nie posiadają zezwoleń nie są objęci sprawozdawczością, nie ma bowiem podstaw prawnych do nałożenia na nich takiego obowiązku. W tej sytuacji dane o liczbie istniejących miejsc pracy oraz wartości poniesionych inwestycji są zaniżone w stosunku do wielkości faktycznych.

Oceniając efekty ekonomiczne poszczególnych stref należy mieć na uwadze, że w dużym stopniu są one zdeterminowane położeniem geograficznym przynależących do nich obszarów i związanym z tym poziomem rozwoju infrastruktury społeczno-gospodarczej oraz dostępnością wykwalifikowanej kadry. Strefy, które należą do wiodących pod względem liczby udzielonych zezwoleń, wartości inwestycji i liczby utworzonych miejsc pracy są zlokalizowane w części zachodniej, południowej i centralnej Polski, a więc na terenach znacznie bardziej atrakcyjnych pod względem inwestycyjnym w porównaniu z północną i wschodnią częścią naszego kraju.

Liczba udzielonych zezwoleń

W roku 2013 wydano 253 zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie specjalnych stref ekonomicznych, co stanowiło blisko 15% ogółu ważnych zezwoleń. W porównaniu z 2012 r. liczba udzielonych zezwoleń była większa o 86, tj. o prawie 51,5%.

Liczbę zezwoleń w latach 2011 – 2013 przedstawia tabela 3, przy czym w kolumnie „narastająco” podano zezwolenia ważne na koniec danego roku.

Tabela 3. Liczba ważnych zezwoleń

Lp.	Strefa	31.12.2011 r.		31.12.2012 r.		31.12.2013 r.	
		narastająco	wydane w 2011 r.	narastająco	wydane w 2012 r.	narastająco	wydane w 2013 r.
1	Kamiennogórska	50	6	50	4	59	10
2	Katowicka	211	18	227	26	250	28
3	Kostrzyńsko-Słubicka	124	22	130	8	140	19
4	Krakowska	66	12	77	13	101	32
5	Legnicka	49	4	56	8	65	10
6	Łódzka	154	22	163	16	173	19
7	Mielecka	162	18	168	15	183	25
8	Pomorska	85	10	91	12	111	23
9	Słupska	52	8	50	6	58	14
10	Starachowicka	73	12	72	5	71	8
11	Suwalska	60	8	65	10	71	11
12	Tarnobrzaska	135	18	144	14	151	14
13	Wałbrzyska	174	21	186	22	204	27
14	Warmińsko-Mazurska	71	9	66	8	72	13
Razem		1 466	188	1 545	167	1 709	253

W 2013 r. najwięcej zezwoleń uzyskali przedsiębiorcy w strefach: krakowskiej (32), katowickiej (28) wałbrzyskiej (27), mieleckiej (25) i pomorskiej (23). Na pięć wymienionych stref przypało ponad 53% zezwoleń wydanych w 2013 r.

Tak jak w latach poprzednich najwięcej zezwoleń posiadali przedsiębiorcy w strefie katowickiej (250), a następnie w wałbrzyskiej (204), mieleckiej (183), łódzkiej (173), tarnobrzeskiej (151) i kostrzyńsko-słubickiej (140). Przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie wspomnianych sześciu stref uzyskali blisko 64,5% wszystkich ważnych zezwoleń.

Całkowita liczba zezwoleń wydanych od początku funkcjonowania stref do końca 2013 r. wyniosła 2 772. Część z nich została cofnięta, wygaszona, unieważniona bądź uchylona.

Cofnięcie zezwolenia następuje w sytuacji niezrealizowania przez przedsiębiorcę warunków określonych w zezwoleniu. W praktyce najczęściej dotyczy to warunku zatrudnienia. Od początku funkcjonowania stref do końca 2013 r. Minister Gospodarki cofnął 642 zezwolenia, tj. 23,2% ogółu wydanych zezwoleń, w tym 48 w 2013 r.

Wygaszenie zezwolenia następuje na wniosek przedsiębiorcy lub z mocy prawa w przypadku utraty przez dany podmiot statusu przedsiębiorcy, tj. z dniem wykreślenia spółki z Krajowego Rejestru Przedsiębiorców (z zastrzeżeniem, że nie została ona uprzednio przejęta przez inny podmiot), zaś w przypadku osoby fizycznej - z dniem wykreślenia z Centralnej Ewidencji i Informacji Działalności Gospodarczej (pod warunkiem że wykreślenie z ewidencji nie jest skutkiem przekształcenia formy działalności w spółkę kapitałową w oparciu o przepisy art. 584¹ *Kodeksu spółek handlowych* i zezwolenie nie przeszło na spółkę powstałą z przekształcenia).

Do końca 2013 r. wygaszonych zostało 414 zezwoleń, co stanowi 15% ogólnej liczby wydanych zezwoleń. W samym 2013 r. wygaszone zostały 34 zezwolenia.

Unieważnienie zezwolenia ma miejsce w przypadku zaistnienia jednej z przesłanek wskazanych w art. 156 kodeksu postępowania administracyjnego, np. naruszenia przepisów o właściwości, wydania decyzji bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa. Od początku funkcjonowania stref Minister Gospodarki unieważnił 6 zezwoleń, ostatnie w 2011 r.

Uchylenie zezwolenia następuje w sytuacji wystąpienia przesłanki określonej w art. 145 § 1, art. 145a lub w art. 145b kodeksu postępowania administracyjnego, np. ujawnienia istotnych dla sprawy nowych okoliczności faktycznych lub nowych dowodów istniejących w dniu wydania decyzji, które nie były znane organowi wydającemu decyzję, bądź też wydania decyzji w wyniku przestępstwa. Minister Gospodarki dotychczas uchylił tylko 1 zezwolenie. Podstawą decyzji, która została podjęta w 2012 r., była pierwsza z wyżej przytoczonych okoliczności.

Część przedsiębiorców, którzy utracili zezwolenia nadal działa na obszarze stref. Tereny przez nich zajmowane są wyłączane w ramach rozporządzeń zmieniających granice stref. Proces tych wyłączeń z reguły zamyka się w okresie półtora roku od daty utraty zezwolenia.

Nakłady inwestycyjne

Od początku funkcjonowania stref do końca 2013 r. przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą na podstawie zezwolenia ponieśli nakłady inwestycyjne o wartości przekraczającej 93,1 mld zł. W stosunku do roku 2012 inwestycje wzrosły o ponad 7,3 mld zł, tj. o 8,5%. Tempo ich wzrostu było więc wyższe o 0,8 pkt. proc. w porównaniu z relacją z lat 2012/2011.

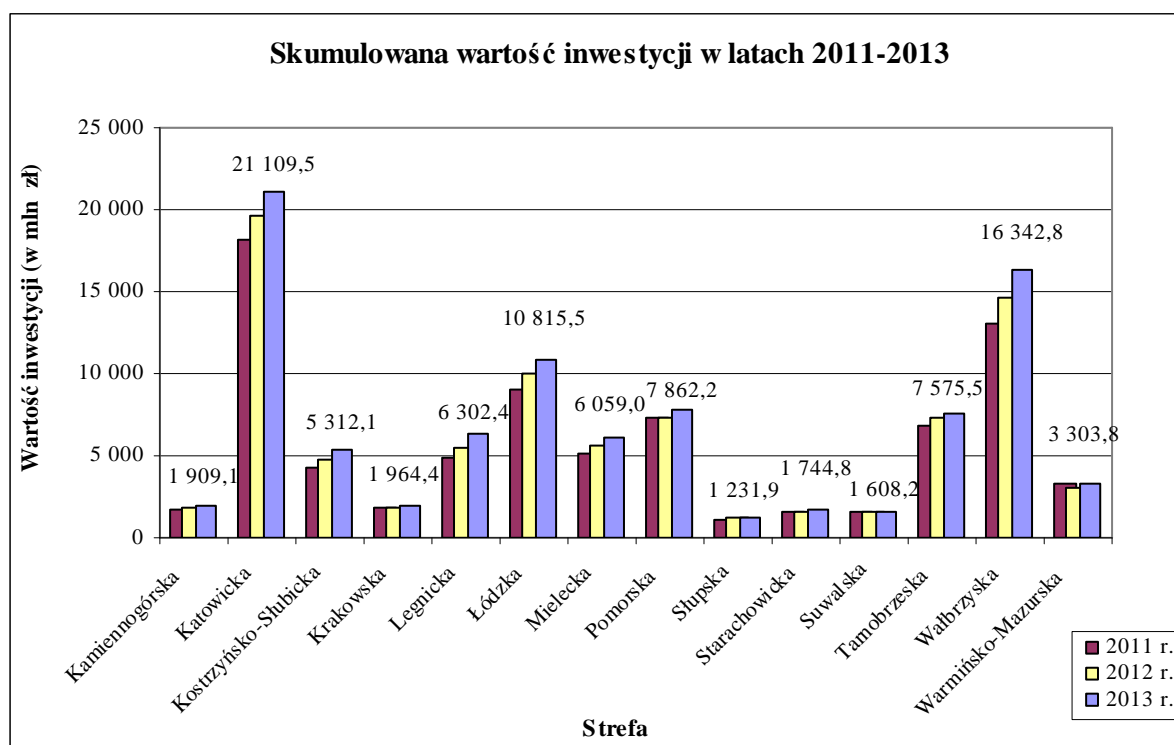
Poniższa tabela przedstawia skumulowaną wartość inwestycji na terenie stref w latach 2011–2013 poniesionych przez przedsiębiorców posiadających ważne zezwolenia na koniec danego roku.

Tabela 4. Poniesione nakłady inwestycyjne (narastająco) w mln zł

Lp.	Strefa	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	Udział stref w łącznych nakładach 31.12.2013 (w %)	Dynamika (rok poprzedni = 100%)	
						2012/2011	2013/2012
1	Kamiennogórska	1 667,2	1 856,1	1 909,1	2,1	111,3	102,9
2	Katowicka	18 154,6	19 593,2	21 109,5	22,7	107,9	107,7
3	Kostrzyńsko-Słubicka	4 215,5	4 719,0	5 312,1	5,7	111,9	112,6
4	Krakowska	1 773,8	1 786,3	1 964,4	2,1	100,7	110,0
5	Legnicka	4 889,0	5 483,8	6 302,4	6,8	112,2	114,9
6	Łódzka	9 033,1	9 980,2	10 815,5	11,6	110,5	108,4
7	Mielecka	5 097,0	5 636,5	6 059,0	6,5	110,6	107,5
8	Pomorska	7 298,9	7 313,7	7 862,2	8,4	100,2	107,5
9	Słupska	1 106,5	1 176,3	1 231,9	1,3	106,3	104,7
10	Starachowicka	1 621,0	1 641,2	1 744,8	1,9	101,2	106,3
11	Suwalska	1 596,7	1 581,6	1 608,2	1,7	99,1	101,7
12	Tarnobrzaska	6 792,9	7 363,0	7 575,5	8,1	108,4	102,9
13	Wałbrzyska	13 095,0	14 599,3	16 342,8	17,5	111,5	111,9
14	Warmińsko-Mazurska	3 328,9	3 103,0	3 303,8	3,6	93,2	106,5
Razem		79 670,1	85 833,2	93 141,2	100,0	107,7	108,5

Tak jak w latach ubiegłych, największy udział w skumulowanej wartości inwestycji miały strefy: katowicka – 22,7%, wałbrzyska – 17,5% i łódzka – 11,6%, natomiast najmniejszy – na poziomie 1,3% – strefa słupska.

Z kolei najwyższą dynamikę inwestycji w 2013 r. odnotowano, podobnie jak w 2012 r., w strefie legnickiej, w której nakłady inwestycyjne wzrosły o blisko 15%. Relatywnie wysokim wzrostem wartości inwestycji charakteryzowały się również strefy: kostrzyńsko-słubicka, (12,6%), wałbrzyska (11,9%) oraz krakowska (10,0%).

W wartościach bezwzględnych największy wzrost inwestycji w porównaniu z 2012 r. wystąpił w strefie wałbrzyskiej – o ponad 1,7 mld zł. W 2013 r. największe wydatki inwestycyjne w tej strefie poniosły takie firmy jak: Sumika Ceramics Poland, RONAL Polska oraz 3M Wrocław.

Na kolejnych pozycjach uplasowały się strefy katowicka, łódzka i legnicka. W strefie katowickiej nakłady inwestycyjne zwiększyły się o ponad 1,5 mld zł, głównie za sprawą NGK Ceramics Polska, General Motors Manufacturing Poland, TRW Braking Systems Polska oraz Nexteer Automotive Poland. Z kolei w strefie łódzkiej i legnickiej przyrost inwestycji przekroczył 0,8 mld zł. W pierwszej z wymienionych stref został on osiągnięty w dużej mierze dzięki takim spółkom jak: UMA Investments, Haering Polska, Hamburger Pini oraz Indesit Company Polska, zaś w strefie legnickiej największe wydatki poziosły takie firmy jak: Volkswagen Motor Polska, Basf Polska i Sanden Manufacturing Poland.

Miejsca pracy

Inwestorzy działający na terenie stref na koniec 2013 r. zatrudniali 266,7 tys. osób, z czego 73,5% stanowiły nowe miejsca pracy, tj. utworzone przez przedsiębiorców w wyniku realizacji nowych inwestycji po dniu uzyskaniu zezwolenia.

Tabela 5 przedstawia informacje o liczbie miejsc pracy w poszczególnych strefach w latach 2011–2013 utworzonych przez przedsiębiorców posiadających zezwolenia na działalność w strefie na koniec danego roku i o dynamice zatrudnienia.

W 2013 r. liczba miejsc pracy ogółem wzrosła w stosunku do roku 2012 r. o ponad 19,2 tys., tj. o 7,8%. Wzrost ten był wyższy niż w roku poprzednim o 5,0 pkt. proc. Z kolei liczba nowych miejsc pracy zwiększyła się o 5,3%, przewyższając wzrost odnotowany w 2012 r.

o 3 pkt. proc. W tym samym czasie przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (w których liczba pracujących przekroczyła 9 osób) wzrosło zaledwie o 0,3%¹⁾.

Największy przyrost zatrudnienia ogółem odnotowano w strefie krakowskiej. Przekroczył on 75% i został osiągnięty w dużej mierze dzięki trzem spółkom, tj. Valeo Autosystemy, Motorola Solutions Systems Polska i HSBC Service Delivery (Polska), które uzyskały zezwolenia na działalność w 2013 r. jako tzw. przedsiębiorstwa w toku.

Na drugiej i trzeciej pozycji pod względem dynamiki zatrudnienia uplasowały się strefy mielecka i kostrzyńsko-słubicka, w których wskaźniki dynamiki zatrudnienia ukształtowały się na bardzo zbliżonym poziomie wynoszącym odpowiednio 112,6 i 112,3. W strefie mieleckiej znaczący udział we wzroście zatrudnienia miała przede wszystkim spółka Lear Corporation Poland II, zaś w kostrzyńsko-słubickiej - Phoenix Contact Wielkopolska.

Strefy wyróżniające się pod względem dynamiki zatrudnienia ogółem należały również do tych, które osiągnęły najwyższą dynamikę w zakresie utworzonych nowych miejsc pracy. W przypadku strefy krakowskiej ich liczba wzrosła o blisko 24%, mieleckiej – o 15%, kostrzyńsko-słubickiej – o 12%, przy czym nieznacznie wyprzedziła ją strefa wałbrzyska (o 0,2 pkt. proc.).

W liczbach bezwzględnych największy przyrost miejsc pracy w porównaniu z 2012 r. wystąpił również w strefie krakowskiej (o ponad 7,2 tys.), następnie w strefie wałbrzyskiej (o blisko 3,8 tys.) i łódzkiej (o blisko 3,0 tys.).

W 2013 r. spadek zatrudnienia ogółem miał miejsce w przypadku czterech stref, tj.: starachowickiej (o 10,2%), tarnobrzeskiej (o 9,3%), słupskiej (o 3,2%) i pomorskiej (o 0,9%).

W strefie starachowickiej redukcja miejsc pracy była przede wszystkim konsekwencją kryzysu w branży motoryzacyjnej oraz niekorzystnej sytuacji na krajowym i zagranicznym rynku energetycznym. W efekcie spółki strefowe, jak Fabryka Kotłów Sefako i Man Bus, były zmuszone do podjęcia działań restrukturyzacyjnych, w tym m.in. do dostosowania poziomu zatrudnienia do zmniejszonego zapotrzebowania na wytwarzane przez nie produkty.

Z kolei w strefie tarnobrzeskiej spadek liczby pracowników wynikał w dużej mierze z kryzysu w branży elektronicznej. Ponadto zezwolenie utraciła spółka działająca w branży motoryzacyjnej, tj. HSW - Zakład Zespołów Napędowych, która na koniec 2012 r. zatrudniała ok. 880 osób.

W strefie słupskiej wpływ na zmniejszenie liczby miejsc pracy miały przede wszystkim cofnięcia zezwoleń (w tym m.in. dla Danfoss Poland i Lauber) oraz, choć w znacznie mniejszym stopniu, redukcja zatrudnienia przez pozostałych przedsiębiorców, podyktowana koniecznością obniżenia kosztów funkcjonowania firm.

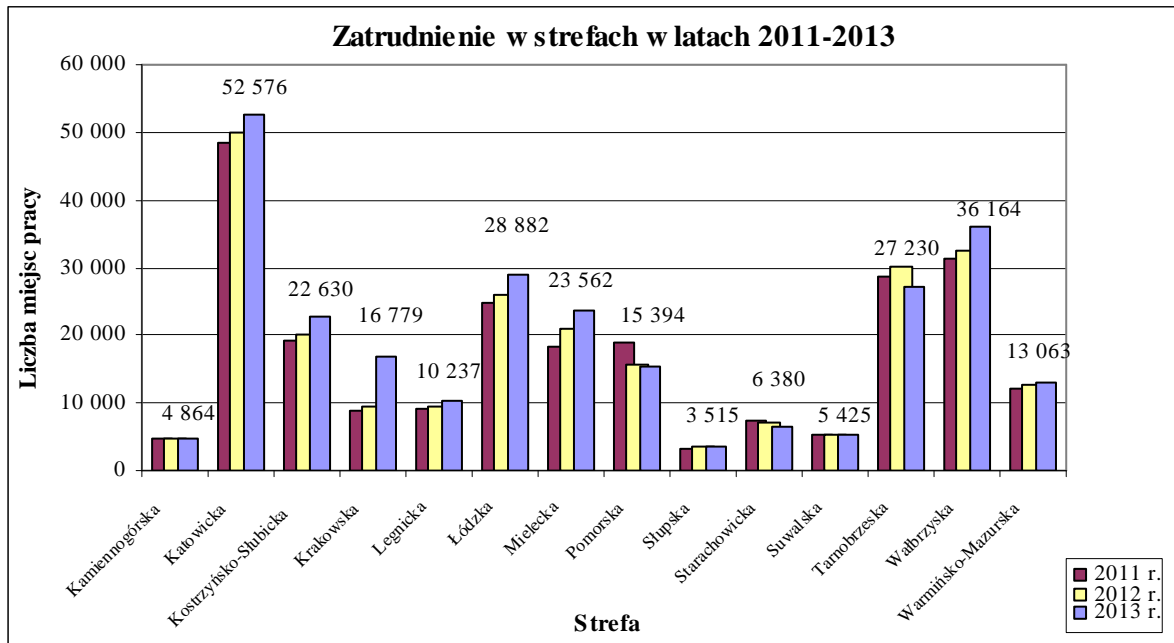
W strefie pomorskiej obniżenie zatrudnienia było spowodowane przede wszystkim dalszymi zwolnieniami pracowników przez przedsiębiorców prowadzących działalność w Crystal Parku w Łysomicach, jednakże w 2013 r. zostały wydane nowe zezwolenia na działalność w Podstrefie Łysomice i zaplanowano kolejne inwestycje na pierwszą połowę 2014 r., co zdaniem zarządzającego strefą wkrótce powinno przynieść znaczący wzrost zatrudnienia.

¹⁾Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2013 r., Informacje bieżące GUS, Departament Badań Demograficznych i Rynku Pracy, Warszawa, 20.01.2014 r.

Tabela 5. Miejsca pracy w strefach

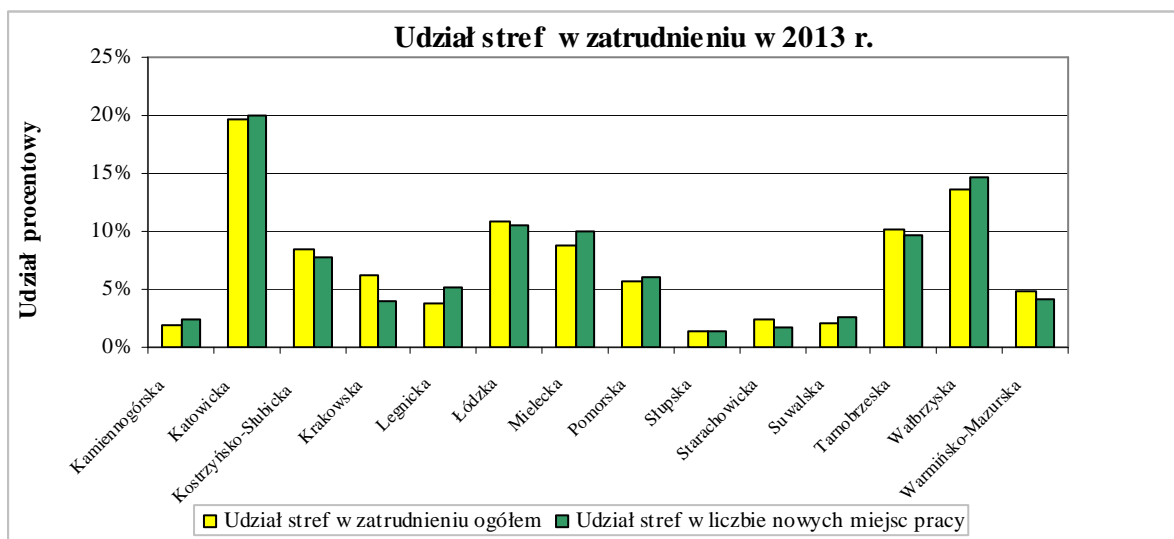
Lp.	Strefa	31.12.2011 r.			31.12.2012 r.			31.12.2013 r.			Dynamika zatrudnienia ogółem (rok poprzedni = 100%)	
		Ogółem	Utrzymane	Nowe	Ogółem	Utrzymane	Nowe	Ogółem	Utrzymane	Nowe	2012/2011	2013/2012
1	Kamiennogórska	4 618	205	4 413	4 790	245	4 545	4 864	242	4 622	103,7	101,5
2	Katowicka	48 541	10 861	37 680	49 934	11 897	38 037	52 575	13 443	39 133	102,9	105,3
3	Kostrzyńsko-Słubicka	19 089	6 720	12 369	20 144	6 701	13 443	22 630	7 568	15 062	105,5	112,3
4	Krakowska	8 984 ^{*)}	2 755	6 229 ^{*)}	9 572	3 174	6 398	16 779	8 851	7 928	106,5	175,3
5	Legnicka	9 300	254	9 046	9 565	254	9 311	10 237	254	9 983	102,8	107,0
6	Łódzka	24 824	6 733	18 091	25 921	6 836	19 085	28 882	8 347	20 535	104,4	111,4
7	Mielecka	18 387	3 822	14 565	20 934	3 781	17 153	23 562	3 831	19 731	113,9	112,6
8	Pomorska	18 812	3 702	15 110	15 536	3 551	11 985	15 394	3 546	11 848	82,6	99,1
9	Słupska	3 390	804	2 586	3 632	832	2 800	3 515	648	2 867	107,1	96,8
10	Starachowicka	7 270	3 183	4 087	7 104	3 215	3 889	6 380	3 012	3 368	97,7	89,8
11	Suwalska	5 452	188	5 264	5 288	195	5 093	5 425	255	5 170	97,0	102,6
12	Tarnobrzeska	28 710	7 863	20 847	30 023	9 388	20 635	27 230	8 223	19 007	104,6	90,7
13	Wałbrzyska	31 276	6 756	24 520	32 392	6 703	25 689	36 164	7 334	28 830	103,6	111,6
14	Warmińsko-Mazurska	12 135	4 896	7 239	12 616	4 392	8 224	13 063	5 022	8 041	104,0	103,5
Razem		240 788^{*)}	58 742	182 046^{*)}	247 451	61 164	186 287	266 700	70 576	196 125	102,8	107,8

^{*)}Korekta danych przedstawionych w Informacji za 2011 r.

W 2013 r. udział strefy katowickiej w zatrudnieniu ogółem stanowił blisko 20%, m.in. dzięki inwestycjom takich firm jak: TRW Polska (4 398 pracowników), General Motors Manufacturing Poland (2 989), NGK Ceramics Polska (1 427) oraz LEAR Corporation Poland II (1 312). Drugą w kolejności była strefa wałbrzyska, której udział w zatrudnieniu na terenie stref wyniósł 14%, przede wszystkim za sprawą inwestycji spółek: IBM we Wrocławiu (3 489 pracowników), Electrolux Poland (2 675), Mahle Polska (2 640) i Faurecia Wałbrzych (2 068). Na trzecim miejscu znalazła się strefa łódzka z blisko 11-procentowym udziałem, w dużej mierze dzięki Indesit (2 039 pracowników), Infosys BPO (1 945), Haering Polska (1 423) i Hutchinson (1 398).

Wyżej wspomniane strefy miały również największy udział w liczbie utworzonych nowych miejsc pracy. W przypadku strefy katowickiej wyniósł on 20,0%, wałbrzyskiej – 14,7%, zaś w łódzkiej – 10,5%. Relatywnie duży udział w nowo utworzonych miejscach pracy miały także strefy mielecka i tarnobrzaska, w których stanowił on odpowiednio 10,1% i 9,7%. Łącznie na tych pięć stref przypadło 65% nowych etatów.

Wiodący inwestorzy

W porównaniu z 2012 r. lista największych inwestorów nie uległa istotnym zmianom. W czołowej piętnastce znalazły się te same spółki. Siedem z nich nie zmieniło zajmowanej pozycji, tj. sześć pierwszych oraz będąca na piętnastym miejscu spółka Sitech. W przedstawionym rankingu największy skok odnotowała Bridgestone Stargard Sp. z o.o., która przesunęła się z czternastego miejsca na ósme.

Tabela 6. Wiodący inwestorzy w specjalnych strefach ekonomicznych

Lp.	Przedsiębiorca	Strefa	Branża	Kraj pochodzenia kapitału
1	General Motors Manufacturing Poland Sp. z o.o.	Katowicka	Motoryzacja (samochody)	USA
2	Fiat Powertrain Technologies Polska Sp. z o.o.	Katowicka	Motoryzacja (silniki)	Włochy
3	Toyota Motor Manufacturing Poland Sp. z o.o.	Wałbrzyska	Motoryzacja (skrzynie przekładniowe)	Japonia
4	Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o.	Legnicka	Motoryzacja (silniki)	Holandia
5	Michelin Polska S.A.	Warmińsko-Mazurska	Produkcja opon	Szwajcaria
6	Mondelez Polska Production Sp. z o.o. (poprzednio Kraft Foods Polska Confectionary Production Sp. z o.o.)	Wałbrzyska	Spożywcza	Holandia
7	NGK Ceramics Polska Sp. z o.o.	Katowicka	Motoryzacja (filtry ceramiczne do silników diesla)	Japonia
8.	Bridgestone Stargard Sp. z o.o.	Pomorska	Produkcja opon	Belgia
9.	LG Display Poland Sp. z o.o.	Tarnobrzeska	Produkcja paneli LCD	Korea Płd.
10.	Mondi Świecie S.A.	Pomorska	Papiernicza	Holandia
11.	Electrolux Poland Sp. z o.o.	Wałbrzyska i Katowicka	Sprzęt gospodarstwa domowego	Szwecja
12.	Toyota Motor Industries Poland Sp. z o.o.	Wałbrzyska	Motoryzacja (silniki diesla)	Japonia
13.	Gillette Poland International Sp. z o.o.	Łódzka	Produkcja maszynek do golenia	Holandia
14.	Kronospan Mielec Sp. z o.o.	Mielecka	Produkcja wyrobów z drewna	Cypr
15.	Sitech Sp. z o.o.	Legnicka	Motoryzacja (siedzenia samochodowe)	Holandia

Łączne nakłady inwestycyjne piętnastu największych inwestorów na koniec 2013 r. przekroczyły 23 mld zł, co stanowiło 24,7% całkowitej wartości inwestycji zrealizowanych w strefach. W roku 2012 udział wiodących firm w zainwestowanym kapitale ukształtował się na zbliżonym poziomie i wynosił 25,0%.

W czołowej piętnastce najsilniej reprezentowana jest branża motoryzacyjna, na którą przypadło 57,3% inwestycji. Z kolei pod względem kraju pochodzenia kapitału wyróżnia się Holandia (28,9%) oraz Japonia (20,2%). Zdecydowanie dominują inwestycje zrealizowane na terenie województwa dolnośląskiego i śląskiego – przypadło na nie ponad 68% środków zainwestowanych przez wspomniane firmy.

Efekty w przeliczeniu na zagospodarowany obszar stref

W 2013 r. tereny zajęte przez przedsiębiorców działających na podstawie zezwoleń wyniosły ponad 7 085 ha.

W samym 2013 r. największy obszar pod inwestycje strefowe zagospodarowano w strefie krakowskiej (52,5 ha), kostrzyńsko-słubickiej (31,5 ha) i w mieleckiej (20,6 ha). W ośmiu strefach powierzchnia gruntów zajętych przez przedsiębiorców posiadających zezwolenia uległa zmniejszeniu, w tym najbardziej w strefie tarnobrzesckiej (o 28,4 ha). Było to przede wszystkim konsekwencją wygaszenia zezwoleń na wniosek dwóch spółek, tj. Toshiba oraz Zentis Polska, a także cofnięcia zezwolenia dla HSW - Zakład Zespołów Napędowych. Wspomniani przedsiębiorcy zajmowali łącznie grunt o powierzchni sięgającej prawie 36 ha.

W 2013 r. na 1 ha terenu zagospodarowanego przez inwestorów posiadających zezwolenie na działalność w strefach przypadło 13,15 mln zł nakładów inwestycyjnych i 38 miejsc pracy. W 2012 r. średnia wartość nakładów inwestycyjnych na 1 ha była niższa o 0,93 mln zł, zaś średnia liczba miejsc pracy o niespełna 3 etaty.

Tabela 7. Efekty w przeliczeniu na 1 ha zagospodarowanego terenu

Lp.	Strefa	Teren zajęty przez przedsiębiorców działających w oparciu o zezwolenie (w ha)	Nakłady inwestycyjne na 1 ha (w mln zł)	Miejsca pracy na 1 ha
1	Kamiennogórska	149,29	12,79	33
2	Katowicka	895,70	23,57	59
3	Kostrzyńsko-Słubicka	589,76	9,01	38
4	Krakowska	331,21	5,93	51
5	Legnicka	248,80	25,33	41
6	Łódzka	781,02	13,85	37
7	Mielecka	450,25	13,46	52
8	Pomorska	824,13	9,54	19
9	Słupska	159,75	7,71	22
10	Starachowicka	211,67	8,24	30
11	Suwalska	149,66	10,75	36
12	Tarnobrzescza	714,96	10,60	38
13	Wałbrzyska	1168,53	13,99	31
14	Warmińsko-Mazurska	410,50	8,05	32
Ogółem		7 085,23	13,15	38

Biorąc pod uwagę nakłady inwestycyjne na 1 ha wynik zdecydowanie wyższy niż średnia dla wszystkich stref osiągnęła strefa legnicka (25,33 mln zł) i katowicka (23,57 mln zł). Strefy te zajmowały również dwa pierwsze miejsca w poprzednich latach. W strefie legnickiej i katowickiej odnotowano jednocześnie największy przyrost inwestycji na 1 ha w stosunku do 2012 r. (wyniósł on odpowiednio 2,56 mln zł i 1,84 mln zł). Jedynie w dwóch przypadkach, tj. w strefie suwalskiej i krakowskiej, nastąpiło obniżenie wartości zrealizowanych inwestycji w przeliczeniu na 1 ha terenów zajętych przez przedsiębiorstwa strefowe (odpowiednio o 0,65 mln zł i o 0,48 mln zł).

W odniesieniu do wielkości zatrudnienia na 1 ha najlepszy rezultat, tak jak w przypadku inwestycji, osiągnęła strefa katowicka (59 etatów). Drugie miejsce zajęła strefa mielecka (52 etaty), zaś trzecie krakowska (51 etatów). Z kolei największy wzrost liczby miejsc pracy w przeliczeniu na 1 ha w porównaniu z 2012 r. nastąpił w strefie krakowskiej i wyniósł on aż 16 miejsc pracy. Spadek, sięgający 2 etatów, odnotowano w trzech strefach, tj.: w starachowickiej, suwalskiej i tarnobrzeskiej.

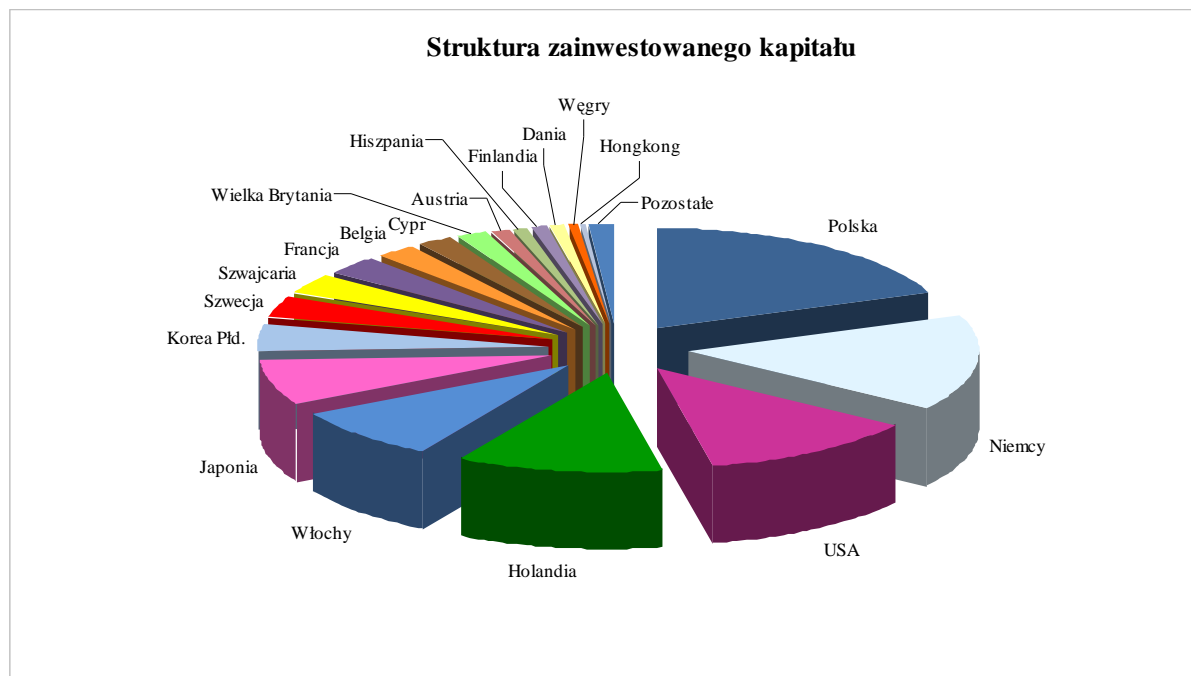
Struktura inwestycji według kraju pochodzenia kapitału

Dla określenia kraju pochodzenia kapitału zagranicznego przyjęto, tak jak w poprzednich latach, jedną z definicji stosowanych przez Narodowy Bank Polski, tj. kraj siedziby nierezydenta będącego udziałowcem w danej firmie lub posiadającego oddział.

Tabela 8. Struktura geograficzna zainwestowanego kapitału

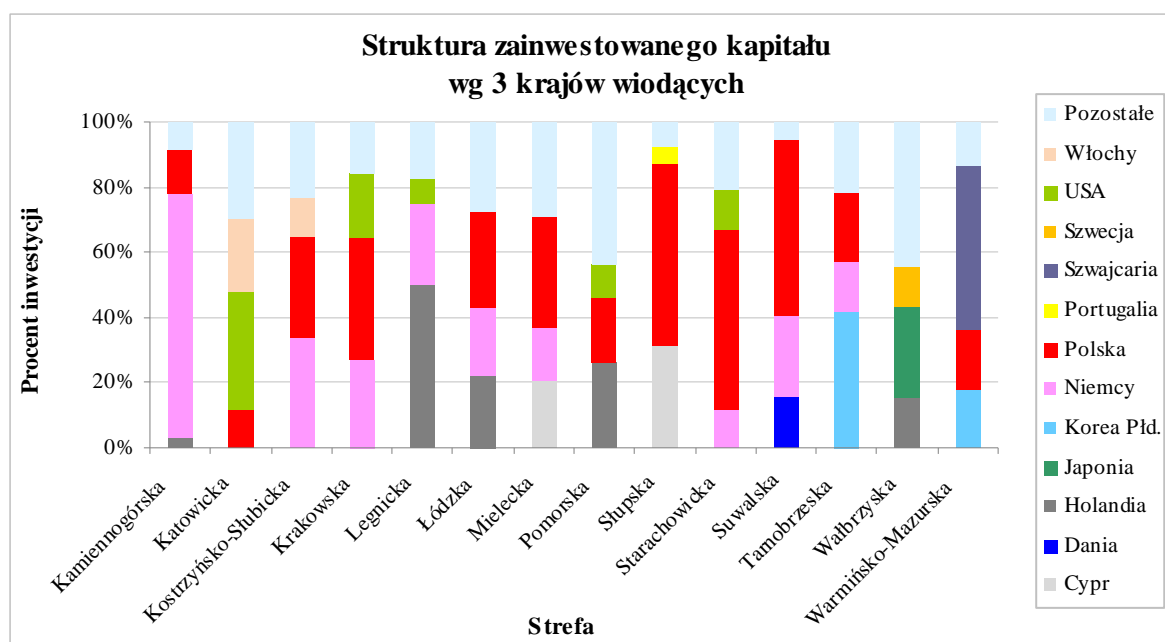
Lp.	Kraj pochodzenia kapitału	Nakłady inwestycyjne (w mln zł)	Udział w łącznych nakładach (w %)
1	Polska	17 872,5	19,19
2	Niemcy	14 541,4	15,61
3	USA	11 271,9	12,10
4	Holandia	10 770,2	11,56
5	Włochy	7 872,5	8,45
6	Japonia	6 752,6	7,25
7	Korea Płd.	4 095,2	4,40
8	Szwecja	3 255,1	3,49
9	Szwajcaria	3 118,7	3,35
10	Francja	2 799,7	3,01
11	Belgia	2 000,6	2,15
12	Cypr	1 789,9	1,92
13	Wielka Brytania	1 520,7	1,63
14	Austria	1 053,4	1,13
15	Hiszpania	805,8	0,87
16	Finlandia	791,9	0,85
17	Dania	790,0	0,85
18	Węgry	367,8	0,40
19	Hongkong	339,4	0,36
20	Pozostałe	1 331,9	1,43
RAZEM		93 141,2	100,00

Na koniec 2013 r. ponad 74% wartości kapitału zainwestowanego w strefach pochodziło z sześciu krajów: Polski, Niemiec, USA, Holandii, Włoch i Japonii. W poprzednich latach inwestorzy ze wspomnianych państw także znajdowali się w czołówce. Ich udział w łącznej wartości nakładów inwestycyjnych w latach 2009 – 2012 mieścił się w przedziale 69% – 75%.

Przedsiębiorcy z Polski, których inwestycje na koniec 2013 r. wyniosły blisko 17,9 mld zł, od kilku lat zajmują pierwsze miejsce pod względem kapitału ulokowanego w strefach, wyprzedzając bezpośrednio inwestorów z Niemiec. W 2013 r. udział inwestycji polskich w ogólnej wartości zainwestowanego kapitału stanowił 19,2%, podczas gdy inwestorów niemieckich – 15,6%. Trzecie miejsce zajęli przedsiębiorcy z USA nieznacznie wyprzedzając inwestorów z Holandii. Ich udziały w inwestycjach ogółem wyniosły odpowiednio: 12,1% i 11,6%.

W stosunku do 2012 r. w rankingu państw wiodących pod względem nakładów inwestycyjnych nie nastąpiły zasadnicze zmiany. Pozycja pierwszych siedmiu krajów oraz Wielkiej Brytanii, Austrii i Hiszpanii nie uległa zmianie, zaś pozostałe przesunęły się o jedno lub dwa miejsca w górę lub w dół. Do grona wiodących państw dołączyły Węgry wyprzedzając nieznacznie Hongkong.

Na koniec 2013 r. największym udziałem kapitału pochodzącego z Polski charakteryzowały się strefy: słupska, starachowicka i suwalska, w których stanowił on ponad połowę całkowitych nakładów inwestycyjnych, tj. odpowiednio: 55,6%, 55,0% i 53,7%. Do największych inwestorów w strefie słupskiej należały spółki: Paula Trans i Nordglass, w starachowickiej – Grupa Azoty Zakłady Azotowe Puławy oraz Valdi Ceramika, zaś w suwalskiej – Porta KMI Poland i Aquel.

Przedsiębiorcy z Polski zajęli również pierwsze miejsce pod względem kraju pochodzenia kapitału w strefach: krakowskiej (z udziałem na poziomie 37,6%, w dużej mierze dzięki ComArch i Grupa Onet.pl), mieleckiej (z udziałem 34,5%, m.in. dzięki spółkom BRW, Blek-Meble i Bury), a także łódzkiej (29,0%), w której jednocześnie kapitał pochodzący z Polski osiągnął najwyższą wartość spośród wszystkich stref – ponad 3,1 mld zł (m.in. za sprawą Ceramiki Paradyż, Correct, Ceramiki Tubądzin, HTL-STREFA oraz Wytwórni Klejów i Zapraw).

Największym udziałem kapitału niemieckiego, sięgającym aż 75,0%, charakteryzowała się strefa kamienogórska. Jest to efektem przede wszystkim inwestycji firmy BDN należącej do Grupy Bauer, zajmującej się drukiem gazet i czasopism. Inwestycje pochodzące z Niemiec należały również do dominujących w strefie kostrzyńsko-słubickiej (33,8% całkowitych nakładów na jej obszarze, m.in. dzięki spółkom Homanit Polska, Volkswagen Poznań i GEDIA Poland). Ponadto relatywnie duży udział kapitału niemieckiego charakteryzował strefy: krakowską (26,9%), legnicką (24,8%) i suwalską (24,4%). Pierwsze miejsce pod względem wartości inwestycji pochodzących z tego kraju zajęła jednak strefa łódzka, w której firmy niemieckie ulokowały blisko 2,3 mld zł (m.in. Euroglas, Haering Polska, Prowell i BSH Sprzęt Gospodarstwa Domowego).

Inwestycje amerykańskie skoncentrowały się przede wszystkim w strefie katowickiej. Ich wartość przekroczyła 7,6 mld zł, co stanowiło 36,1% ogólnej sumy nakładów inwestycyjnych w tej strefie i ok. 68% inwestycji amerykańskich w strefach ogółem. Wśród inwestorów przodował General Motors Manufacturing Poland, którego nakłady przekroczyły 3,2 mld zł.

Pod względem udziału inwestycji pochodzących z USA wyróżniały się także strefy: krakowska (19,8% zainwestowanego w niej kapitału, w dużej mierze dzięki R.R. Donnelley Europe), starachowicka (12,3% – inwestycja R.R. Donnelley Starachowice), pomorska

(10,1% – inwestycje Weyerhaeuser Poland i spółek z grupy Jabil) i legnicka (8,1% – inwestycje Gates Polska i Pittsburgh Glass Works Poland). Z kolei strefa wałbrzyska zajęła drugie miejsce pod względem wartości inwestycji amerykańskich (ponad 0,8 mld zł, m.in. dzięki GE POWER CONTROLS POLSKA, AAM Poland, Harris Calorific International oraz Guardian Automotive Poland), ale mimo to USA nie znalazły się w pierwszej trójce krajów pochodzenia kapitału w tej strefie.

Największym udziałem i jednocześnie najwyższą wartością kapitału, który napłynął z Holandii charakteryzowała się strefa legnicka. Stanowił on 50,0% ogólnej wartości inwestycji w tej strefie (przede wszystkim dzięki spółkom Volkswagen Motor Polska i Sitech). Przedsiębiorcy z Holandii zajęli również pierwsze miejsce pod względem ulokowanego kapitału w strefie pomorskiej, z udziałem stanowiącym 26,5%, przy czym ponad połowa wartości inwestycji holenderskich przypadła na Mondi Świecie. Z kolei w strefie łódzkiej i wałbrzyskiej Holandia znalazła się na drugiej pozycji jako kraj pochodzenia inwestycji, z udziałem wynoszącym odpowiednio: 21,9% i 15,3%. W strefie łódzkiej w dużej mierze było to zasługą inwestycji Gillette Poland International oraz Procter and Gamble Operations Polska, zaś w wałbrzyskiej – Mondelez Polska Production (poprzednia nazwa spółki Kraft Foods Polska Confectionary Production) i 3M Wrocław.

Inwestycje pochodzące z Włoch, podobnie jak inwestycje amerykańskie, skoncentrowały się w strefie katowickiej. Osiągnęły one blisko 4,9 mld zł, co stanowiło 23,1% wartości inwestycji zrealizowanych na terenie tej strefy i 61,8% inwestycji włoskich na obszarze wszystkich stref. Wśród czołowych inwestorów znalazły się spółki: FIAT Powertrain Technologies, Brembo Poland, Ferroli Poland oraz Magneti Marelli Suspension Systems. Przedsiębiorcy z Włoch należeli również do wiodących w strefie kostrzyńsko-słubickiej z udziałem w inwestycjach sięgającym 11,4% (przede wszystkim dzięki ICT Poland i Olsa Poland).

Przedsiębiorcy z Japonii najwięcej zainwestowali w strefie wałbrzyskiej – ponad 4,6 mld zł, z czego 2,2 mld zł przypadło na inwestycje Toyoty Motor Manufacturing w Wałbrzychu i 1,1 mld zł na inwestycje Toyoty Industries w Jelczu-Laskowicach. Inwestycje japońskie w tej strefie stanowiły 28,2% ogólnej wartości ulokowanego w niej kapitału i ponad 68% inwestycji z Japonii na terenie wszystkich stref. Przedsiębiorcy japońscy zainwestowali także znaczne środki w strefie katowickiej (1,4 mld zł, z czego 1,3 mld zł NGK Ceramics Polska), ale nie znaleźli się w pierwszej trójce krajów pochodzenia kapitału w tej strefie.

Inwestycje spółek z Korei Płd. dominowały w strefie tarnobrzeskiej. Ich wartość wyniosła ponad 3,1 mld zł i stanowiła 41,4% łącznych nakładów inwestycyjnych w tej strefie. Wśród największych inwestorów znalazły się takie firmy jak: LG Display Poland, LG Electronics Wrocław i Heesung Electronics Poland. Kapitał koreański znalazł się też wśród głównych krajów pochodzenia inwestycji w strefie warmińsko-mazurskiej (17,5% wartości inwestycji w tej strefie) za sprawą LG Electronics Mława.

Wśród krajów pochodzenia kapitału, które wyróżniały się pod względem udziału w wartości inwestycji w poszczególnych strefach były także Szwajcaria, Cypr, Szwecja i Portugalia.

Inwestycje pochodzące ze Szwajcarii skoncentrowały się w strefie warmińsko-mazurskiej. Dzięki inwestycjom Michelin Polska (o wartości bliskiej 1,7 mld zł) udział kapitału szwajcarskiego w całości nakładów inwestycyjnych w tej strefie stanowił 50,5%, zaś w wartości inwestycji szwajcarskich we wszystkich strefach – 53,5%.

Wysoki udział kapitału pochodzącego z Cypru charakteryzował strefę słupską oraz mielecką i stanowił on odpowiednio 31,5% (za sprawą spółki Kronospan Polska) i 21,0% (dzięki

Kronospan Mielec i Kronospan HPL), przy czym do strefy mieleckiej napłynęło ponad 71,2% kapitału cypryjskiego ulokowanego we wszystkich strefach.

W strefie wałbrzyskiej ulokowanych zostało 62,2% inwestycji, które napłynęły do stref ze Szwecji, przy czym kapitał szwedzki znalazł się dopiero na trzeciej pozycji pod względem udziału w inwestycjach w tej strefie. Udział ten wyniósł 12,4%, m.in. dzięki Electrolux Poland i SCA Hygiene Products.

Z kolei Portugalia była trzecim krajem pochodzenia kapitału w strefie słupskiej. Udział kapitału portugalskiego wyniósł 5,2% za sprawą inwestycji spółki Jerenimo Martins Polska. Pierwsze miejsce pod względem wartości inwestycji z ww. kraju zajęła jednak strefa wałbrzyska, która przyciągnęła 79,8 mln zł dzięki Simoldes Plasticos Polska, co stanowiło blisko 46,7% inwestycji portugalskich dokonanych we wszystkich strefach.

Struktura branżowa inwestycji

Struktura branżowa inwestycji w strefach została określona na poziomie działów Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług ustanowionej rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 października 2008 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU) (Dz. U. Nr 207, poz. 1293, z późn. zm.).

W 2013 r. struktura inwestycji uległa nieznacznej zmianie w stosunku do lat ubiegłych. W pierwszej dwudziestce znalazły się te same branże, a pierwszych osiem nie zmieniło pozycji zajmowanej w roku poprzednim. Niektóre z pozostałych przesunęły się o jedną lub dwie pozycje w górę bądź w dół.

Tabela 9. Struktura branżowa inwestycji

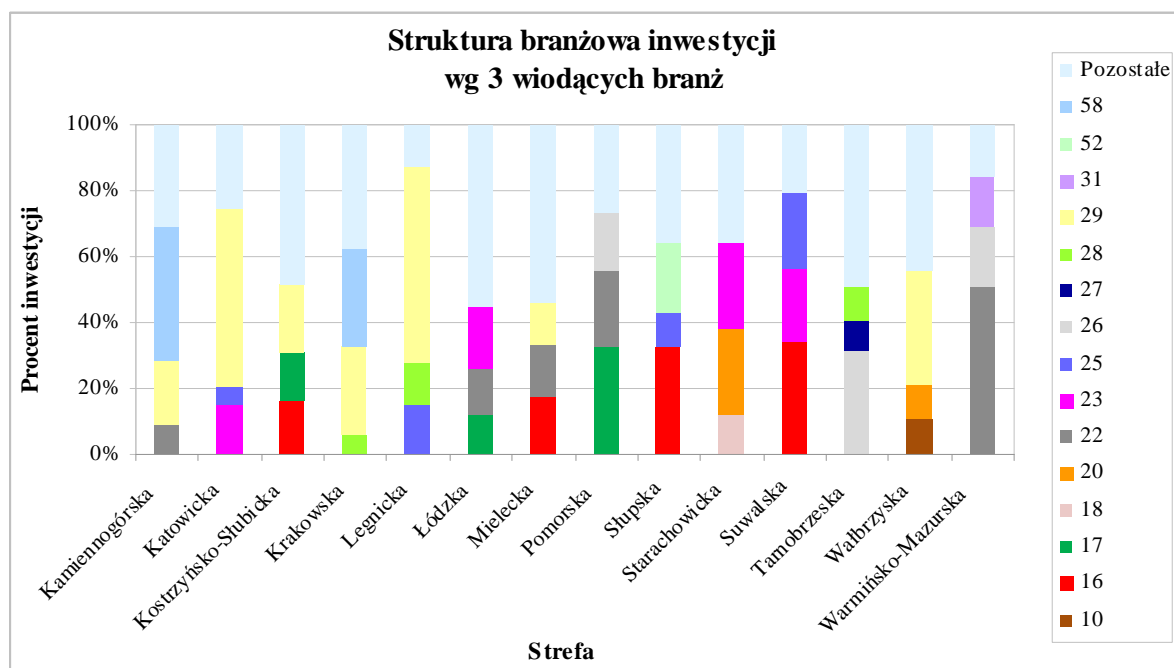
Dział PKWiU	Nazwa działu	Inwestycje (w mln zł)	Udział w inwestycjach ogółem (w %)
29	Pojazdy samochodowe (z wyłączeniem motocykli), przyczepy i naczepy	24 592,7	26,40
22	Wyroby z gumy i tworzyw sztucznych	9 971,4	10,71
23	Wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	8 610,5	9,24
25	Wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	6 867,2	7,37
17	Papier i wyroby z papieru	6 334,9	6,80
26	Komputery, wyroby elektroniczne i optyczne	5 272,1	5,66
27	Urządzenia elektryczne i nieelektryczny sprzęt gospodarstwa domowego	4 627,2	4,97
28	Maszyny i urządzenia, gdzie indziej niesklasyfikowane	4 497,2	4,83
20	Chemikalia i wyroby chemiczne	3 895,9	4,18
10	Artykuły spożywcze	3 758,0	4,03
16	Drewno i wyroby z drewna i korka, z wyłączeniem mebli; wyroby ze słomy i materiałów w rodzaju stosowanych do wyplatania	3 524,8	3,78
31	Meble	1 942,9	2,09
24	Metale	1 888,5	2,03
58	Usługi zw. z działalnością wydawniczą	1 663,3	1,79
21	Podstawowe substancje farmaceutyczne, leki i pozostałe wyroby farmaceutyczne	1 087,9	1,17
18	Usługi poligraficzne i usługi reprodukcji zapisanych nośników informacji	986,3	1,06
52	Magazynowanie i usługi wspomagające transport	914,1	0,98
30	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	852,7	0,92

Dział PKWiU	Nazwa działu	Inwestycje (w mln zł)	Udział w inwestycjach ogółem (w %)
11	Napoje	551,6	0,59
13	Wyroby tekstylne	196,7	0,21
	Pozostałe	1 105,3	1,19
	Razem	93 141,2	100,00

Tak jak w latach poprzednich największy udział w łącznych nakładach inwestycyjnych miał sektor motoryzacyjny, tj. 26,4% (o blisko 0,8 pkt. proc. więcej niż w 2012 r.). Drugie miejsce zajęli producenci wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych z udziałem sięgającym 10,7% (10,1% w 2012 r.), a trzecie – producenci wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, których udział w inwestycjach wyniósł 9,2% (9,7% w 2012 r.).

Największą dynamiką inwestycji w 2013 r. charakteryzowała się produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych, w przypadku której nakłady inwestycyjne wzrosły o ponad 18%. Na drugiej pozycji uplasowała się produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (przyrost inwestycji o 14,8%), a na trzeciej – produkcja artykułów spożywczych (wzrost inwestycji o 14,0%). Z kolei spadek nakładów inwestycyjnych nastąpił w przypadku pięciu działów, tj.: usług poligraficznych i reprodukcji zapisanych nośników informacji (o 11,3%), usług związanych z działalnością wydawniczą (o 6,3%), produkcji komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 4,3%), produkcji wyrobów tekstylnych (o 3,7%), a także magazynowania i usług wspomagających transport (o 2,4%).

Struktura inwestycji w poszczególnych strefach z uwzględnieniem trzech wiodących branż została przedstawiona na poniższym wykresie.

Branża motoryzacyjna (dział 29), najsilniej reprezentowana wśród inwestorów, należała do wiodących w strefie legnickiej, katowickiej, wałbrzyskiej oraz w kostrzyńsko-słubickiej. W strefie legnickiej i katowickiej jej udział przekroczył połowę wartości zainwestowanego kapitału i wyniósł odpowiednio 59,4% i 53,4%. W pierwszej z wymienionych stref do największych inwestorów należały spółki Volkswagen (2,1 mld zł) i Sitech (1,0 mld zł), zaś w drugiej ze stref - General Motors (3,9 mld zł), spółki z grupy Fiat Powertrain (2,3 mld zł),

Nexteer Automotive i Brembo (każda z nich zainwestowała ok. 0,7 mld zł). Z kolei w strefie wałbrzyskiej na branżę motoryzacyjną przypadło 34,8% kapitału (m.in. dzięki inwestycjom Toyoty w Wałbrzychu i Jelczu-Laskowicach przekraczającym 3,3 mld zł), zaś w kostrzyńsko-słubickiej – 20,5% (gdzie zainwestowała m.in. Faurecia Gorzów oraz Volkswagen Poznań, w obu przypadkach po ok. 0,4 mld zł). Relatywnie dużym udziałem inwestycji z branży motoryzacyjnej charakteryzowały się również strefy: krakowska (26,8%), kamiennogórska (19,35) oraz mielecka (12,5%).

Inwestycje związane z produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (dział 22), zajmujące drugą pozycję w strukturze branżowej, wyraźnie dominowały w strefie warmińsko-mazurskiej, gdzie zainwestowała spółka Michelin Polska (1,7 mld zł). Przypadło na nie 50,9% ulokowanego w niej kapitału. Znaczny udział tej branży charakteryzował też strefę pomorską (23,2% ogółu poniesionych wydatków inwestycyjnych), mielecką (15,8%) oraz łódzką (13,7%). W strefie kamiennogórskiej dział 22 był trzecią z dominujących branż, z udziałem wynoszącym 9,0%.

Działalność związana z produkcją wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (dział 23), będąca na trzecim miejscu w strukturze zainwestowanego kapitału, znalazła się w grupie trzech wiodących branż w przypadku czterech stref. Największy jej udział w łącznej wartości inwestycji wystąpił w strefie starachowickiej – 26,0%, a następnie w suwalskiej – 22,3%, w łódzkiej – 18,9% (w tym przypadku była to dominująca branża) i katowickiej 15,3%, przy czym strefa katowicka przyciągnęła najwyższą wartość inwestycji zakwalifikowanych do działu 23 (ponad 3,2 mld zł, m.in. za sprawą inwestycji NGK Ceramics, GUARDIAN Częstochowa i spółek z grupy Saint-Gobain).

Producenci wyrobów metalowych (dział 25), zajmujący czwarte miejsce w strukturze inwestycji, zainwestowali najwięcej w strefie katowickiej. Ich nakłady stanowiły 17,1% kapitału przypadającego na tę branżę we wszystkich strefach, ale ich udział w strukturze inwestycji w tej strefie wyniósł zaledwie 5,6% (była to trzecia z wiodących branż). Wyższym udziałem branży związanej z produkcją wyrobów metalowych charakteryzowała się strefa suwalska (23,2%), legnicka (14,9%) i śląska (10,3%).

Firmy z branży papierniczej (dział 17) najwięcej zainwestowały w strefie pomorskiej (m.in. Mondi Świecie, International Paper-Kwidzyn, Weyerhaeuser Poland), tj. 2,6 mld zł, co stanowiło 32,8% łącznych nakładów inwestycyjnych dokonanych w tej strefie. Ponadto znaczącym udziałem branży papierniczej charakteryzowała się strefa kostrzyńsko-słubicka (14,6%) oraz łódzka (12,1%).

Producenci komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (dział 26) byli licznie reprezentowani w strefie tarnobrzeskiej, m.in. dzięki LG Display Poland, Heesung Electronics, LG Electronics Wrocław i LG Innotek Poland. Ich udział w inwestycjach na terenie tej strefy stanowił 31,2%. Znaczący udział tej branży charakteryzował także strefę warmińsko-mazurską (18,2%), przede wszystkim za sprawą inwestycji LG Electronics Mława, a także pomorską (17,6%), m.in. dzięki Flextronics, Jabil, Orion Electric oraz Gemalto.

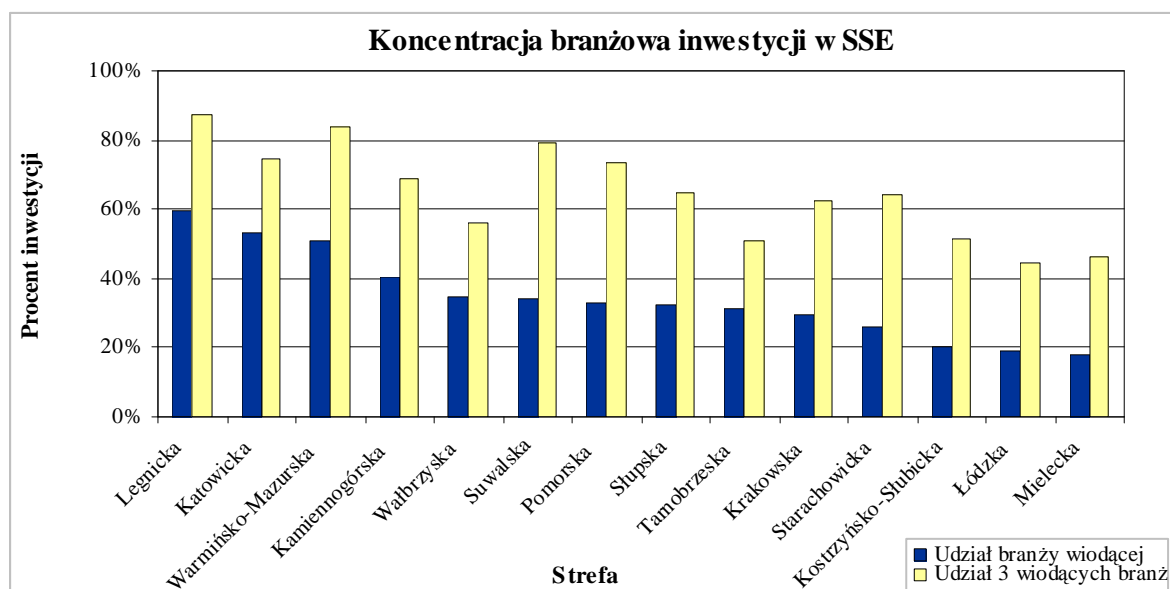
Wśród branż, które wyraźnie wyróżniały się pod względem udziału w wartości inwestycji w poszczególnych strefach znalazły się także usługi związane z działalnością wydawniczą oraz branża drewna.

Inwestycje firm świadczących usługi związane z działalnością wydawniczą (dział 58), obejmujące swym zakresem także wydawanie oprogramowania komputerowego (IT), dominowały w strefie kamiennogórskiej i krakowskiej. W strefie kamiennogórskiej ich udział w całkowitych nakładach inwestycyjnych wyniósł 40,7%, głównie dzięki inwestycji spółki

z Grupy Bauer – BDN, zajmującej się drukiem gazet i czasopism. Z kolei w strefie krakowskiej dział 58 stanowił 29,5% wartości ulokowanego w niej kapitału, m.in. za sprawą R.R. Donnelley Europe, ComArch i Grupy Onet.

Branża drzewna (dział 16) należała do jednej z dominujących w czterech strefach, tj.: w suwalskiej, słupeckiej, mieleckiej i kostrzyńsko-słubickiej, przy czym w pierwszych trzech strefach zajęła pierwsze miejsce pod względem udziału w ogólnej wartości inwestycji, zaś w czwartej, tj. kostrzyńsko-słubickiej, znalazła się na drugiej pozycji. Udział przedsiębiorców z branży drzewnej w zrealizowanych nakładach inwestycyjnych na terenie strefy suwalskiej stanowił 33,8% (głównie za sprawą spółki Pflleiderer MDF, która zainwestowała 393 mln zł), słupeckiej – 32,5% (dzięki inwestycji Kronospan Polska o wartości 388 mln zł), mieleckiej – 17,8% (dzięki inwestycji Kronospan Mielec o wartości bliskiej 1 mld zł), zaś kostrzyńsko-słubickiej – 16,5% (m.in. dzięki spółce Barlinek, która zainwestowała blisko 427 mln zł oraz Homanit Polska, której wydatki inwestycyjne wyniosły ponad 402 mln zł).

Dominacja określonych sektorów w strukturze inwestycji stanowi bazę do tworzenia i rozwijania się klastrów. Poniższy wykres prezentuje stopień koncentracji branżowej poszczególnych stref poprzez określenie udziału branży wiodącej i trzech wiodących branż w całkowitej wartości inwestycji zrealizowanych na ich terenie.

Największa koncentracja branżowa wystąpiła w strefach: legnickiej, katowickiej i warmińsko-mazurskiej, w których na branżę wiodącą w 2013 r. przypadło odpowiednio 59,4%, 53,4% i 50,9% wartości inwestycji (w pierwszych dwóch strefach dominował przemysł motoryzacyjny, zaś w warmińsko-mazurskiej produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych), z kolei udział trzech wiodących branż wahał się od 74,3% w strefie katowickiej do 87,4% w legnickiej. Wysokim udziałem jednej branży (usług związanych z działalnością wydawniczą) wyróżnia się także strefa kamiennogórska. Przypadło na nią 40,7% zainwestowanego kapitału.

Z kolei relatywnie duże zróżnicowanie branżowe charakteryzowało strefy: mielecką, łódzką i kostrzyńsko-słubicką. Na branżę wiodącą w tych strefach przypadło od 17,8% do 20,5%, łącznej wartości inwestycji, zaś udział trzech wiodących branż mieścił się w przedziale 44,7% – 51,6%.

Pomoc publiczna udzielona w specjalnych strefach ekonomicznych

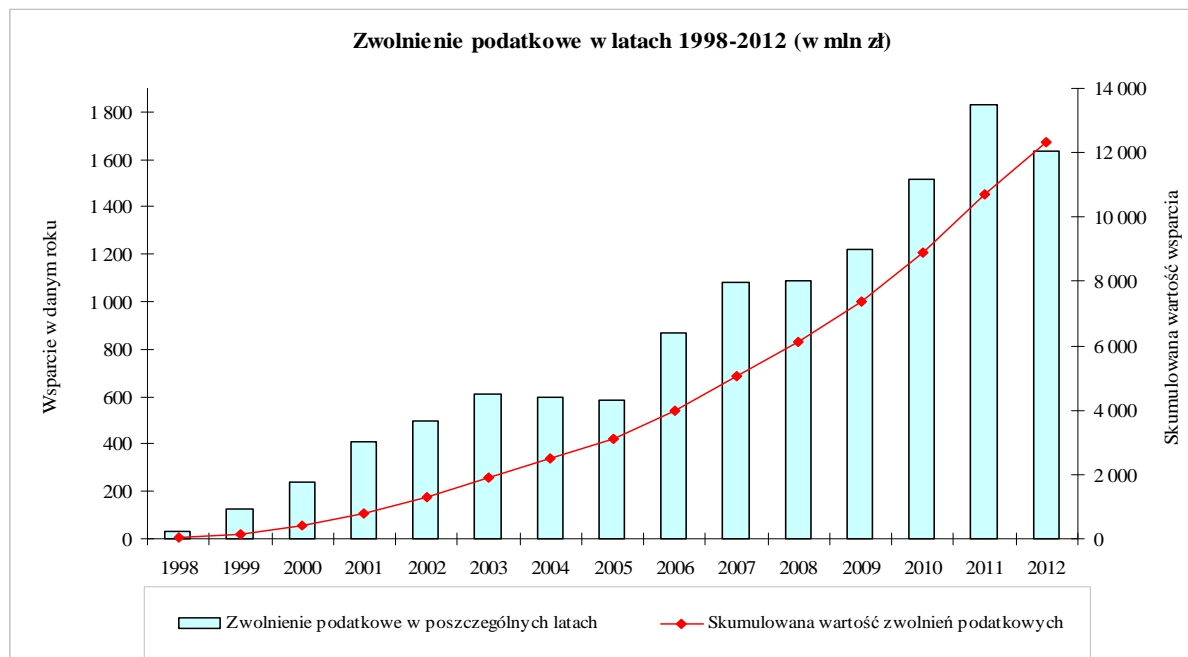
Spółki zarządzające strefami korzystają ze zwolnienia podatkowego na podstawie przepisu § 2 rozporządzeń Rady Ministrów ustanawiających poszczególne strefy, zgodnie z którym zwalnia się od podatku dochodowego od osób prawnych dochody zarządzającego strefą w części wydatkowanej w roku podatkowym lub w roku po nim następującym na cele rozwoju strefy, w tym na nabycie przez zarządzającego nieruchomości lub innych rzeczy służących do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie strefy oraz na modernizację i rozbudowę infrastruktury gospodarczej i technicznej na jej obszarze.

Według danych przekazanych przez Ministra Finansów dochody zwolnione od podatku dochodowego podatników prowadzących działalność na terenie specjalnych stref ekonomicznych i spółek zarządzających strefami w latach 1998–2012 przedstawiały się zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 10. Zwolnienia podatkowe przedsiębiorców i spółek zarządzających strefami

Rok	Podatek dochodowy od osób fizycznych			Podatek dochodowy od osób prawnych			Łączna wartość zwolnienia podatkowego (w tys. zł)
	Liczba podatników	Dochód zwolniony (w tys. zł)	Zwolnienie podatkowe (w tys. zł)	Liczba podatników	Dochód zwolniony (w tys. zł)	Zwolnienie podatkowe (w tys. zł)	
1998	17	8 930	3 433	24	75 165	27 127	30 560
1999	18	31 203	12 309	59	326 174	111 160	123 469
2000	18	66 485	26 403	91	715 168	215 123	241 526
2001	60	55 676	21 552	224	1 373 482	386 360	407 912
2002	77	70 770	27 384	191	1 677 036	469 570	496 954
2003	90	95 653	37 181	654	2 126 827	574 243	611 424
2004	95	136 483	53 452	272	2 810 969	546 733	600 185
2005	74	129 615	50 957	289	2 822 603	536 859	587 816
2006	71	129 739	51 043	346	4 300 638	817 121	868 164
2007	78	206 987	81 711	618	5 276 960	1 002 622	1 084 333
2008	94	226 750	89 381	442	5 263 462	1 000 058	1 089 439
2009	90	158 702	49 657	431	6 167 905	1 171 902	1 221 559
2010	115	223 861	70 195	511	7 619 874	1 447 776	1 517 971
2011	105	150 181	46 942	535	9 383 215	1 782 811	1 829 753
2012	107	119 548	36 915	538	8 402 465	1 596 468	1 633 383
Razem	-	1 810 583	658 515	-	58 341 943	11 685 933	12 344 448

Według informacji przekazanej przez Ministerstwo Finansów łączna wartość zwolnień podatkowych przedsiębiorców i spółek zarządzających strefami do końca 2012 r. wyniosła blisko 12 344,45 mln zł. W związku z tym, że wartość zwolnienia dla spółek zarządzających od początku funkcjonowania stref do końca 2012 r. wyniosła 199,68 mln zł, to łączna wielkość pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorcom działającym w strefach była równa 12 144,77 mln zł. Kwota ta stanowi 14,15% nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorców do końca 2012 r.

Szczegółowe informacje dotyczące zwolnień podatkowych spółek zarządzających strefami przedstawiono w podrozdziale *Wydatki na promocję stref i kwoty zwolnienia podatkowego* (str. 35).

4. Spółki zarządzające specjalnymi strefami ekonomicznymi

Struktura właścicielska i zadania spółek zarządzających strefami

Ustawa o sse stanowi, że zarządzającym strefą może być spółka kapitałowa, w której większość głosów na walnym zgromadzeniu lub zgromadzeniu wspólników posiada Skarb Państwa lub samorząd województwa. Tylko w przypadku Pomorskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A., która zarządza słupską specjalną strefą ekonomiczną, większością głosów dysponuje samorząd województwa. Nadzór właścicielski nad spółkami zarządzającymi strefami, z wyłączeniem spółek, w których Skarb Państwa posiada 100% akcji lub udziałów, sprawuje Minister Gospodarki. Spod nadzoru Ministra Gospodarki wyłączona jest Agencja Rozwoju Przemysłu S.A., która zarządza strefą mielecką i tarnobrzeską.

Poniższa tabela przedstawia strukturę kapitałową wszystkich spółek zarządzających strefami.

Tabela 11. Struktura kapitałowa spółek zarządzających strefami wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r.

Spółka zarządzająca	Nazwa akcjonariusza	Wartość kapitału (w zł)	Udział wg kapitału (w %)	Udział wg głosów (w %)
Specjalna Strefa Ekonomiczna Małej Przedsiębiorczości S.A. (strefa kamiennogórska)	Skarb Państwa	4 498 200	39,21	63,28
	Miasto Kamienna Góra	3 045 100	26,54	16,03
	Miasto Lubań	1 818 200	15,85	9,57
	Gmina Nowogrodzic	1 417 600	12,36	7,46
	Miasto Jawor	593 100	5,17	3,13
	Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	100 000	0,87	0,53
Razem		11 472 200	100,00	100,00

Spółka zarządzająca	Nazwa akcjonariusza	Wartość kapitału (w zł)	Udział wg kapitału (w %)	Udział wg głosów (w %)
Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	Skarb Państwa	4 570 000	49,81	53,27
	Miasto Gliwice	915 000	9,97	9,28
	Miasto Tychy	915 000	9,97	9,28
	Miasto Katowice	891 000	9,71	9,04
	Miasto Dąbrowa Górnicza	458 000	4,99	4,65
	Miasto Sosnowiec	458 000	4,99	4,65
	Miasto Jastrzębie Zdrój	457 000	4,98	4,64
	Miasto Żory	320 000	3,49	3,24
	Gmina Pawłowice	82 000	0,89	0,83
	Miasto Bieruń	55 000	0,60	0,56
Gmina Godów	55 000	0,60	0,56	
	Razem	9 176 000	100,00	100,00
Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	Miasto Kostrzyn nad Odra	7 742 800	28,48	15,38
	Gmina Słubice	7 295 700	26,84	14,49
	Skarb Państwa	5 864 900	21,57	57,65
	Miasto Nowa Sól	2 610 000	9,60	5,18
	Miasto Gorzów Wielkopolski	1 538 300	5,66	3,06
	Prochem-Zachód Sp. z o.o.	825 000	3,04	1,64
	Miasto Gubin	912 600	3,36	1,81
Gmina Bytom Odrzański	395 000	1,45	0,79	
	Razem	27 184 300	100,00	100,00
Krakowski Park Technologiczny Sp. z o.o. (strefa krakowska)	Skarb Państwa	12 527 000	71,31	71,31
	Miasto Kraków	78 000	0,44	0,44
	Województwo Małopolskie	2 233 000	12,71	12,71
	Uniwersytet Jagielloński	233 000	1,33	1,33
	Politechnika Krakowska	233 000	1,33	1,33
	Akademia Górniczo-Hutnicza	2 233 000	12,71	12,71
	ArcelorMittal Poland S.A.	30 000	0,17	0,17
	Razem	17 567 000	100,00	100,00
Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	Skarb Państwa	14 317 000	45,31	55,32
	Gmina Polkowice	8 635 000	27,33	18,81
	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska	4 000 000	12,66	15,45
	Miasto Złotoryja	2 400 000	7,60	4,64
	Gmina Gromadka	1 300 000	4,11	2,70
	Miasto Legnica	394 000	1,25	1,15
	Gmina Warta Bolesławiecka	300 000	0,95	1,16
	ING Security S.A.	100 000	0,32	0,19
Bank Zachodni WBK S.A.	150 000	0,47	0,58	
	Razem	31 596 000	100,00	100,00
Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	Skarb Państwa	17 812 000	71,46	87,94
	Miasto Łódź	6 369 000	25,55	10,79
	Miasto Ozorków	746 000	2,99	1,27
	Razem	24 927 000	100,00	100,00
Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna Sp. z o.o.	Skarb Państwa	179 225 000	70,11	70,30
	Województwo Pomorskie	16 000 000	6,26	6,28
	Miasto Gdańsk	12 714 000	4,97	4,99
	Województwo Kujawsko-Pomorskie	11 000 000	4,30	4,31

Spółka zarządzająca	Nazwa akcjonariusza	Wartość kapitału (w zł)	Udział wg kapitału (w %)	Udział wg głosów (w %)
	Miasto Tczew	7 378 000	2,89	2,89
	Miasto Stargard Szczeciński	7 000 000	2,74	2,75
	Miasto Kwidzyn	3 532 000	1,38	1,39
	Miasto Malbork	1 320 000	0,52	0,51
	Gmina Chojnice	857 000	0,34	0,34
	Gmina Człuchów	517 000	0,20	0,20
	Gmina Sztum	413 000	0,16	0,16
	Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.	15 000 000	5,87	5,88
	Razem	254 956 000^{*)}	99,74^{*)}	100,00
Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. (strefa słupska)	Miasto Słupsk	10 407 900	36,10	24,25
	Województwo Pomorskie	9 057 700	31,41	53,61
	Skarb Państwa	6 039 300	20,95	14,07
	Miasto Koszalin	2 325 000	8,06	5,42
	Gmina Słupsk	970 300	3,37	2,26
	Pozostali	34 400	0,11	0,39
	Razem	28 834 600	100,00	100,00
Specjalna Strefa Ekonomiczna "Starachowice" S.A.	InwestStar S.A.	12 117 600	72,61	38,81
	Skarb Państwa	3 383 100	20,27	54,18
	Miasto Starachowice	1 152 500	6,91	6,89
	Świętokrzyska Agencja Rozwoju Regionu S.A.	35 500	0,21	0,12
	Razem	16 688 700	100,00	100,00
Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	Skarb Państwa	8 076 900	40,46	66,64
	Miasto Elk	6 500 000	32,55	18,23
	Gmina Gołdap	2 920 000	14,62	8,19
	Miasto Suwałki	2 471 000	12,37	6,94
	Razem	19 967 900	100,00	100,00
Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna INVEST-PARK Sp. z o.o.	Skarb Państwa	43 790 000	48,98	79,21
	Miasto Wałbrzych	14 210 000	15,89	6,84
	Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.	10 200 000	11,41	4,59
	Miasto Dzierżoniów	6 570 000	7,35	2,96
	Gmina Jelcz-Laskowice	4 830 000	5,40	2,17
	Miasto Oława	1 710 000	1,91	0,77
	Miasto Świdnica	1 650 000	1,85	0,74
	Gmina Żarów	1 640 000	1,83	0,74
	Miasto Kłodzko	1 000 000	1,12	0,45
	Bank Zachodni WBK S.A.	1 000 000	1,12	0,45
	PKO BP S.A.	1 000 000	1,12	0,45
	Miasto Nowa Ruda	850 000	0,95	0,38
	Miasto Kudowa-Zdrój	420 000	0,47	0,19
	Gmina Strzelin	100 000	0,11	0,05
	Gmina Nysa	30 000	0,03	0,01
	Razem	89 000 000^{**)*)}	99,54^{**)*)}	100,00
Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	Skarb Państwa	14 742 300	45,77	59,44
	Gmina Bartoszyce	8 066 100	25,04	18,73
	Miasto Bartoszyce	4 930 900	15,31	11,45
	Gmina Dobre Miasto	2 797 800	8,69	6,50
	Gmina Szczytno	903 800	2,81	2,10
	Miasto Mrągowo	304 000	0,94	0,70

Spółka zarządzająca	Nazwa akcjonariusza	Wartość kapitału (w zł)	Udział wg kapitału (w %)	Udział wg głosów (w %)
	Miasto Nowe Miasto Lubawskie	267 200	0,83	0,62
	Gmina Olecko	198 400	0,61	0,46
Razem		32 210 500	100,00	100,00
Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. (strefy: mielecka i tarnobrzeska)	Skarb Państwa	5 040 619 000	100,00	100,00
Razem		5 040 619 000	100,00	100,00

**) PSSE Sp. z o.o. – wartość kapitału zakładowego wynosi 255 603 000 zł i jest wyższa od łącznej nominalnej wartości istniejących udziałów, ponieważ uchwałą Zgromadzenia Wspólników nr 2/2009 z dnia 16 czerwca 2009 r. umorzono z czystego zysku spółki zarządzającej 647 udziałów Gminy Miasta Tczew. Z tego też powodu udziały poszczególnych wspólników według kapitału nie sumują się do 100 (łączna wartość nominalna udziałów pozostaje mniejsza od wartości kapitału zakładowego).*

****) WSSE Sp. z o.o. – wartość kapitału zakładowego wynosi 89 420 000 zł i jest wyższa od łącznej nominalnej wartości istniejących udziałów, ponieważ uchwałą Zgromadzenia Wspólników nr 492/12 z dnia 20 listopada 2012 r. umorzono z czystego zysku spółki zarządzającej 42 udziały Spółki Restrukturyzacji Kopalni S.A. z siedzibą w Bytomiu. Z tego też powodu udziały poszczególnych wspólników według kapitału nie sumują się do 100 (łączna wartość nominalna udziałów pozostaje mniejsza od wartości kapitału zakładowego).*

W radach nadzorczych spółek zarządzających strefami, w stosunku do których Skarb Państwa posiada większość głosów, zasiadają, w liczbie nie większej niż 5 osób, przedstawiciele:

- Ministra Gospodarki,
- Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- wojewody,
- jednostek samorządu terytorialnego, których udział w kapitale zakładowym spółki jest największy (nie więcej niż 2 osoby).

Do składu rady nadzorczej spółek zarządzających, w stosunku do których samorząd województwa posiada większość głosów, powoływani są przedstawiciele:

- samorządu województwa (2 osoby),
- Ministra Gospodarki,
- jednostek samorządu terytorialnego, z wyłączeniem samorządu województwa, których udział w kapitale zakładowym spółki jest największy (nie więcej niż 2 osoby).

Główne zadania spółek zarządzających strefami to:

- promocja strefy,
- organizacja rokowań lub przetargów oraz udzielanie zezwoleń,
- zbywanie lub pośredniczenie w zbywaniu prawa własności i prawa użytkowania wieczystego gruntów objętych strefą,
- kontrola działalności przedsiębiorców w zakresie jej zgodności z zezwoleniami,
- budowa infrastruktury na terenie strefy,
- opieka nad inwestorami, pośredniczenie w kontaktach z władzami samorządowymi, właścicielami mediów i infrastruktury itp.

Wynik finansowy spółek zarządzających strefami

Spółki zarządzające utrzymują się głównie z dochodów uzyskanych ze sprzedaży gruntów oraz z opłat za administrowanie i zarządzanie strefą uiszczanych przez przedsiębiorców działających na terenie strefy. Wynik finansowy zależy zatem w głównej mierze od liczby inwestorów.

Tabela 12. Wynik finansowy netto spółek zarządzających w latach 2009–2013 w tys. zł

Spółka zarządzająca	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Specjalna Strefa Ekonomiczna Małej Przedsiębiorczości S.A.	146,2	300,2	492,1	409,5	347,1
Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	4 039,9	5 259,5	6 018,1	7 304,4	7 615,7
Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	1 897,1	300,7	6 483,0	1 566,6	1 094,5
Krakowski Park Technologiczny Sp. z o.o.	184,0	451,7	488,3	288,2	988,5
Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	1 373,9	1 417,6	2 897,8	3 251,3	3 906,1
Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	7 391,6	6 405,8	6 234,8	5 830,3 ^{*)}	5 788,2
Agencja Rozwoju Przemysłu S.A w Warszawie Oddział w Mielcu	5 206,1	6 345,1	7 623,8	4 723,6	6 581,1
Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna Sp. z o.o.	1 336,1	22 863,0	1 708,6	553,8	315,7
Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	896,7	1 547,0	1 434,7 ^{*)}	1 168,8 ^{*)}	513,5
Specjalna Strefa Ekonomiczna "Starachowice" S.A.	249,3	132,8	438,0	406,0	619,0
Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	-1 261,3	-1 847,6	-1 295,5	322,5	504,3
Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. w Warszawie Oddział w Tarnobrzegu	4 897,7	4 802,1	8 852,7	10 818,6	7 238,7
Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna INVEST-PARK Sp. z o.o.	5 940,7	22 708,4	8 575,5	14 166,9	7 753,5
Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	2 640,6	245,1	219,8	799,0	81,0

^{*)} Wprowadzono korektę w odniesieniu do danych przedstawionych w Informacji za 2012 r.

W 2013 r. był kolejnym rokiem, w którym wszystkie spółki zarządzające specjalnymi strefami ekonomicznymi osiągnęły dodatni wynik finansowy.

Najwyższy zysk wypracowała Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna INVEST-PARK Sp. z o.o. (blisko 7,8 mln zł), następnie Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. (7,5 mln zł) oraz spółka zarządzająca strefą tarnobrzeską, tj. Agencja Rozwoju Przemysłu w Warszawie S.A. Oddział w Tarnobrzegu (7,4 mln zł).

Nakłady na rozwój strefy

Zgodnie z art. 8 ustawy o sse do zadań zarządzającego należy prowadzenie działań zmierzających do rozwoju działalności gospodarczej prowadzonej na terenie strefy.

Uznając wagę tego zadania ustawodawca w art. 25 ust. 2 ustawy o sse dopuścił możliwość zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych dochodów zarządzającego w części wydatkowanej na cele rozwoju strefy. Rada Ministrów w rozporządzeniach ustanawiających strefy umożliwiła wszystkim spółkom zarządzającym skorzystanie z tego udogodnienia.

Główne działania zarządzających to budowa infrastruktury i promowanie stref. Znaczące przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury z reguły podejmowane są wspólnie z samorządami lokalnymi i gestorami mediów, którzy zostali uwzględnieni w poniższej tabeli w grupie „Inni”.

Tabela 13. Nakłady na budowę infrastruktury narastająco w mln zł

Lp.	Strefa	31.12.2012 r.		31.12.2013 r.		Najważniejsze działania podjęte w 2013 r.
		Zarząd	Inni	Zarząd	Inni	
1	Kamienogórska	16,5	4,4	17,7	4,4	<ol style="list-style-type: none"> 1) wykonanie drogowych tablic informacyjnych w obrębie węzła autostrady A-4 w Godziszowie, dotyczących lokalizacji oraz dojazdu do strefy, 2) przebudowa drogi dojazdowej do strefy w Wykrotach, 3) modernizacja części socjalno-usługowej budynku administracyjnego SSEMP S.A. w Kamiennej Górze, 4) budowa nawierzni drogowej wewnętrznego układu komunikacyjnego na terenie Podstrefy w Lubaniu.
2	Katowicka	36,0	345,2	36,3	378,2	<ol style="list-style-type: none"> 1) budowa drogi wewnętrznej na terenie strefy w Jastrzębiu-Zdroju, 2) opracowanie projektów budowy dróg w Godowie oraz w Komorowicach, 3) budowa drogi i infrastruktury uzbrojenia technicznego w Dąbrowie Górniczej, 4) inwestycje infrastrukturalne w Bieruniu.
3	Kostrzyńsko-Słubicka	86,4	171,1	88,9	184,3	<ol style="list-style-type: none"> 1) budowa drogi wraz z infrastrukturą w Nowej Soli oraz w Kostrzynie nad Odrą (dokończenie inwestycji z 2012 r.), 2) wykonanie pompowni zrzutowej wód deszczowych w Nowej Soli ze zbiornika nr 1 do Czarnej Stróżki, 3) budowa wodociągu oraz modernizacja przepompowni w podstrefie Słubice, 4) budowa przyłączy kanalizacji deszczowej i roztopowej (rurociąg tłoczny wraz z przepompownią ścieków deszczowych) w Gorzowie Wielkopolskim.
4	Krakowska	78,4	82,5	89,0	85,5	<ol style="list-style-type: none"> 1) kontynuacja budowy budynku Małopolskiego Parku Technologii Informacyjnych na terenie podstrefy Kraków-Podgórze, 2) kompleksowe uzbrojenie terenu w gminie Bochnia w ramach Strefy Aktywności Gospodarczej.
5	Legnicka	45,1	13,9	46,1	17,6	<ol style="list-style-type: none"> 1) budowa kolektora deszczowego oraz drogi wewnętrznej w podstrefie Środa Śląska, 2) budowa kolektora deszczowego w podstrefie Legnickie Pole.

Lp.	Strefa	31.12.2012 r.		31.12.2013 r.		Najważniejsze działania podjęte w 2013 r.
		Zarząd	Inni	Zarząd	Inni	
6	Łódzka	38,5	265,8	40,2	278,9	1) rozbudowa infrastruktury na terenach inwestycyjnych w Łodzi, Lućmierzu i Brójcach, 2) zakończenie inwestycji dotyczącej rewitalizacji dawnej wieży ciśnień z przeznaczeniem na nową siedzibę ŁSSE S.A. oraz powierzchnie biurowe pod wynajem.
7	Mielecka	120,6	264,9	122,4	309,6	1) doprowadzenie niezbędnej infrastruktury technicznej do obszarów inwestycyjnych w podstrefie Szczecin (Trzebusz i Dunikowo).
8	Pomorska	355,4	55,0	416,6	58,9	1) kontynuacja rozbudowy Gdańskiego Parku Naukowo-Technologicznego, 2) budowa kanalizacji deszczowej oraz dróg wewnętrznych na terenie strefy w Gdyni, 3) budowa drogi wewnętrznej w podstrefie Stargard Szczeciński.
9	Słupska	21,0	66,9	21,6	118,8	1) budowa drogi wewnętrznej i budowa parkingu w podstrefie Słupsk-Włynkówko, 2) uzbrojenie w zasilanie energią energetyczną terenów inwestycyjnych w podstrefie Wałcz, 3) przebudowa ul. Waryńskiego w podstrefie Szczecinek, 4) budowa drogi wewnętrznej w podstrefie Redzikowo, 5) budowa sieci wodnokanalizacyjnej, oświetlenia, dróg i chodników w podstrefie Koszalin.
10	Starachowicka	7,8	2,2	7,8	3,1	1) modernizacja i rozbudowa sieci energetycznej - linii kablowej, rozbudowa elektronicznego systemu zbierania danych pomiarowych, zakup i instalacja transformatorów.
11	Suwalska	23,0	0,0	23,0	0,0	1) budowa odcinka drogi w podstrefie Suwałki oraz przygotowanie kolejnego etapu inwestycji, tj. budowy kanalizacji deszczowej i nawierzchni dróg w 2014 r.
12	Tarnobrzeska	145,6	127,2	146,3	132,1	1) rozbudowa i modernizacja infrastruktury na terenie strefy w gminie Nowa Dęba i w podstrefie Kraśnik, 2) budowa ul. Hodowlanej w strefie w Radomiu, 3) remont ulicy strefowej w podstrefie Węgrów, 4) odbudowa drogi wewnętrznej w podstrefie Staszów, 5) uzbrojenie terenów w podstrefie Łapy.

Lp.	Strefa	31.12.2012 r.		31.12.2013 r.		Najważniejsze działania podjęte w 2013 r.
		Zarząd	Inni	Zarząd	Inni	
13	Wałbrzyska	111,7	266,1	115,5	328,7	1) zakończenie budowy budynku biurowego „INVEST-PARK CENTER”, 2) przebudowa ul. Uczniowskiej wraz z oddaniem nowego odcinka w kierunku gminy Walim, 3) konserwacja ul. Jachimowicza w Wałbrzychu, 4) likwidacja rowu melioracyjnego z działki w rejonie ul. Mokronoskiej w podstrefie Wrocław.
14	Warmińsko-Mazurska	5,3	129,0	5,3	130,7	1) budowa drogi gminnej prowadzącej do terenów podstrefy Dobre Miasto, 2) wykonanie dokumentacji technicznej i projektowo-budowlanej związanej z uzbrajaniem terenów strefy w Elblągu.
Razem		1 091,3	1 794,2	1 176,7	2 030,8	
Ogółem		2 885,5		3 207,5		

* gminy, gestorzy mediów, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

Łączne nakłady na budowę infrastruktury na terenie specjalnych stref ekonomicznych, które zostały poniesione od początku ich funkcjonowania do końca 2013 r. wyniosły 3,2 mld zł. Udział spółek zarządzających w inwestycjach w zakresie infrastruktury stanowił 36,7%. Pozostała część wydatków finansowana była przez gminy, gestorów mediów oraz Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad.

Spośród wszystkich spółek zarządzających strefami największe nakłady na rozwój infrastruktury poniosła Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna Sp. z o. o. – 416,6 mln zł (co stanowiło 35,4% wydatków wszystkich stref) oraz Agencja Rozwoju Przemysłu S.A., zarządzająca dwiema strefami, która na inwestycje w infrastrukturę w strefie tarnobrzesckiej przeznaczyła 146,3 mln zł (12,4% łącznych nakładów stref), zaś w mieleckiej – 122,4 mln zł (10,4% inwestycji wszystkich spółek zarządzających strefami).

W samym 2013 r. na infrastrukturę zostało wydatkowanych 322,0 mln zł (o 47,3 mln zł mniej niż w 2012 r.), z tego 85,4 mln zł stanowiły inwestycje spółek zarządzających strefami. W stosunku do 2012 r. spółki zarządzające zmniejszyły nakłady na infrastrukturę o 28,6 mln zł (tj. o 25,1%), zaś pozostałe podmioty o 18,7 mln zł (o 7,3%).

W 2013 r. największych inwestycji dokonała spółka zarządzająca strefą pomorską – 61,2 mln zł, co stanowi 71,7% wydatków poniesionych we wszystkich strefach.

W odniesieniu do skumulowanej wartości inwestycji infrastrukturalnych finansowanych przez inne podmioty, w tym m.in. samorzady lokalne i gestorów mediów, wyróżniały się cztery strefy: katowicka (378,2 mln zł), wałbrzyska (328,7 mln zł), mielecka (309,6 mln zł) oraz łódzka (278,9 mln zł). Z kolei w samym 2013 r. najwięcej nakładów na budowę infrastruktury poniesiono w strefie wałbrzyskiej (62,6 mln zł), słupskiej (51,9 mln zł) oraz w mieleckiej (44,7 mln zł). Na te trzy strefy przypadło ponad 67,3% nakładów inwestycyjnych podmiotów innych niż spółki zarządzające.

Wydatki na promocję stref i kwoty zwolnienia podatkowego

W 2013 r. spółki zarządzające przeznaczyły na promocję stref 7,23 mln zł, czyli o 0,2 mln zł mniej niż w 2012 r. Tak jak w roku poprzednim największe wydatki ponieśli zarządzający strefami: łódzką (1,4 mln zł), krakowską (1,2 mln zł) i kostrzyńsko-słubicką (1,1 mln zł). Stanowiły one blisko 51,5% nakładów wszystkich stref na ten cel.

Z kolei najwięcej środków na promocję od początku funkcjonowania stref przeznaczyła spółka katowicka – 10,7 mln zł, tj. blisko 17,2% nakładów wszystkich spółek zarządzających. Na kolejnych pozycjach uplasowały się spółki zarządzające strefami: kostrzyńsko-słubicką (9,7 mln zł), łódzką i pomorską (w których wydatki ukształtowały się na bardzo zbliżonym poziomie sięgającym 7,7 mln zł) oraz wałbrzyską (6,2 mln zł).

Poniższa tabela przedstawia wydatki na promocję w poszczególnych strefach.

Tabela 14. Wydatki zarządzających na promocję stref w mln zł

Lp.	Strefa	Nakłady na promocję strefy	
		w 2013 r.	narastająco do końca 2013 r.
1	Kamiennogórska	0,16	1,14
2	Katowicka	0,86	10,71
3	Kostrzyńsko-Słubicka	1,13	9,72
4	Krakowska	1,19	4,75
5	Legnicka	0,20	2,91
6	Łódzka	1,40	7,70
7	Mielecka	0,20	2,49
8	Pomorska	0,59	7,66
9	Słupska	0,21	1,44
10	Starachowicka	0,07	1,37
11	Suwalska	0,21	3,24
12	Tarnobrzaska	0,26	2,32
13	Wałbrzyska	0,71	6,20
14	Warmińsko-Mazurska	0,04	0,61
Razem		7,23	62,26

Łączna kwota zwolnienia podatkowego spółek zarządzających strefami od początku funkcjonowania stref do końca 2013 r. wyniosła ponad 214,6 mln zł.

Z największych zwolnień podatkowych odnoszących się do dochodu w części wydatkowej na rozwój strefy skorzystały dotychczas spółki zarządzające strefami: wałbrzyską, mielecką i tarnobrzeską. Ich łączna wartość osiągnęła blisko 111,7 mln zł i stanowiła ponad 52% kwoty przypadającej na wszystkie spółki.

W samym roku 2013 kwota zwolnienia podatkowego wyniosła 14,9 mln zł i była niższa o 8,1 mln zł w porównaniu z rokiem 2012 r. Z największego zwolnienia skorzystała spółka zarządzająca strefą wałbrzyską – wyniosło ono 7,7 mln zł, co stanowi blisko 52% kwoty zwolnienia przypadającego na wszystkie spółki zarządzające.

Informację o wielkości zwolnień podatkowych spółek zarządzających przedstawia Tabela 15.

Tabela 15. Zwolnienia podatkowe spółek zarządzających strefami w mln zł

Lp.	Strefa	Zwolnienie do końca 2008 r. (narastająco)	Kwota zwolnienia w latach 2009–2013					Zwolnienie do końca 2013 r. (narastająco)
			2009	2010	2011	2012	2013	
1	Kamiennogórska	1,66	0,02	0,37	0,10	0,05	0,08	2,28
2	Katowicka	8,63	0,74	0,93	1,82	0,95	1,60	14,67
3	Kostrzyńsko-Słubicka	15,65	0,52	0,00	1,33	0,29	0,25	18,04
4	Krakowska	1,24	0,15	0,20	0,32	0,20	0,15	2,26
5	Legnicka	7,81	0,32	0,28	0,45	1,27	0,53	10,66
6	Łódzka	10,45	1,99	2,07	1,97 ^{*)}	1,38 ^{*)}	1,16	19,02
7	Mielecka	29,07	0,33	0,90	1,72	0,41	2,17	34,60
8	Pomorska	7,64	0,14	4,59	0,49	0,82	0,38	14,06
9	Słupska	5,37	2,07	1,57 ^{*)}	2,04 ^{*)}	1,91 ^{*)}	0,72	13,68
10	Starachowicka	1,82	0,10	0,00	0,42	0,11	0,16	2,61
11	Suwalska	3,86 ^{*)}	0,00	0,00	0,00	0,04 ^{*)}	0,01	3,91
12	Tarnobrzaska	20,60	0,65	2,57	0,43	0,08	0,01	24,34
13	Wałbrzyska	22,10	1,32	4,32	1,99	15,3 ^{*)}	7,70	52,73
14	Warmińsko-Mazurska	0,90	0,53	0,04	0,06	0,21	0,02	1,76
Razem		136,80^{*)}	8,88	17,84^{*)}	13,14^{*)}	23,02^{*)}	14,94	214,62

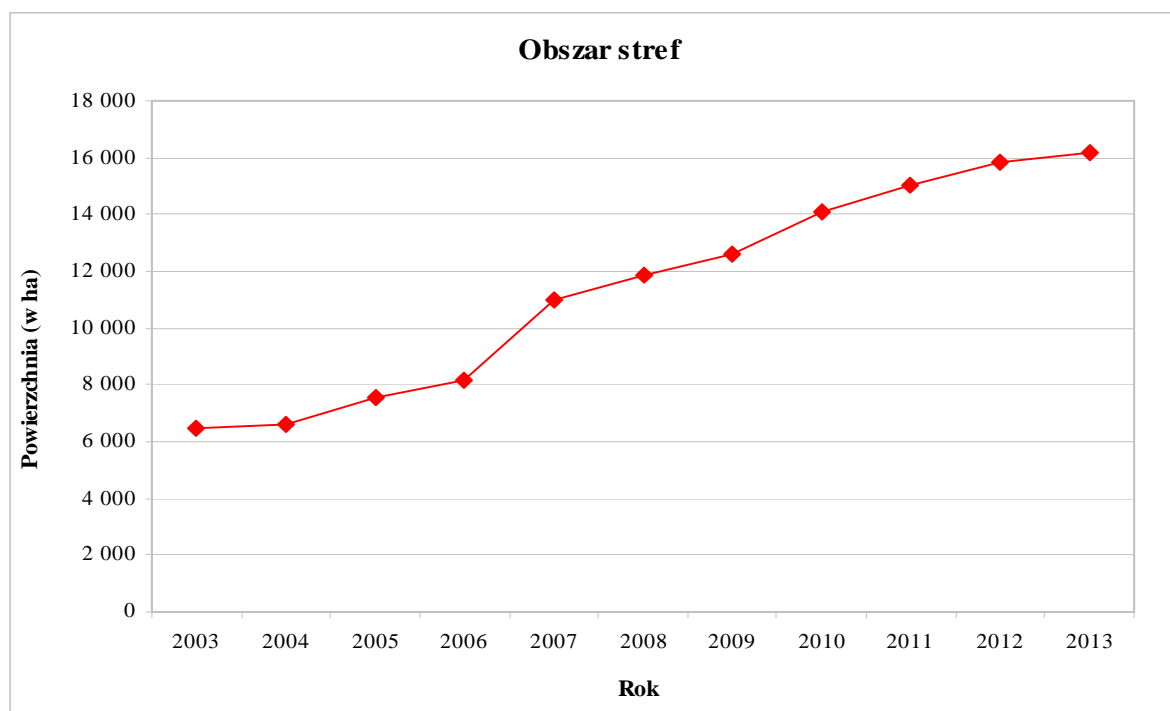
^{*)} Wprowadzono korektę w odniesieniu do danych przedstawionych w poprzednich raportach

Do końca 2013 r. spółki zarządzające strefami otrzymały wsparcie w postaci zwolnień podatkowych w wysokości 0,21 mld zł. W tym samym okresie na promocję stref, a więc polskiej gospodarki, wydatkowały ponad 0,06 mld zł oraz na budowę niezbędnej infrastruktury blisko 1,18 mld zł. W sumie na wspomniane cele przeznaczyły 1,24 mld zł, a więc kwotę blisko 6-krotnie przekraczającą wielkość uzyskanych zwolnień podatkowych.

5. Podsumowanie

Rok 2013 można uznać za pomyślny dla rozwoju specjalnych stref ekonomicznych²⁾. Po okresie spowolnienia wzrostu nakładów inwestycyjnych i liczby tworzonych miejsc pracy trwającym od kilku ostatnich lat, a dokładniej od 2008 r. w przypadku zatrudnienia i od 2010 r. w przypadku inwestycji, odnotowano wyraźne oznaki poprawy sytuacji. Potwierdzeniem wzrostu zainteresowania przedsiębiorców inwestowaniem w strefach jest także znaczące zwiększenie w 2013 r. liczby udzielonych zezwoleń, tj. o ponad 51% w porównaniu z rokiem poprzednim.

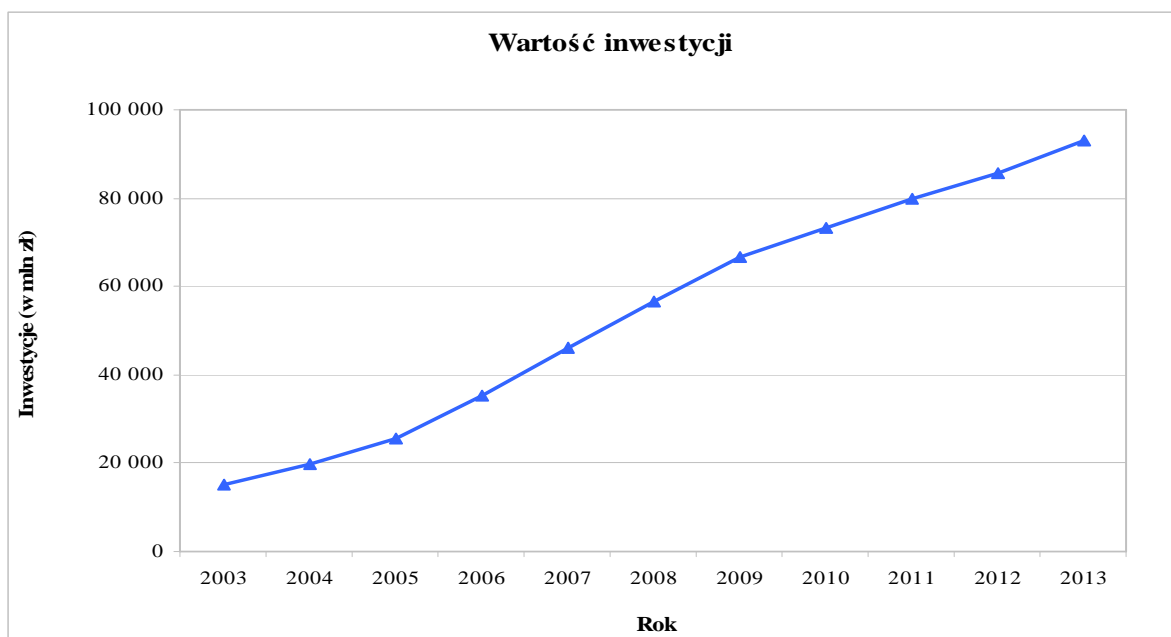
Na poniższych wykresach przedstawiono zmiany obszarów stref, wielkości poniesionych nakładów inwestycyjnych i utworzonych nowych miejsc pracy w latach 2003–2013.

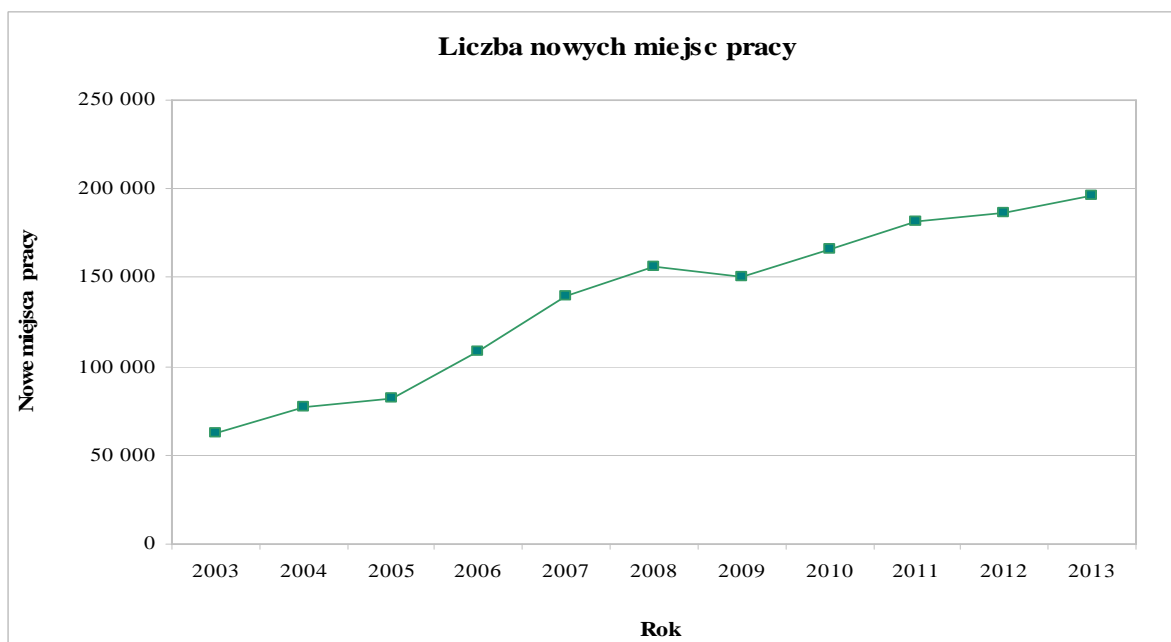
Największy przyrost powierzchni stref, o ok. 2 800 ha, miał miejsce w 2007 r. i był wynikiem zwiększenia w 2006 r. limitu łącznego ich obszaru z 8 tys. do 12 tys. ha. Kolejne zwiększenie maksymalnego obszaru stref – w 2008 r. do 20 tys. ha – nie spowodowało już skokowego przyrostu ich powierzchni w kolejnym roku. Na koniec 2013 r. tereny stref zajmowały blisko 16 204 ha i były większe w stosunku do roku 2012 o 374 ha.

W latach 2005–2009 odnotowywano harmonijny wzrost nakładów inwestycyjnych – o ok. 10 mld zł rocznie. W 2010 r. dynamika wzrostu spadła, co było efektem kryzysu z drugiej połowy 2008 r. W 2010 r. przyrost inwestycji wyniósł tylko 6,6 mld zł, w 2011 r. – 6,4 mld zł, zaś w 2012 r. obniżył się do 6,2 mld zł. W 2013 r. inwestycje wzrosły o ponad 7,3 mld zł, tj. o 8,5%. Tempo ich wzrostu było więc wyższe o 0,8 pkt. proc. w porównaniu z relacją z lat 2012/2011.

²⁾ Pogłębionej oceny efektywności funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych w Polsce podjął się zespół pod kierownictwem dr hab. Radosława Pastusiaka z Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego, na zlecenie spółek zarządzających strefami. Pełne wyniki badań zostaną przedstawione w połowie 2014 r.

Analizując dynamikę wzrostu nowych miejsc pracy można również dostrzec efekt kryzysu. Po dobrej koniunkturze w latach 2005–2007 w kolejnym roku, tj. w 2008, obniżyła się dynamika zatrudnienia, zaś w 2009 r. odnotowano spadek liczby nowych miejsc pracy w stosunku do roku 2008 o blisko 5 600. Od 2010 r. ponownie obserwowano tendencję wzrostową, ale dynamika w kolejnych latach była coraz niższa. W 2010 r. wskaźnik dynamiki wyniósł 111,1, w 2011 r. – 109,4, zaś w 2012 r. zaledwie 102,3. W 2013 r. sytuacja uległa zmianie. Liczba nowych miejsc pracy wzrosła o 5,3%, a więc w porównaniu do roku 2012 odnotowany wzrost był wyższy o 3 pkt. proc.

Dotychczasowe doświadczenia pokazują, że część przedsiębiorców, których do inwestycji skłoniły zachęty podatkowe i którzy z różnych powodów utracili zezwolenia, nadal prowadzi działalność na terenie stref dając zatrudnienie. Na przykład w strefie kostrzyńsko-słubickiej oszacowano, że wielkość wspomnianego zatrudnienia na koniec 2013 r. wyniosła 790 osób, zaś w strefie suwalskiej 860 osób.

Mapa specjalnych stref ekonomicznych w Polsce

